

Kaakkois-Suomen työmarkkinoiden katsaus 2011

NIILO MELOLINNA

Kaakkois-Suomen työmarkkinoiden katsaus 2011

NIILO MELOLINNA

RAPORTEJA 10 | 2012

**KAAKKOIS-SUOMEN
TYÖMARKKINOIDEN KATSAUS 2011**

Kaakkois-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

Kansikuva: Sirpa Skippari

ISBN 978-952-257-456-5 (pdf)

ISSN-L 2242-2854

ISSN 2242-2854 (verkkojulkaisu)

URN URN:ISBN:978-952-257-456-5

www.ely-keskus.fi/julkaisut
www.doria.fi

Sisällysluettelo

1. Katsauksen tehtävä	5
2. Alueen väkiluvun muutos ja sen osatekijät	6
2.1. Toteutunut väkiluvun muutos.....	6
2.1.1. Väkiluvun kehitys 2000-luvulla koko Kaakkois-Suomessa, sen maakunnissa ja seutukunnissa	7
2.1.2. Väkiluvun kehitys Kaakkois-Suomen kunnissa	9
2.1.3. Ulkomaan kansalaiset.....	10
2.1.4. Väkiluvun muutoksen osatekijät: muuttoliike sekä alueen luonnollinen väestönlisäys.....	12
2.1.5. Vuoden 2011 kehitys	20
2.2. Lähivuosien ennustettu väestökehitys	21
2.2.1. Koko väestö	21
2.2.2. Työikäinen väestö	24
3. Tuotanto ja työllisyys.....	26
3.1. Johdanto työmarkkinoiden tarkasteluun	26
3.2. Tuotannon mennyt ja ennustettu kehitys	27
3.3. Kaakkois-Suomen työllisyyden pitkän ajan rakennemuutos 1975–2008	29
3.4. Työllisyydessä tapahtuneet muutokset 2000-luvulla Tilastokeskuksen työssäkäyntitilaston mukaan	31
3.5. Ennuste työllisyyden lähivuosien kehityksestä Elinkeinoelämän tutkimuslaitoksen Etlan lokakuun 2011 ennusteen mukaan.....	48
3.5.1. Työvoima, työvoimaosuus, työllisyysaste	48
3.5.2. Työllisten määrän kehitys 2000-luvulla ja ennuste lähivuosille	51
4. Työttömyys, kehitys ja rakennepiirteet	59
4.1. Kokonaistyöttömyyden kehitys	60
4.2. Sukupuolten työttömyys	63
4.3. Työttömyys ikäryhmittäin.....	65
4.4. Pitkäaikaistyöttömyys	67
4.5. Työttömyys seutukunnittain ja kunnittain	68
4.6. Ulkomaan kansalaisten työmarkkinoille osallistuminen	74
4.7. Koulutuksen mukainen ja ammattiryhmittäinen työttömyys	76
4.8. Työssä olevien ja muiden työnhakijoiden työnhaku	80
4.9. TE-toimistojen avoimien työpaikkojen kehitys	81
Lähdeviitteet	83
Kuvailulehti.....	84

1. Katsauksen tehtävä

Tämä aluekehityksen, tuotannon ja työmarkkinoiden vuosikatsaus selvittää Kaakkois-Suomen väestön, aluetalouden ja työmarkkinoiden tilaa, mennyttä muutosta sekä tulevaisuuden näkymiä. Katsauksen tarkoituksena on antaa taustatietoa ja yleiskuvaa erityisesti alueen työmarkkinoita koskevaan keskusteluun ja päätöksentekoon. Pieni osa katsauksen teksteistä on vuosi sitten ilmestyneen raportin teksti- tai tilasto-osia, mikäli ne ovat edelleen päteviä. Valtaosa tästä vuosittaisesta raportista on uudistettu tuoreilla luvuilla ja kirjoitettu kokonaan uudelleen.

Katsauksessa esiteltävien tietojen aluejakoina käytetään joko koko Kaakkois-Suomen tai sen neljän seutukunnan ja kahden maakunnan alueita. Tarkastelu perustuu viimeisimpään saatavilla olevaan tilastotietoon ja käytettävissä oleviin ennusteisiin. Katsauksesta voi hakea tietoa alueen väestön yleiskehityksestä, muuttoliikkeestä, alueen tuotantotoiminnan rakenteesta ja sen muuttumisesta sekä alueen työllisyyden ja työttömyyden kehityksestä. Katsaus antaa peruskuvan viime vuosien kehityksestä ja mikäli tietoa on käytettävissä, myös lähivuosien ennusteista. Katsaus sisältää kuvia ja taulukoita, mutta siinä on kiinnitetty huomiota myös kehityksestä tehtyihin tulkintoihin ja johtopäätöstehtäviin. Juuri tällaisten tulkintatekstien tarpeellisuus on ennakointia koskevassa keskustelussa korostunut.

Tilastotietoaaineisto on lähinnä koottu syksyn 2011 aikana, viimeisimmät tiedot joulukuussa 2011. Tilastojen tietolähteistä ovat tärkeimpiä Tilastokeskuksen tarjoamat tilastot, mm. väestö-, muuttoliike- sekä työssäkäyntitilaston tiedot työllisyydestä. Alueellisesta työttömyydestä tarjoaa kattavaa tietoa työ- ja elinkeinoministeriön työnvälitystilasto. Lisäksi on käytetty työ- ja elinkeinoministeriön Toimiala Online -tietoaaineistoa, jossa on mm. Elinkeinoelämän tutkimuslaitoksen Etlan maakunnittaisia tuotanto- ja työllisyysennusteita ja Tilastokeskuksen maakunnittaisia päätoimialojen tuoreita liikevaihdon ja henkilöstökehityksen tietoja.

Kaakkois-Suomessa on neljä seutukuntaa ja 17 kuntaa:

Kouvolan seutukunta: *Iitti ja Kouvola*

Kotkan - Haminan seutukunta: *Hamina, Kotka, Miehikkälä, Pyhtää, Virolahti*

Lappeenrannan seutukunta: *Lappeenranta, Lemi, Luumäki, Savitaipale, Suomenniemi, Taipalsaari*

Imatran seutukunta: *Imatra, Parikkala, Rautjärvi, Ruokolahti*

Työ- ja elinkeinotoimistojen toimialueita on myös neljä:

Kouvolan TE-toimisto: *Kouvolan seutukunnan kunnat*

Kotkan TE-toimisto: *Kotkan-Haminan seutukunnan kunnat*

Lappeenrannan TE-toimisto: *Lappeenrannan seutukunnan kunnat*

Imatran TE-toimisto: *Imatran seutukunnan kunnat*

Lappeenrannan ja Imatran toimistot on tarkoitus yhdistää vuoden 2012 alussa, jonka jälkeen hallinnollisia TE-toimistoja on kolme.

Maakuntia on kaksi:

Kymenlaakso (*Kouvolan ja Kotkan-Haminan seutukunnat*)

Etelä-Karjala (*Imatran ja Lappeenrannan seutukunnat*)

2. Alueen väkiluvun muutos ja sen osatekijät

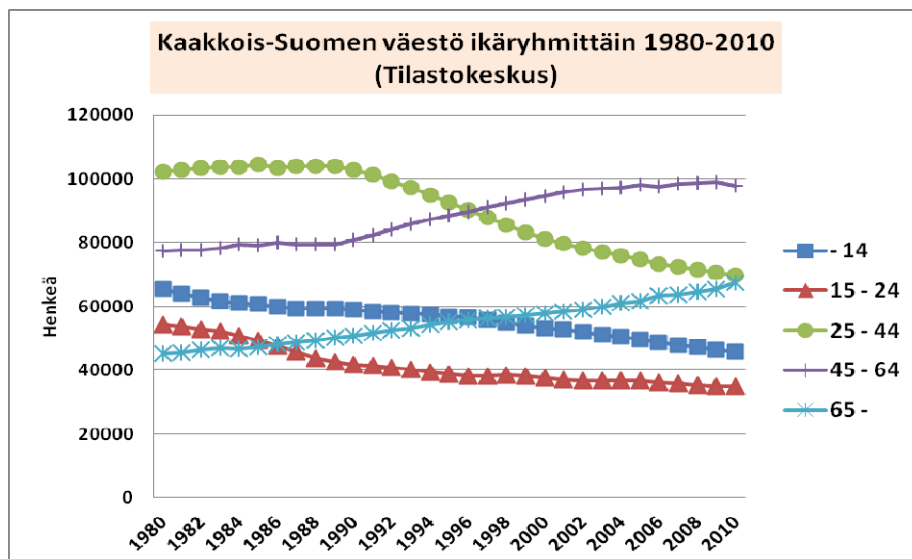
Tässä pääluvussa esittelen Kaakkois-Suomen väestönmuutosta. Tarkastelun alkuosa käsittelee toteutunutta väestön kehitystä ja sen piirteitä. Loppuosassa otan mukaan Tilastokeskuksen väestöennusteiden mukaisen tulevaisuuden kehityksen.

Aluksi tarkastelen kokonaisväkiluvun absoluuttista ja suhteellista muutosta sekä ulkomaalaisväestön osuutta (luvussa 2.1.). Tämän jälkeen erittelen kokonaismuutoksen osatekijöitä: luonnollista väestönmuutosta, maan sisällä tapahtunutta muuttoliikettä sekä siirtolaisuuden tuomaa vaikutusta väestökehitykseen (luku 2.2.). Alaluvussa 2.3. käsittelem väestöennusteiden tuomia tulevaisuuden näkymiä.

2.1. Toteutunut väkiluvun muutos

Tässä luvussa esittelen alueen kokonaisväkiluvun kehitystä. Esillä on paitsi lukumääräisiä vuosimuutoksia myös suhteellisia muutoksia. Tietolähteenä ovat Tilastokeskuksen väestötilastot. Alueen väkiluvun muutokseen vaikuttavat luonnollinen väestönmuutos (syntyvyys ja kuolleisuus) sekä alueen rajat ylittävä muuttoliike (maan rajojen sisäinen sekä rajat ylittävä eli siirtolaisuus). Tarkastelen näitä väkilukuun vaikuttavia osatekijöitä erikseen luvussa 2.2.

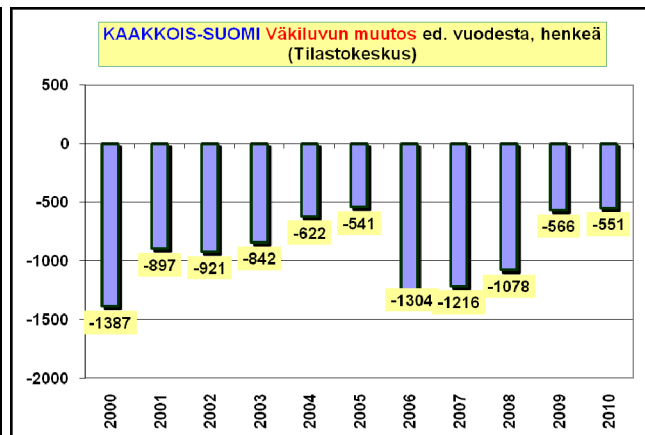
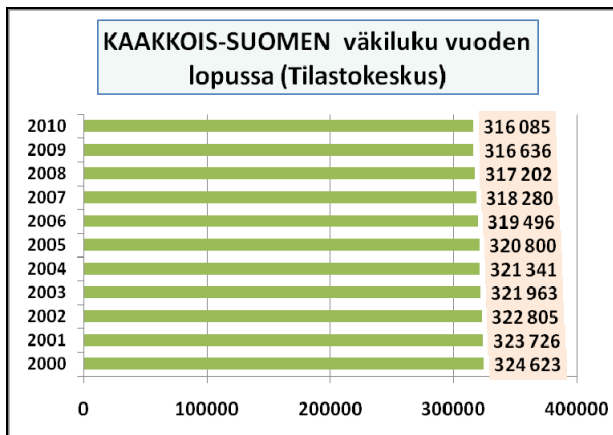
Aluksi esitän kuvan Kaakkois-Suomen väestön ikärakenteen kehityksestä jaksolla 1980–2010.

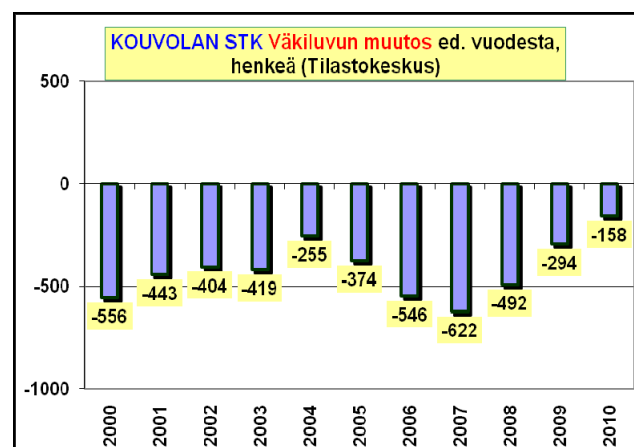
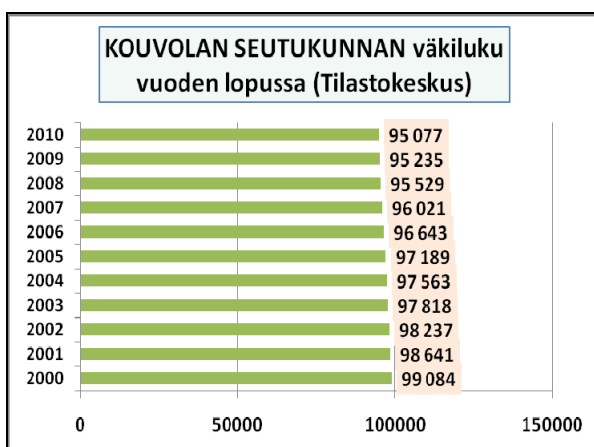
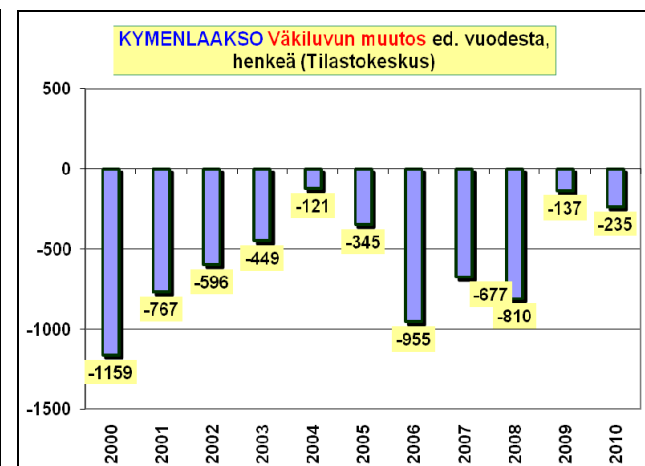
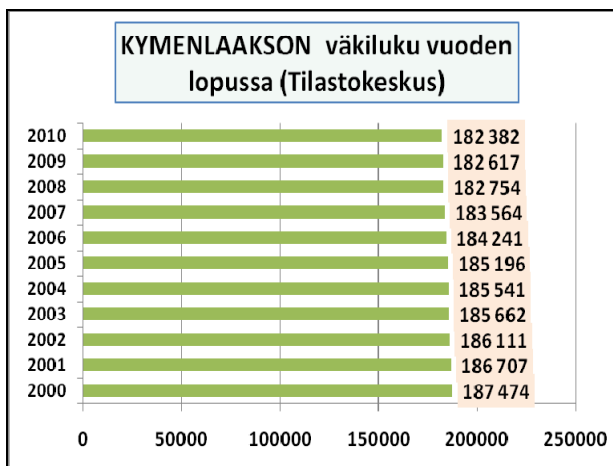
Aikasarjassa on kaksi kasvavaa ryhmää: 45–64-vuotiaat (jotka vuonna 2010 kääntyivät jo laskuun) sekä 65 vuotta täyttäneet. Voimakkaimmin on vähentynyt nuorten aikuisten (25–44-vuotiaiden) määrä. Tähän on vaikuttanut tietysti se, että sodan jälkeen syntyneet suuret ikäluokat olivat mukana ryhmän luvuissa vielä 1990-luvuna alkuvuosina, mutta siirtyivät sen jälkeen kasvattamaan 45–64-vuotiaiden ryhmää. Nuorten ja lasten määrä on myös laskusuuntainen.

2.1.1. Väkiluvun kehitys 2000-luvulla koko Kaakkois-Suomessa, sen maakunnissa ja seutukunnissa

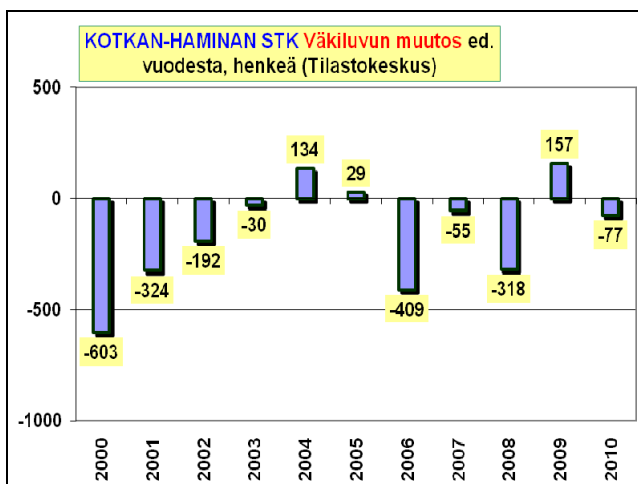
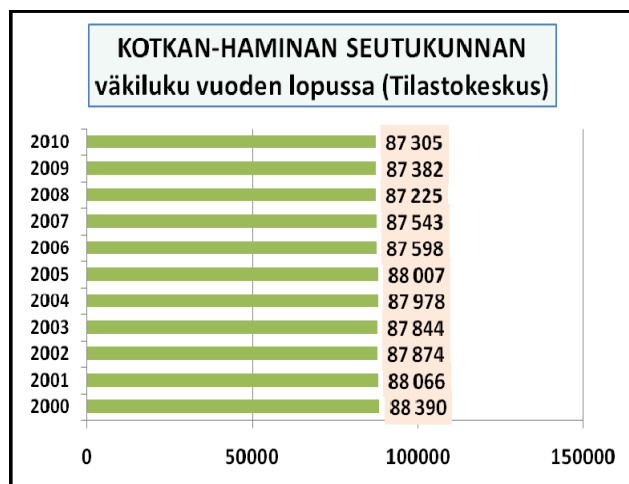
Seuraavissa kuvissa näkyy väkiluku ja sen vuosittainen muutos Kaakkois-Suomessa, sen kahdessa maakunnassa sekä neljässä seutukunnassa vuosien 2000–2010 aikana.

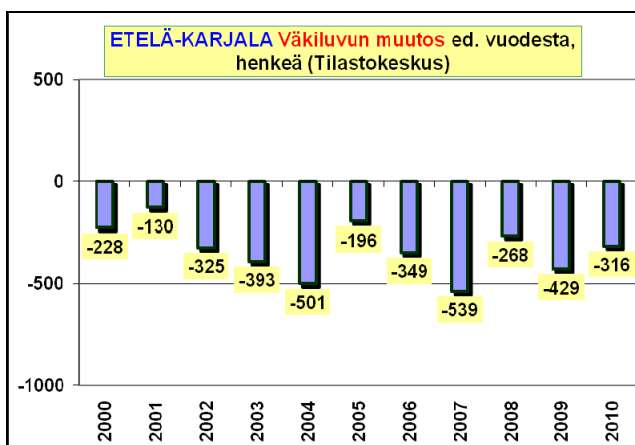
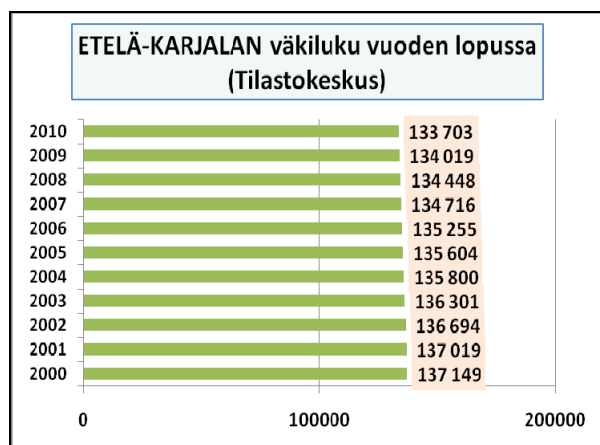
Kaakkois-Suomen väestö on pienentynyt vuodesta 2000 vuoteen 2010 runsaat 8500 henkeä. Vähennys on jatkunut kaikkina vuosina, mutta ei aivan tasaisesti. Kahden viime vuoden aikana väkiluvun lasku on hidastunut. Tätä selittää selvimmin muuttotappion pieneneminen sekä siirtolaisuudesta saatu väestönlisäys, joka on korvannut muuta väestön vähennystä. Muutoksella on ollut yhteyttä vuosina 2009 ja 2010 vallinneeseen taloustaantumaan.

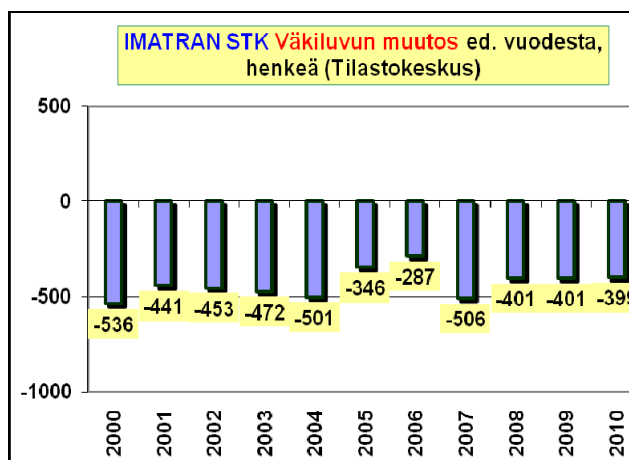
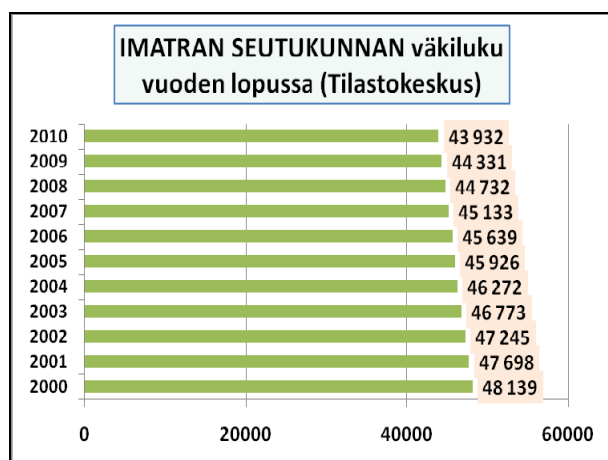
Kouvolan seutukunnan väestö on 2000-luvulla pienentynyt eniten vuonna 2007. Sen jälkeen vähennys on vaimentunut. Kymmenessä vuodessa seutukunta on menettänyt asukasluvustaan 4007 henkeä eli 4,0 %.

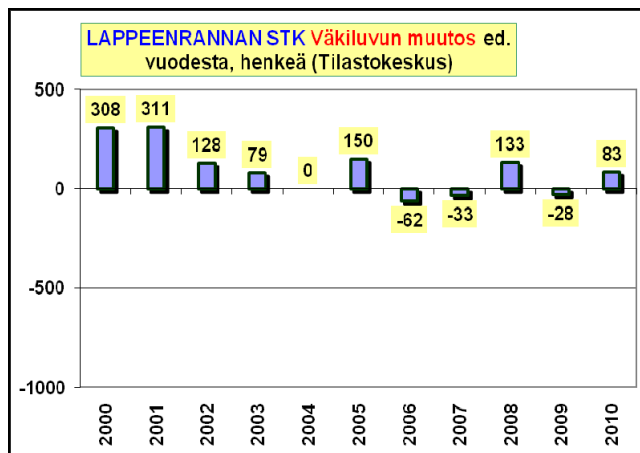
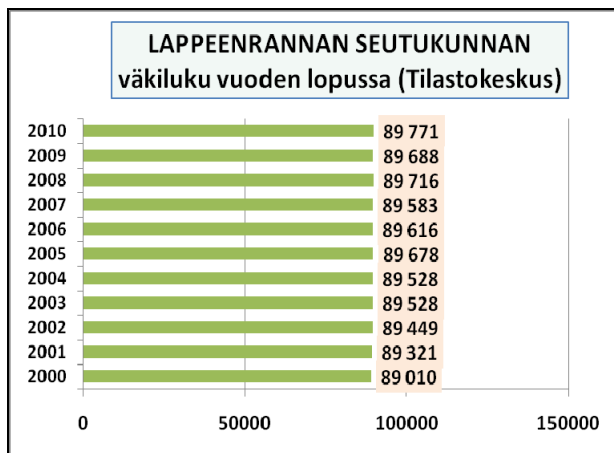

Kotkan-Haminan seutukunta on säilyttänyt väestönsä paremmin kuin Kouvolan seutukunta. Alueen väkiluku on pienentynyt vain tuhannella hengellä vuodesta 2000 eli 1,2 %.

Etelä-Karjalan asukasluku on laskenut 2000-luvun aikana 3446 henkeä eli 2,5 %. Vähennys on pienempi kuin Kymenlaakson. Vähennys on ollut vuosittain melko tasaista.

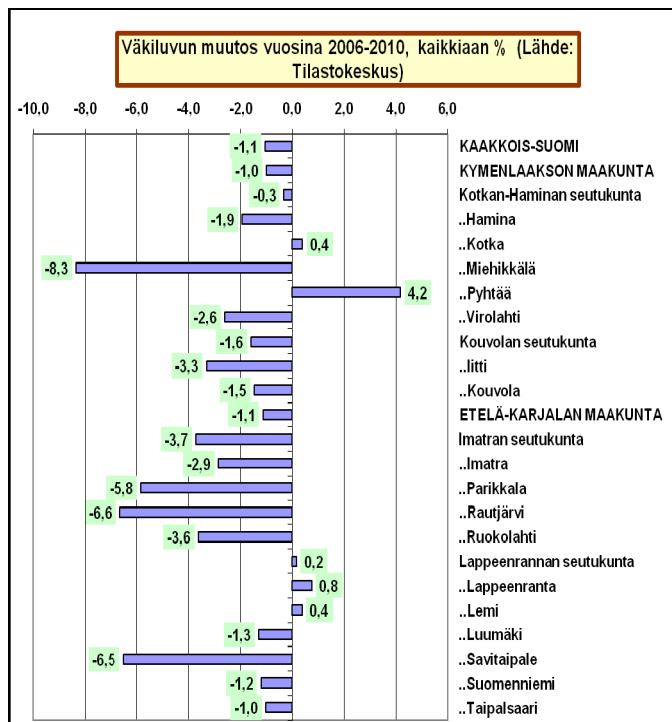
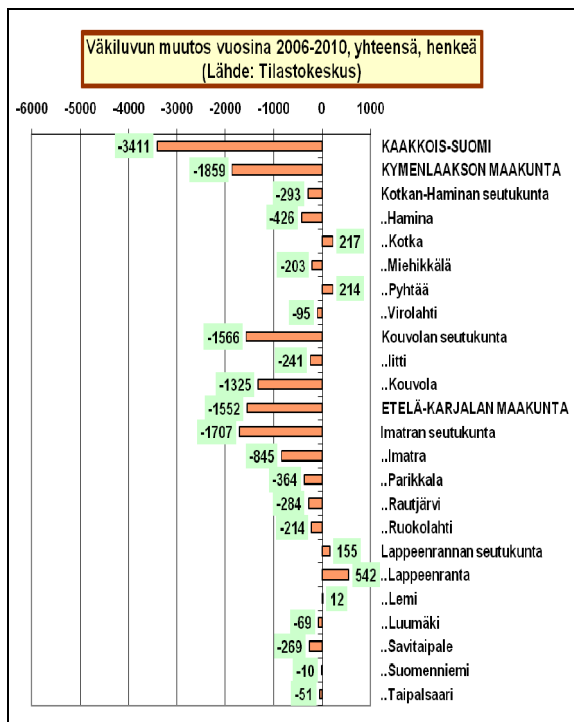

Etelä-Karjalassa Lappeenrannan seutukunta on Kaakkois-Suomen seutukunnista ainoa, jossa väestö on 2000-luvun aikana lisääntynyt. Vuonna 2010 alueella asui 761 henkeä enemmän kuin vuonna 2000. Imatran seutukunta on puolestaan väestön menettäjä. Asukasluvun vähennys on ollut vuosittain lähes prosentin suuruista. Kymmenessä vuodessa alueen asukasluvu on pienentynyt kaikkiaan yli 4000 henkeä eli 8,7 %.

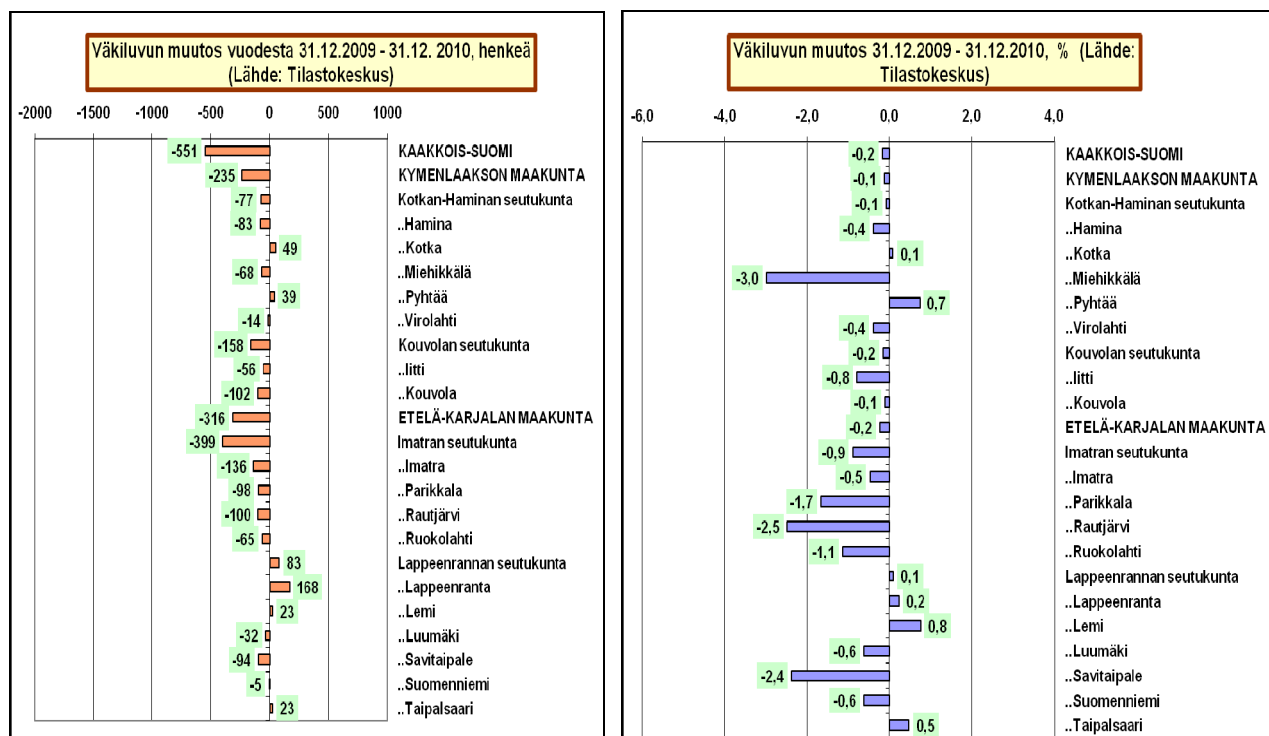
2.1.2. Väkiluvun kehitys Kaakkois-Suomen kunnissa

Seuraavat kuvat esittelevät Kaakkois-Suomen kuntien väestökehitystä neljän vuoden jaksolla vuoden 2006 lopusta vuoden 2010 loppuun sekä vuoden 2009 lopusta vuoden 2010 loppuun. Kuvissa on sekä absoluuttiset että suhteelliset muutosluvut.

Neljän viime vuoden jaksolla Miehkälän, Rautjärven, Savitaipaleen ja Parikkalan väkiluku on supistunut eniten. Kymenlaaksossa Kotka ja Pyhtää ja Etelä-Karjalassa Lappeenranta ja Lemi ovat puolestaan kasvattaneet väestöään. Pyhtään kasvusta 170 henkeä on osakuntaliitoksen mukanaan tuomaa.

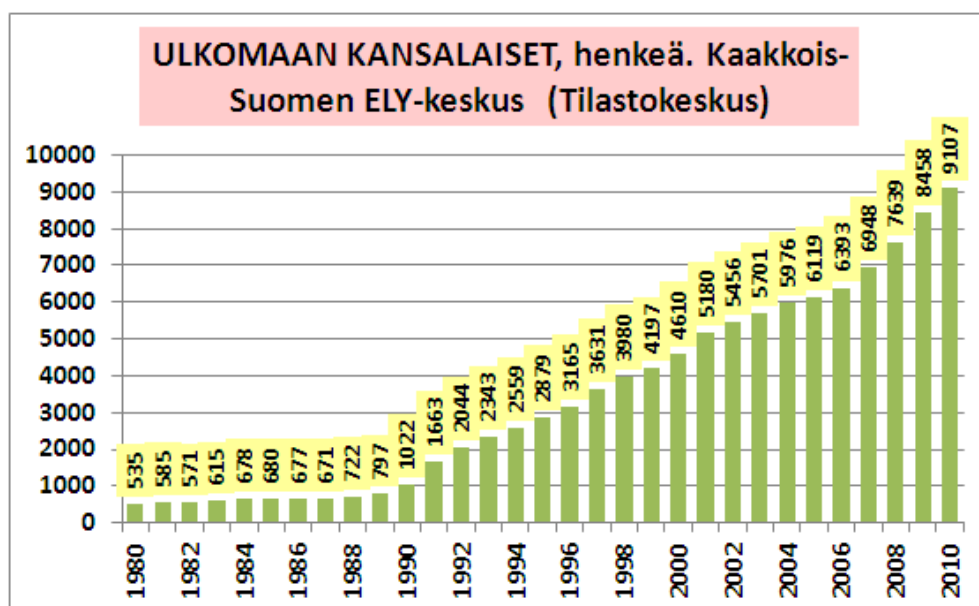
Toinen kuvapari esittää viimeisen vuoden kehityksen.

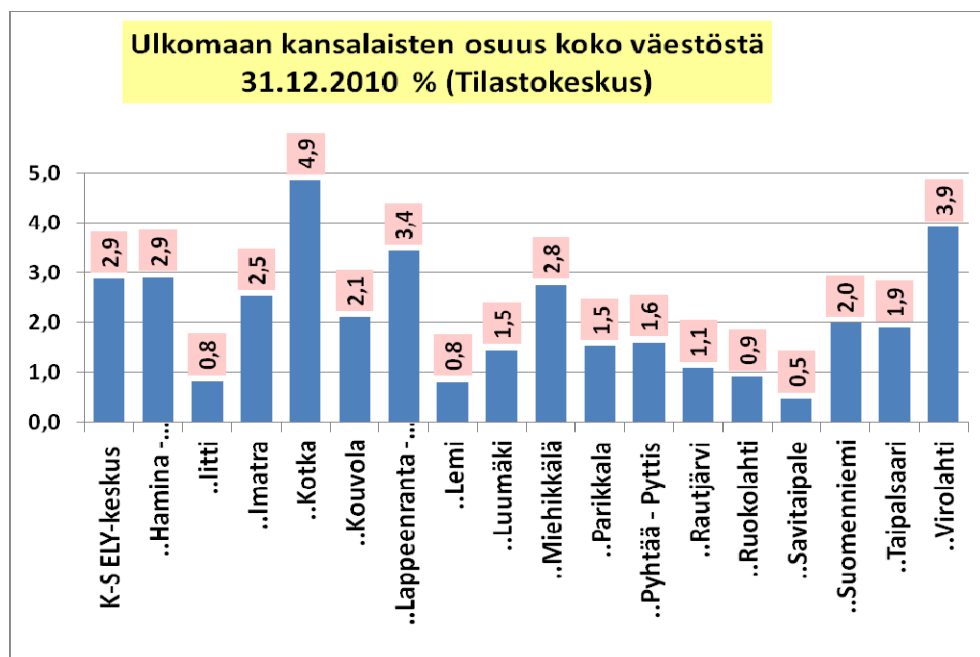
Samat kunnat: Lappeenranta, Lemi, Pyhtää ja Kotka ovat kasvaneiden kuntien joukossa myös vuoden 2010 luvuissa. Myös väestön suurimmat supistukset kohdistuvat samoihin kuntiin kuin neljän vuoden aikajaksolla eli Miehkälään, Rautjärveen, Savitaipaleeseen ja Parikkalaan.

2.1.3. Ulkomaan kansalaiset

Suomi on viime vuosina saanut siirtolaisuudesta lisäväestöä. Kaakkois-Suomi on tässä muutoksessa selvästi esillä. 1980-luvulla ulkomaan kansalaisia asui alueella vain joitakin satoja ja vuosittainen määrän kasvu oli pieni. 1990-luvulta lähtien lisäysvauhti kasvoi ja viime vuosina vielä edellisvuosistakin kiihtyen. Vuoden 2000 lopussa ulkomaan kansalaisia asui Kaakkois-Suomessa 4610. Vuonna 2010 määrä oli jo 9107. Ulkomaalaisväestö on siten kaksinkertaistunut kymmenessä vuodessa. Samalla jaksolla koko Kaakkois-Suomen väestön kokonaismäärä laski 8500 henkeä. Niinpä ulkomaan kansalaisten osuus väestöstä kasvoi 1,4 %:sta 2,9 %:iin.

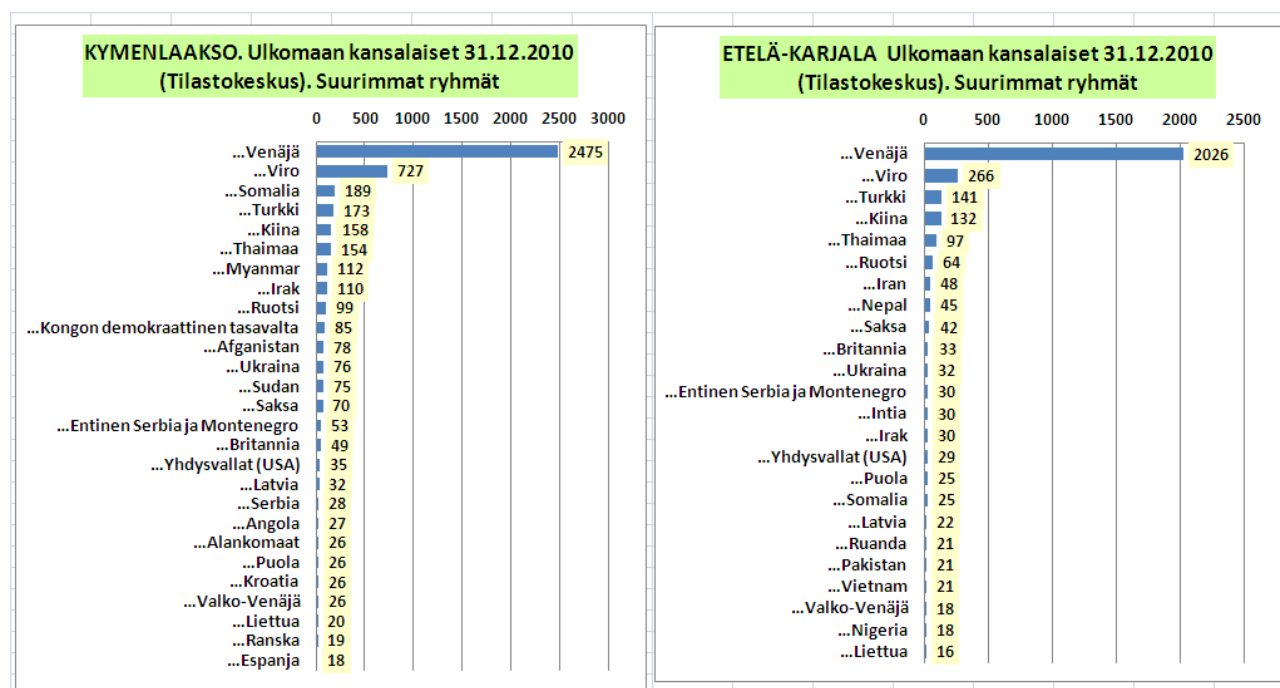

Seuraava kuva näyttää kunnittaisen ulkomaalaisväestön osuuden vuonna 2010.

Venäjän rajan läheisyydessä Kotkan-Haminan seutukunnassa on merkittävä ulkomaan kansalaisten osuus. Kotka, Virolahti ja Miehikkälä erottuvat. Kotka on Kaakkois-Suomen ulkomaalaisvaltaisinkin kunta. Kaupungissa asui vuoden 2010 lopussa 2665 ulkomaan kansalaista, lähes viisi prosenttia koko väestöstä. Myös Lappeenrannan kaupungissa on merkittävä ulkomaalaisväestö, 2477 henkeä. Kouvola jää jonkin verran näiden kaupunkien jälkeen 1863 hengen ulkomaalaisväestöllään. Imatralla ja Haminassakin ulkomaalaisia asuu huomattava joukko: 600–700 henkeä. Savitaipaleella, Lemillä ja Iitissä ulkomaan kansalaisia on suhteessa vähiten.

Yli puolet Kaakkois-Suomen ulkomaan kansalaisista, vuonna 2010 määrältään yli 4500, on venäläisiä. Heistä miltei 60 % on naisia. Virolaisia asuu alueella lähes tuhat, heistä valtaosa Kymenlaaksossa. Kiinalaisia, turkkilaisia ja thaimaalaisia on myös muita kansalaisuuksia enemmän.

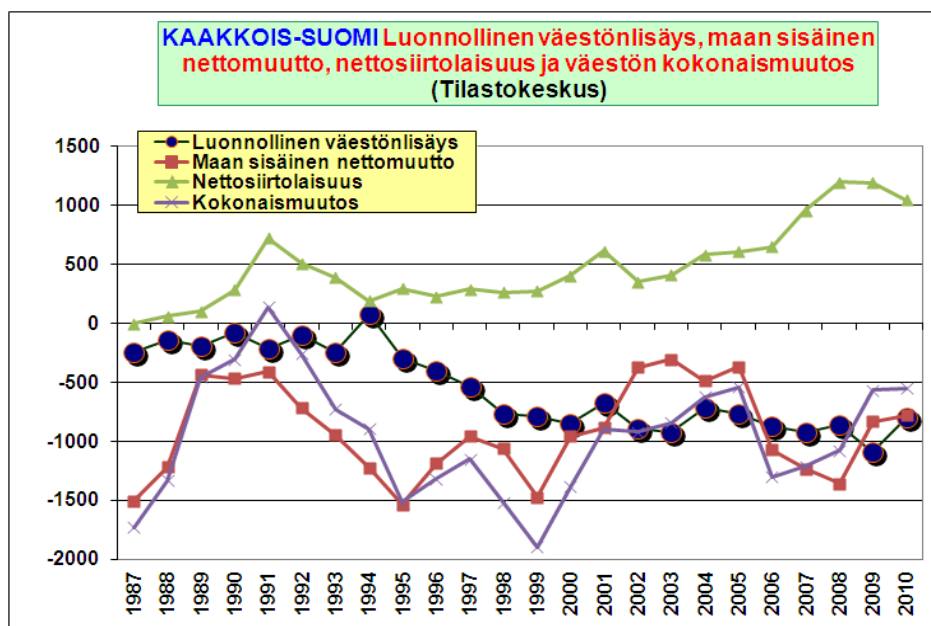
Koko Suomen Venäjän kansalaisista asuu Kaakkois-Suomessa lähes 16 %. Alue on siten venäläisväestön suosiossa, mitä todennäköisimmin sijaintinsa ja Venäjän suunnan liikenneyhteyksien vuoksi.

Ulkomaalaisluokittelun perusteita ovat kansalaisuuden ohella myös syntymämaa tai kieli tai syntymämaa & kieli (Ruotsalainen 2009, 34). Pienimmät ulkomaalaisluvut saadaan kansalaisuuden perusteella (jota kriteeriä on yllä käytetty), suurimmat puolestaan syntymämaan mukaan, koska ulkomailla syntyneiden joukossa on paljon Suomen kansalaisia, jotka ovat muuttaneet takaisin Suomeen. Kieli on yksi luokitteluperuste. Kansalaisuus vaihtuu, kun ulkomailta muuttanut saa Suomen kansalaisuuden, sen sijaan äidinkieli (useimmiten) pysyy. Kielen mukaan Kaakkois-Suomessa oli v. 2010 muun kuin suomen-, ruotsin- tai saamenkielisiä asukkaita lähes 12000 eli selvästi enemmän kuin ulkomaan kansalaisia. Muunkielisistä 58 % (6900) oli venäjänkielisiä. Venäjän kieltä puhuvia on siten Kaakkois-Suomessa 2400 henkeä enemmän kuin Venäjän kansalaisia. Suurin osa näistä asukkaista lienee Suomen kansalaisia.

2.1.4. Väkiluvun muutoksen osatekijät: muuttoliike sekä alueen luonnollinen väestönlisäys

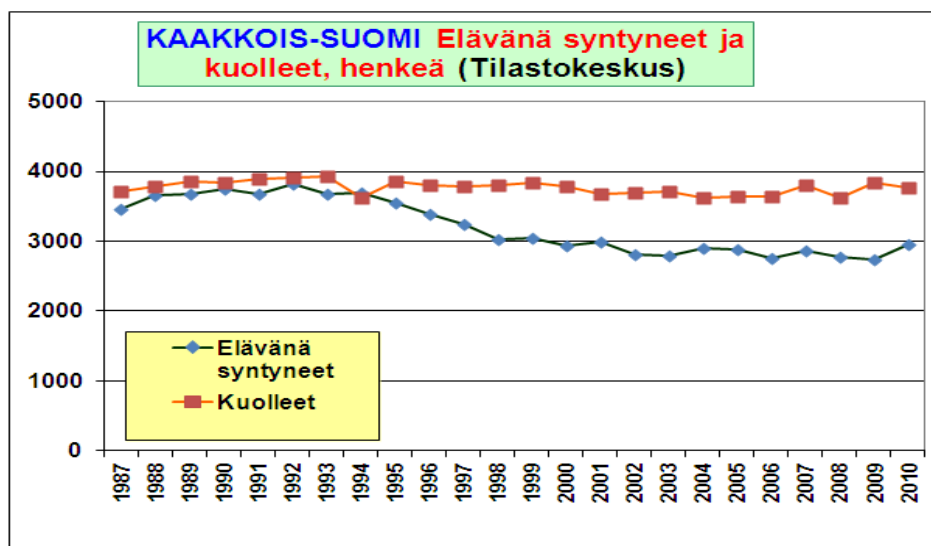
Esittelen tässä luvussa maan sisäisen muuttoliikkeen, siirtolaisuuden sekä alueen luonnollisen väestönm muutoksen kehitystä.

Muuttoliike muuttaa alueen väestöä luonnollisen väestönm muutoksen (syntyneet ja kuolleet) ohella. Muutto tapahtuu joko maan rajojen sisällä alueelta toiselle tai maan rajat ylittäen maasta toiseen. Maan sisäinen muuttoliike kuvaa tässä kuntien välistä nettomuuttoa ja nettosiirtolaisuus Kaakkois-Suomen kuntien ja maan rajat ylittävää nettomuuttoa. Esittelen pitkän ajan aikasarjakehityksen koko Kaakkois-Suomesta, maakunnista sekä seutukunnista.

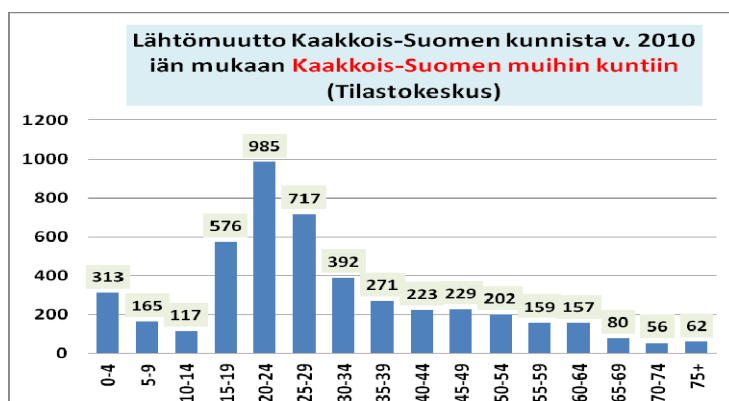
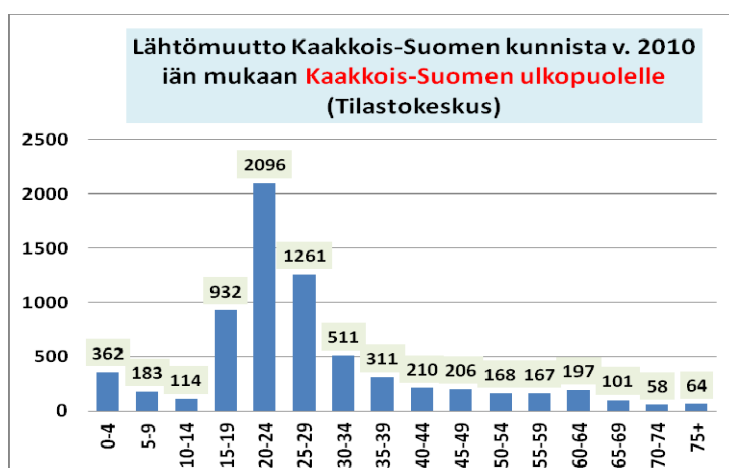
Kuvaan on yhdistetty väestönm muutoksen eri osatekijät. Aikasarjasta voi erottaa joitakin piirteitä. Kaksikymmentä vuotta sitten maan sisäisen muuton muuttotappio oli kohtalaisen pieni, mutta alkoi silloiseen taantumaan siirryttäessä kasvaa ja vähentää alueen väestöä. 1990-luvun lama oli syvimmillään vuosien 1993 ja 1994 aikana. Syntyneiden määrä alkoi vähentyä 1990-luvun puolivälin jälkeen, mutta on pysynyt sittemmin eli 2000-luvulla melko ennallaan. Siirtolaisuus on tuonut alueelle väestöä, viime vuosina vuosittain jo yli tuhat henkeä. Väestön kokonaisvähennys oli suurimmillaan vuonna 1999 lähennellen 2000 henkeä.

Oheinen kuva selvittää vielä luonnollisen väestönmuutoksen eli syntyneiden ja kuolleiden suhdetta.

Kuva kertoo selvästi, että kuolleiden määrä on pysynyt melko samansuuruisena, mutta syntyneiden lasten määrä alkoi vähetä 1990-luvun loppupuoliskolla, on kuitenkin pysynyt melko ennallaan 2000-luvulla.

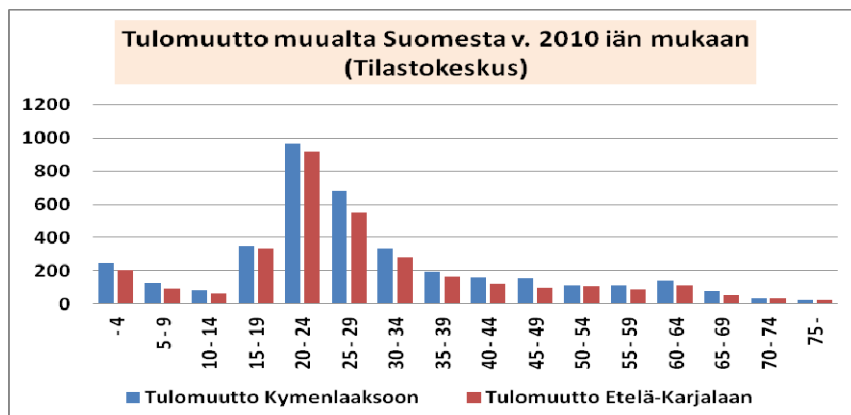
Tarkastelen vielä seuraavassa joitakin vuoden 2010 muuttoliikkeen piirteitä.

Kuvat esittävät Kaakkois-Suomen kunnista vuonna 2010 tapahtunutta lähtömuuttoa. Kaikkiaan näitä lähtömuuttajia oli 11645, joista 4704 henkeä muutti Kaakkois-Suomen sisällä johonkin toiseen kuntaan. Ts. 40 % kunnasta toiseen muuttavista pysyi Kaakkois-Suomen rajojen sisäpuolella. Ylempi kuva esittää ne henkilöt, joiden kohdemuuttokunta oli Kaakkois-Suomen ulkopuolella ja alempi kuva muuttoa, joka päättyi johonkin toiseen Kaak-

kois-Suomen kuntaan. Muuttajat painottuvat kummassakin kuvassa nuoriin aikuisiin. Kuitenkin Kaakkois-Suomen sisällä muuttaneissa on suhteellisesti enemmän iäkkäämpiä henkilöitä ja jonkin verran enemmän myös lapsia.

Tulomuutto Kaakkois-Suomeen on rakenteeltaan melko samankaltaista kuin lähtömuutto. Esitän siitä yhden kuvan.

Tässä kuvassa on esillä maakuntien välinen muutto (ts. muutot maakunnan sisällä kunnasta toiseen eivät sisälly näihin lukuihin).

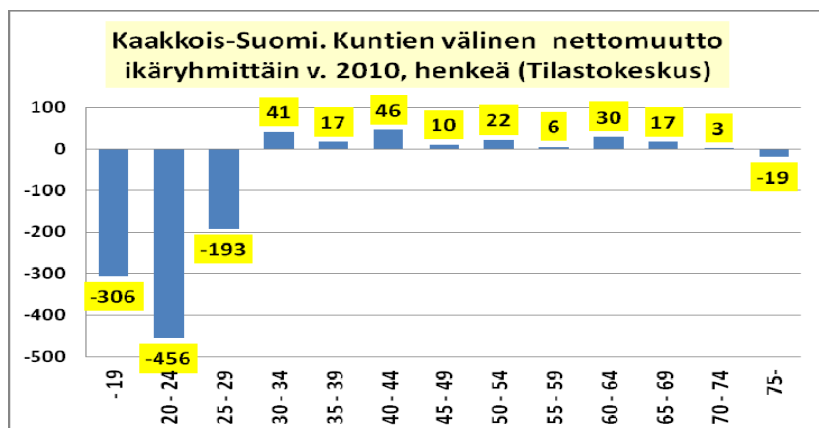
Yksi muuttoliikkeen kiinnostavia piirteitä on selvittää, minne muuttajat muuttavat. Seuraava taulukko esittää vuoden 2010 kuntien välistä muuttoja muuton kohdealueen mukaan.

Lähtömuuttajat v. 2010 Kaakkois-Suomen seutukunnista (kunnasta muuttaneet)				
Lähde: Tilastokeskus	Lähtöseutukunta			
Maakunta, jonne muuttavat	Imatra	Kotka-Hamina	Kouvola	Lappeenranta
KOKO MAA yht	1775	3181	2840	3849
Uusimaa	274	876	822	1009
Varsinais-Suomi	28	81	80	93
Satakunta	5	35	18	37
Kanta-Häme	19	40	46	48
Pirkanmaa	60	131	146	217
Päijät-Häme	46	126	321	178
Kymenlaakso	80	1286	567	333
Etelä-Karjala	828	215	253	1142
Etelä-Savo	169	78	160	252
Pohjois-Savo	41	56	82	107
Pohjois-Karjala	111	70	57	134
Keski-Suomi	62	76	132	132
Etelä-Pohjanmaa	3	9	17	21
Pohjanmaa	8	13	17	18
Keski-Pohjanmaa	2	9	7	11
Pohjois-Pohjanmaa	17	33	55	61
Kainuu	7	15	18	27
Lapin maakunta	15	30	42	29
AHVENANMAA	0	2	0	0

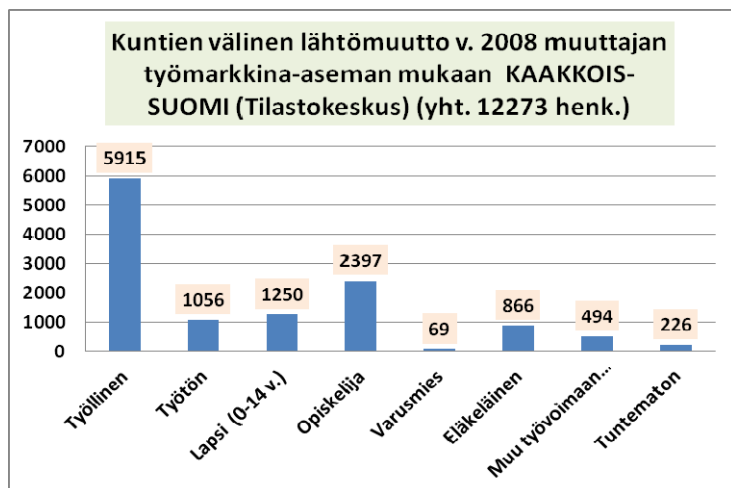
Mukana ovat kaikki seutukuntien jostakin kunnasta muualle muuttaneet (siis myös seutukunnan johonkin toiseen kuntaan muuttaneet). Imatran seutukunnan kunnista pois muuttaneet pysyivät kaikkein uskollisimmin Kaakkois-Suomen rajojen sisäpuolella: 51 % muutti johonkin toiseen Etelä-Karjalan kuntaan tai Kymenlaaksoon. Kotkan-Haminan seudulla oltiin lähes yhtä alueuskollisia: 47 % kuntien rajat ylittävistä lähtömuuttoista suuntautui Kymenlaaksoon tai Etelä-Karjalaan. Kouvolan seudun muuttajista sen sijaan vain 29 % pysyi Kaakkois-Suomessa ja Lappeenrannan seutulaisista 38 %.

Lähes 3000 muuttajaa suuntasi Uudellemaalle, joka on Kaakkois-Suomesta pois muuttavien suosituin kohde. Kouvolan seudulta muutettiin usein myös Päijät-Hämeeseen. Lappeenrannan seudulta muutettiin Uudenmaan ohella Etelä-Savoon ja Pirkanmaalle, Imatran seudulta Etelä-Savoon ja myös Pohjois-Karjalaan. Koska muuttajien pääjoukko on nuoria, opiskelupaikkakunnille muutto on yksi muutto määrittävä tekijä.

Muuttoliikkeeseen kuuluu tietenkin myös kunnan rajojen sisällä tapahtuva muutto. En kuitenkaan käsittele sitä tässä. Esitän maan sisäisestä muuttoliikkeestä vielä kuvan, joka näyttää ikäryhmittäiset nettomuuttoluvut.

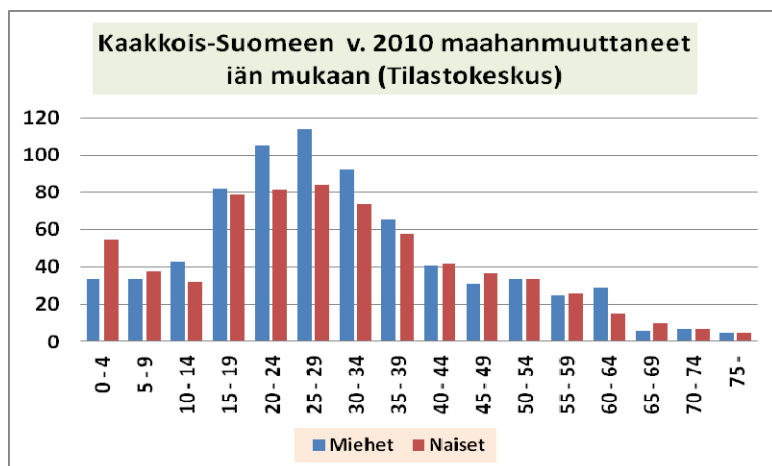
Vuonna 2010 Kaakkois-Suomi menetti maan sisäisessä muuttoliikkeessä lähes tuhat nuorta, alle 30-vuotiaasta henkilöä. Muissa ikäryhmissä tulijoita oli sen sijaan hieman enemmän kuin lähtijöitä, poikkeuksena 75 vuotta täytäneet.

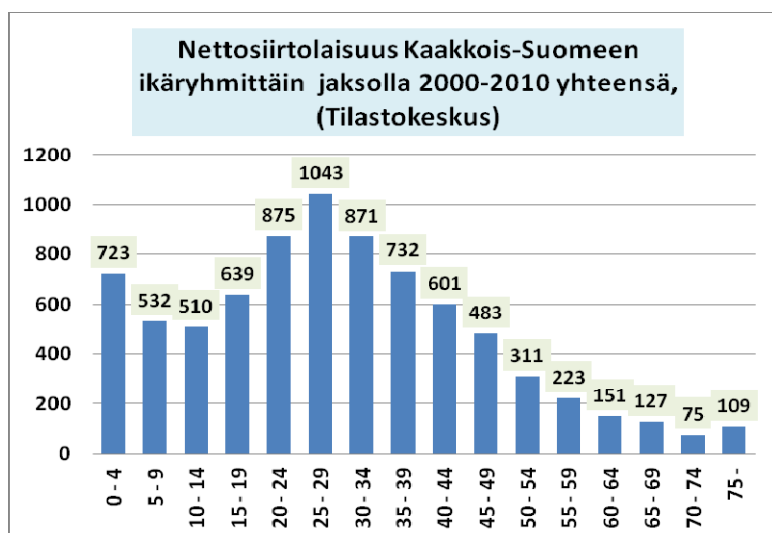
Merkittävä osa muuttajista on opiskelijoita, kun nuoria on muuttajien joukossa valtaosa. Kuitenkin työlliset ovat muuttajien suurin ryhmä. Oheisessa kuvassa näkyvien vuoden 2008 muuttolukujen mukaan lähes puolet Kaakkois-Suomen kuntien välisen muuton lähtömuuttajista oli työssä olevia ja runsas viidennes opiskelijoita.

48 %:lla kaikista lähtömuuttajista oli keskiasteen tutkinto, 21 %:lla korkea-asteen tutkinto ja 31 % oli vailla perusasteen jälkeistä tutkintoa. Työssä olevista lähtömuuttajista keskiasteen tutkinnon suorittaneita oli 55 % ja korkea-asteen 32 %. Vailla tutkintoa oli 13 %.

Koska siirtolaisuus vaikuttaa merkittävästi Kaakkois-Suomen asukaslukuun, korvaten muuta väestökehityksen vähennystä, esitän vielä kuvan maahanmuuttaneiden ikärakenteesta sukupuolen mukaan v. 2010.

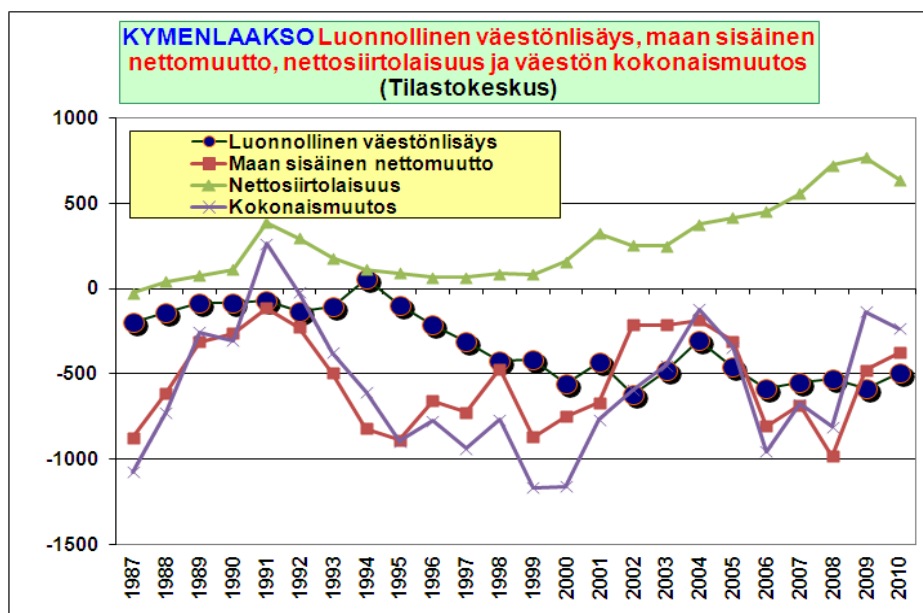

Maahanmuuttajat painottuvat nuoriin maan sisäisen muuttoliikkeen tapaan, mutta mukana on myös nuoria aikuisia ja lapsia. 2000-luvulla, siis vuodet 2000–2010 yhteen laskien, Kaakkois-Suomi on saanut nettosiirtolaisuudesta kaikkiaan yli 8000 lisäasukasta (joista osa on muuttanut myöhemmin muualle Suomeen, mutta suurin osa jäänyt alueelle). Esitän kuvan, joka näyttää tämän joukon ikärakenteen.

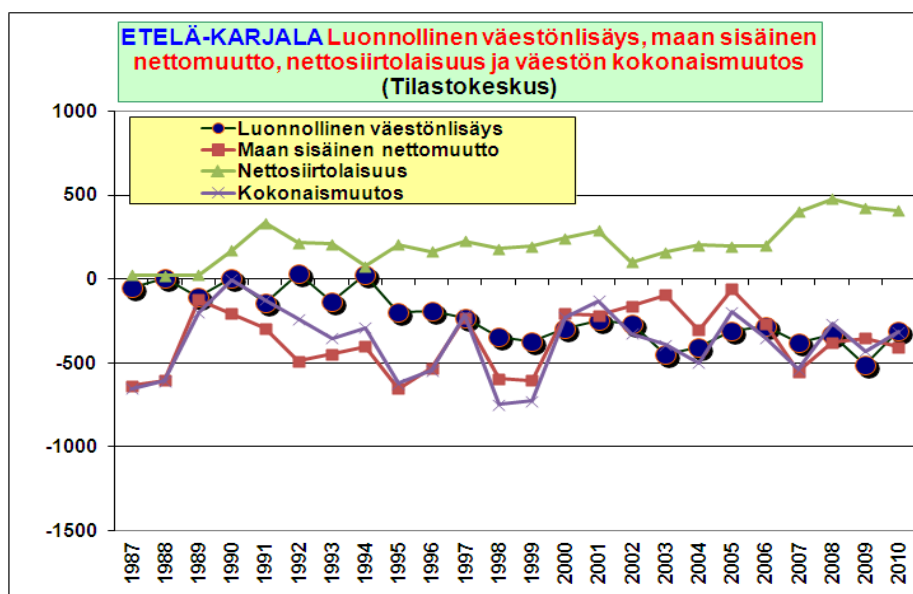

Kaakkois-Suomi on saanut siirtolaisuudesta lisäväestökseen lähes 2800 20–34-vuotiaasta henkilöä ulkomailta ja useita satoja muitakin työikäisiä. Eläkeikäisiä on muuttanut alueelle vähän. Vuoden 2008 tietojen mukaan Kaakkois-Suomeen maahanmuuttaneita oli kaikkiaan 1615 henkeä, joista työssä olevia oli 28 %.

Seuraavassa näytän Kaakkois-Suomen maa- ja seutukuntien väestönmuutoksen osatekijöistä aikasarjan 1987–2010. Aluksi maakuntien tiedot.

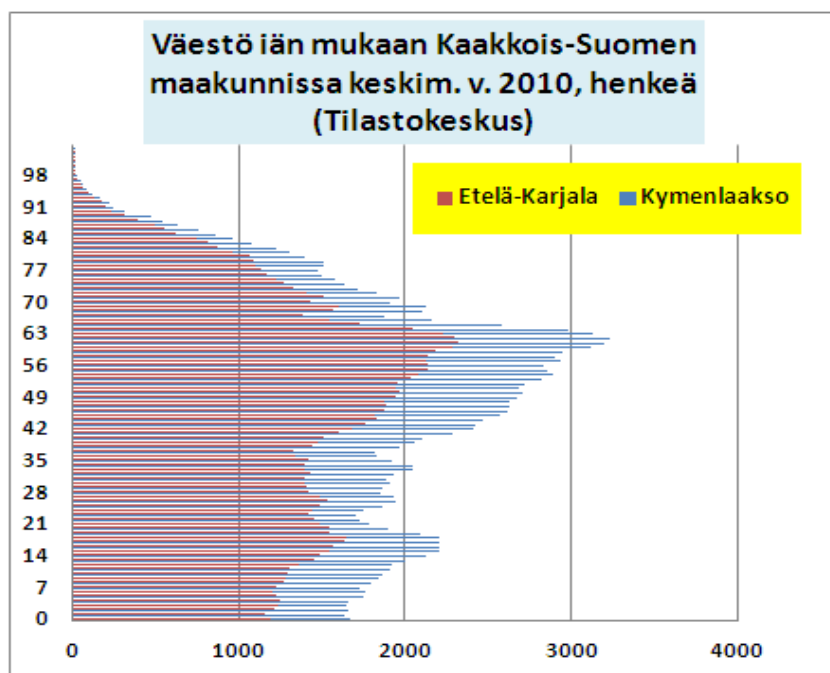

Kymenlaakson väkiluku pieneni tuntuvasti 2000-luvun vaihteessa, kun nettomuutto vei väkeä muualle. Maan sisäisen muuttoliikkeen tappio nousi vieläkin suuremmaksi vuosien 2006–2008 aikana. Näihin vuosiin ajoittuvat maakunnan paperitehtaiden (Voikkaa ja Summa) sulkemiset. Vuosina 2009–2010 muuttotappio on pienentynyt. Yksi mahdollinen syy voi olla taloustaantumien aiheuttama yleinen työvoiman kysynnän väheneminen, mikä on hillinnyt työn perässä muuttamista.

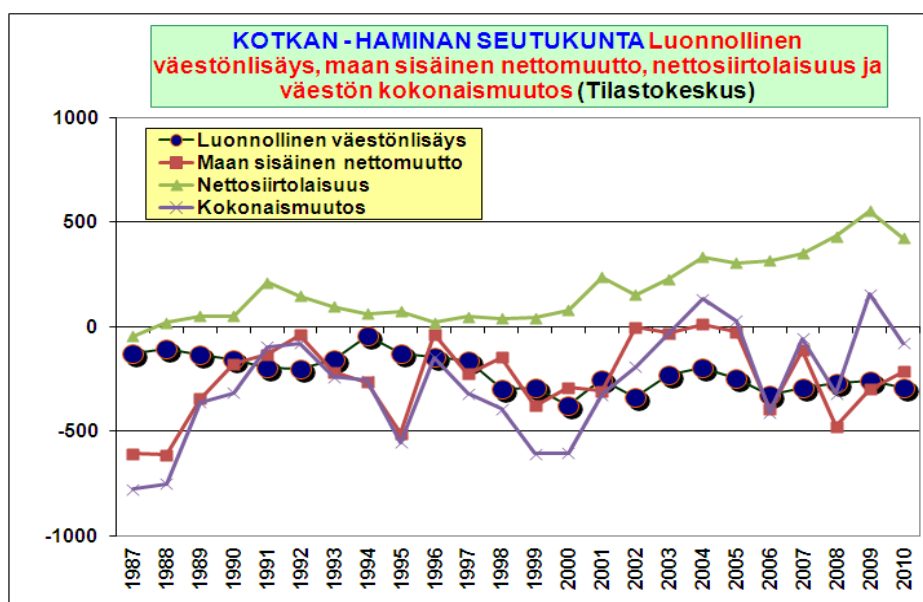
Etelä-Karjalassa vuosittainen väkiluvun vähennys on ollut melko tasaista 2000-luvulla. Muuttotappio muualle maahan oli vuosikymmenen alkuvuosina melko vähäistä, mutta on kiihtynyt vuosikymmenen loppua kohti. Siirtolaisuus on viime vuosina tuonut saman verran väestöä kuin maan sisäisessä muuttoliikkeessä on menetetty.

Esitän kuvan maakuntien asukkaiden ikärakenteesta vuoden 2010 lopussa.

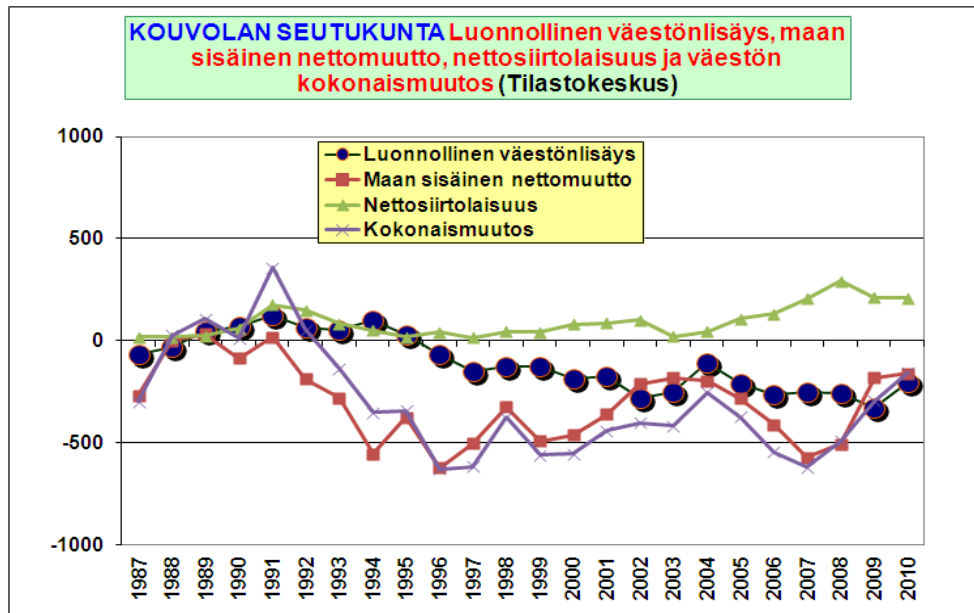

Suurten, 1940-luvun lopussa ja 1950-luvun alussa syntyneiden, ikäluokkien osuus erottuu selvästi. Kymenlaaksossa suurten ikäluokkien kussakin vuosiluokassa on parhaimmillaan yli 3000 henkeä ja Etelä-Karjalassa yli 2000. Alle kouluikäisten lasten määrä on vain runsas puolet näistä luvuista.

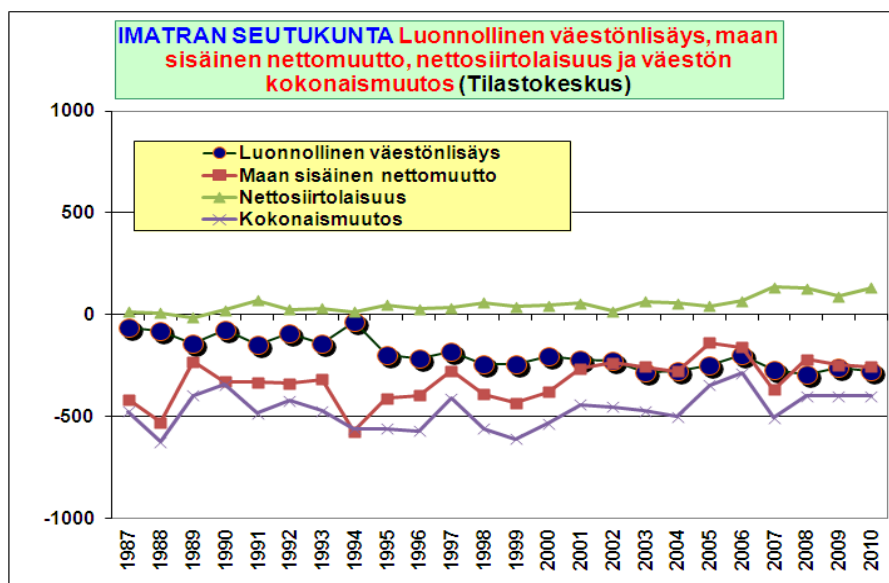
Seuraavassa on väestömuutoksen osatekijöiden kuvat seutukunnista.

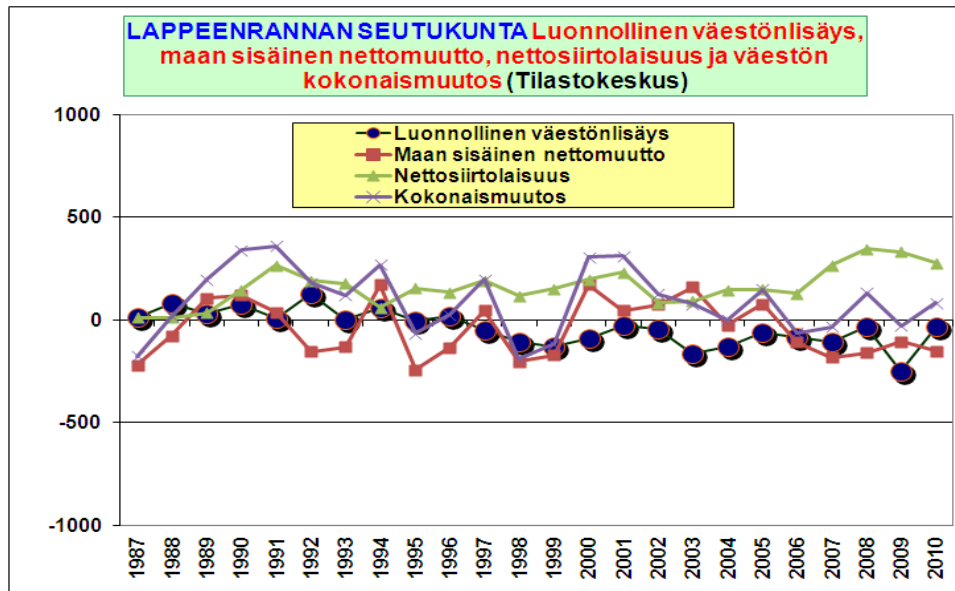
Kotkan-Haminan seutukunnan väestökehityksessä näkyy selvästi siirtolaisuuden tuoma väestön lisä, joka on kääntänyt väestön joinakin vuosina jopa kasvuun. Kiinnostavaa on 2000-luvun alkuvuosien maan sisäisen muutto liikkeen tasapainotila, joka on kääntynyt muuttotappioksi vuosikymmenen loppupuoliskolla.

Kouvolan seutukunnan väestö on pienentynyt enemmän kuin Kotkan-Haminan seutukunnan. Maahanmuutto ei ole seutukunnassa yhtä merkittävää kuin Kotkan-Haminan seudulla ja maan sisäinen muuttotappiokin on ylittänyt useina vuosina 500 henkeä.

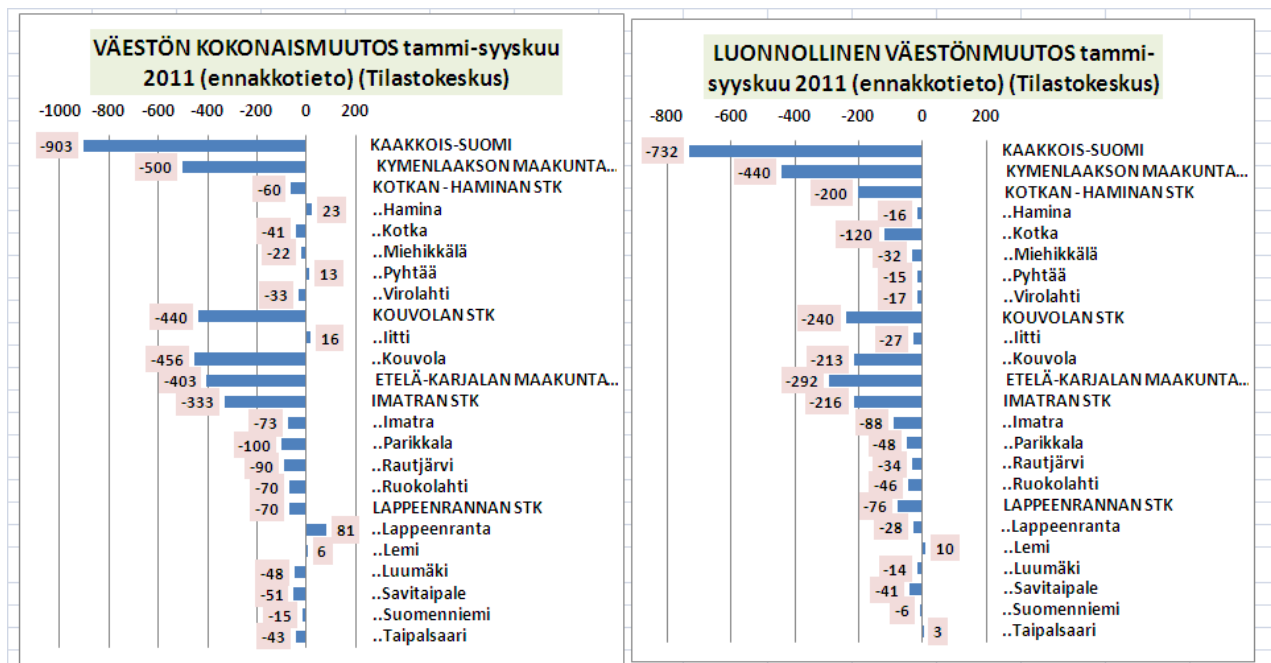
Imatran seutukunta on menettänyt väestöään melko tasaisesti vuodesta toiseen. Muuttoliike vie väestöä, kuitenkin vähemmän kuin 20 vuotta sitten. Luonnollinen väestönmuutos on hieman kiihtyvästi tappiollinen.

Lappeenrannan seutukunnan väestö on muista seutukunnista poiketen pysynyt ennallaan. Luonnollinen väestönmuutos ei ole merkittävästi tappiollinen, muutto muualle Suomeen vähentää väestöä vain jonkin verran ja maahanmuutto tuo lisäasukkaita.

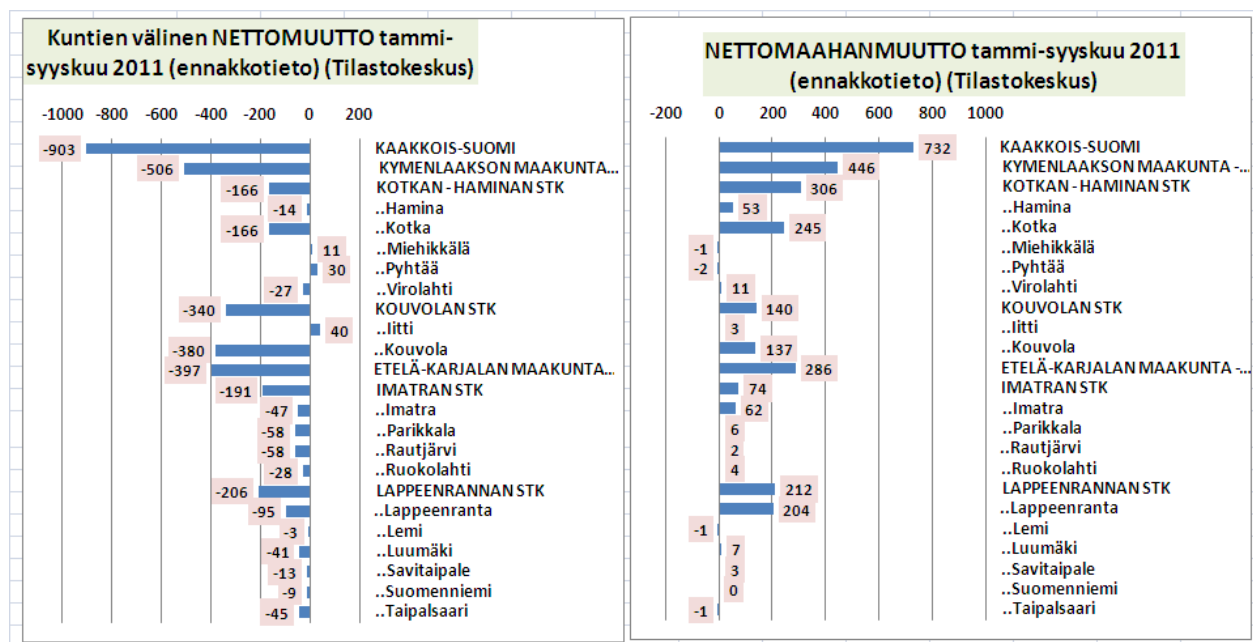
2.1.5. Vuoden 2011 kehitys

Tarkastelen tässä luvussa tuoretta väestönmuutosta. Tätä kirjoitettaessa on ollut käytettävissä vuoden 2011 kolmen ensimmäisen vuosineljänneksen ennakkotiedot. Esitän niistä joitakin kuvia.

Vuoden 2011 tammi-syyskuun aikana Kaakkois-Suomen väestä väheni 903 henkeä. Vähennys painottui Imatran ja Kouvola seutukuntiin. Kouvola kaupunki menetti yli 450 asukasta ja Imatran seutukunnassa Parikkala sata henkeä. Lappeenranta ja Hamina ja myös Pyhtää, Iitti ja Lemi saivat hieman lisäväestöä.

Kuvasarjan muista kuvista näkee, mikä väestömuutoksen osatekijä on ollut merkittävin. Kuolleisuutta pienempi syntyvyys vähensi 732 henkeä Kaakkois-Suomesta.

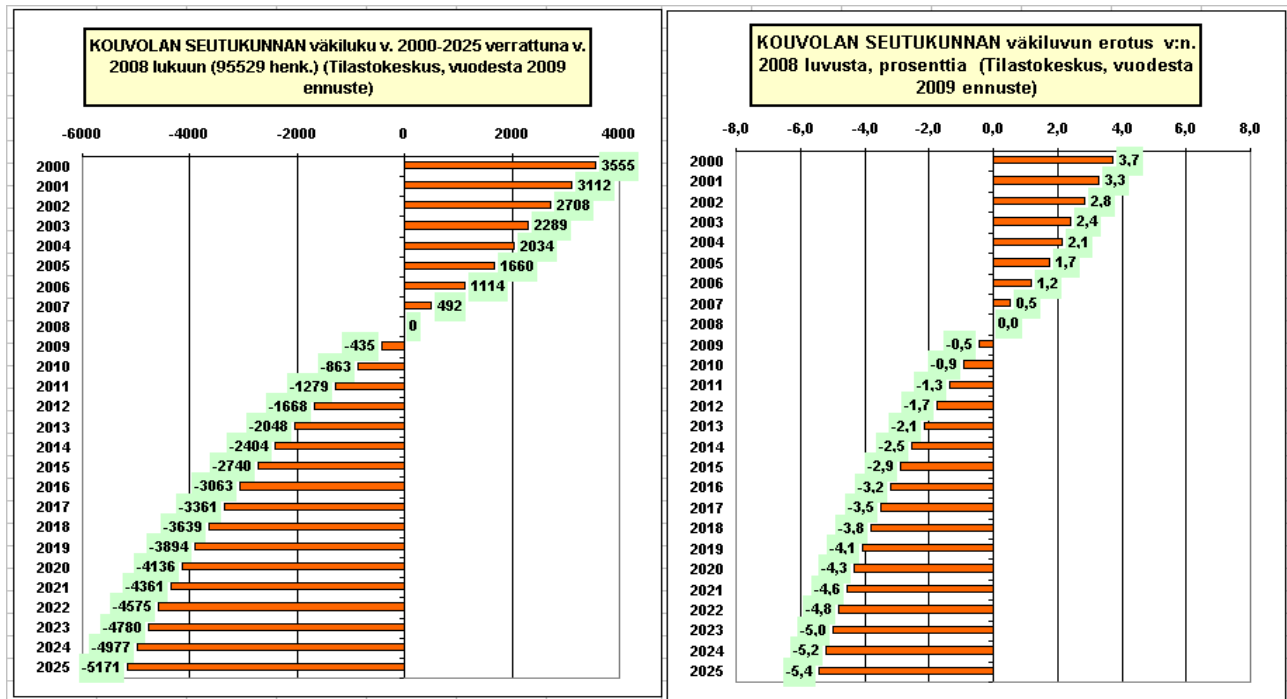
Kuntien välinen nettomuutto oli tappiollinen 903 henkeä. Kouvolan kaupungin menetys oli 380 henkeä ja Kotkakin 166 asukasta. Asukaslukuun nähden selviä menettäjiä olivat myös Parikkala ja Rautjärvi. Tuttuun tapaan siirtolaisuus korvasi osan väestön vähennyksestä myös vuonna 2011. Tammi-syyskuussa Kaakkois-Suomen nettomaaahanmuutto oli 732 henkeä positiivinen. Kotkan ja Lappeenrannan muuttovoitto oli yli 200 henkeä. Myös Imatra ja Hamina saivat maahanmuuttajista lisäväestöä.

2.2. Lähivuosien ennustettu väestökehitys

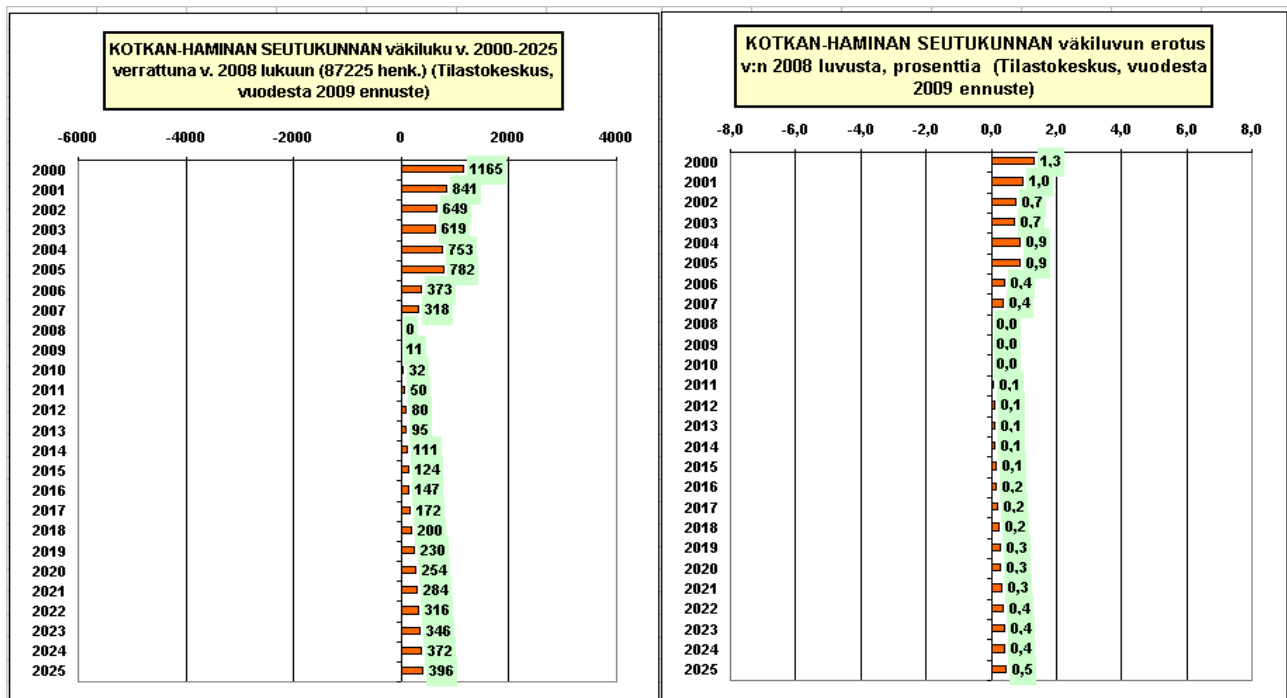
2.2.1. Koko väestö

Kun aluekehityksen, työmarkkinoiden tai muita yhteiskunnan muutoksia arvioi, on hyvä hakea muutoksen suuruudelle vertailukohtaa. Yhteiskunnan muutoksissa ei juurikaan eletä nollavaiheita, vaan asiat muuttuvat kaiken aikaa, mutta muutoksen vauhti saattaa vaihdella. Muutokset eivät ole aina trendimäisiä, vaan niissä voi tapahtua voimakkaitakin käännteitä. "Miten paljon tämä jatkuva muutos muuttuu" saadaan esiin vertaamalla viimeisimpien menneiden vuosien kehitystä ja tulevien vuosien kehitystä toisiinsa. Menneen ja tulevan vertailu tekee muutoksen havainnollisemmaksi ja osoittaa usein, että muutosta on ollut ennenkin (Melolinna 2007a, 57 ja Melolinna 2007b). Ilman tällaista vertailua ajatellaan helposti, että muutos on jotakin uutta ja ennen kokematon.

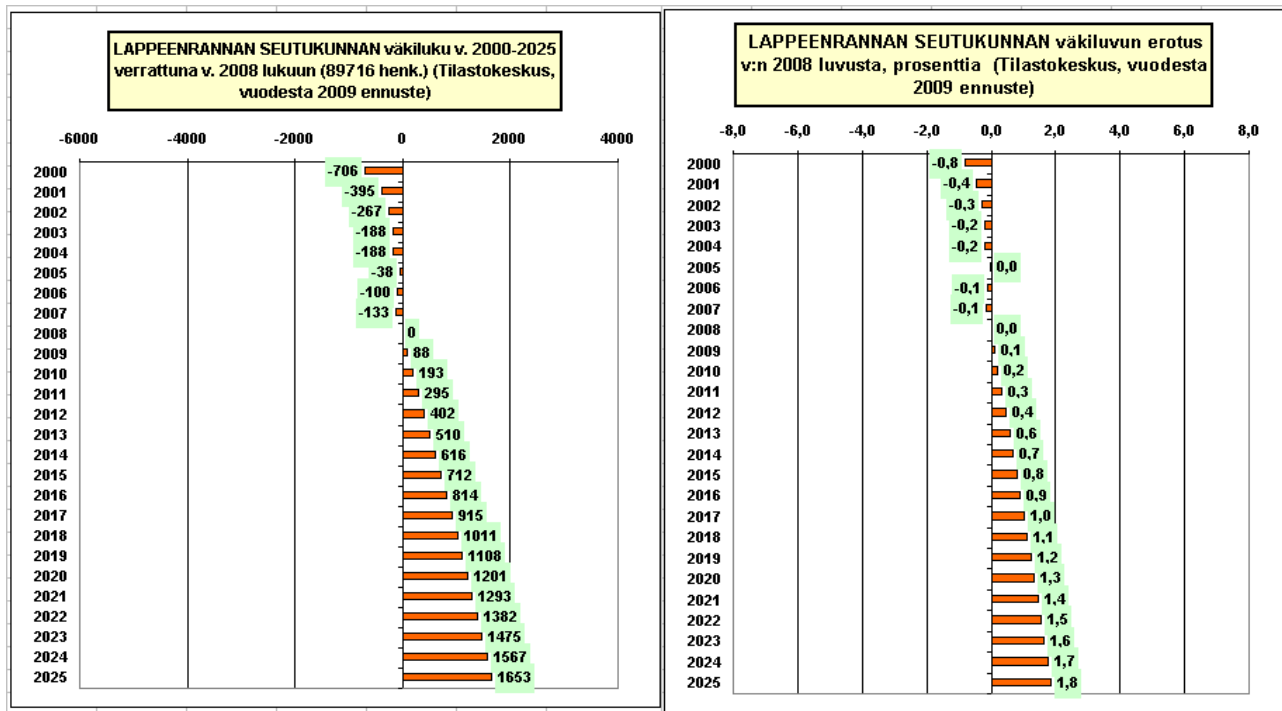
Seuraavissa kuvissa esittelen väestökehityksen ennusteita Tilastokeskuksen syksyllä 2009 julkaistun väestöennusteen pohjalta seutukunnittain. Kuvissa vuodet 2000–2008 ovat toteutuneita väestölukuja, vuodesta 2009 lähtien ennusteita. On tarpeen huomata, että Tilastokeskuksen väestöennuste on luonteeltaan: "kehitys menee näin, jos mikään ei viime vuosien tilanteeseen nähden muutu". Ennuste on siten eräänlainen projektio, joka perustuu viimeisimpien vuosien kehityssuuntaan (ks. Tilastokeskus, väestöennusteen kotisivu). Erilaisilla muutosta aikaansaavilla toimilla lukuja voidaan tietenkin muuttaa.

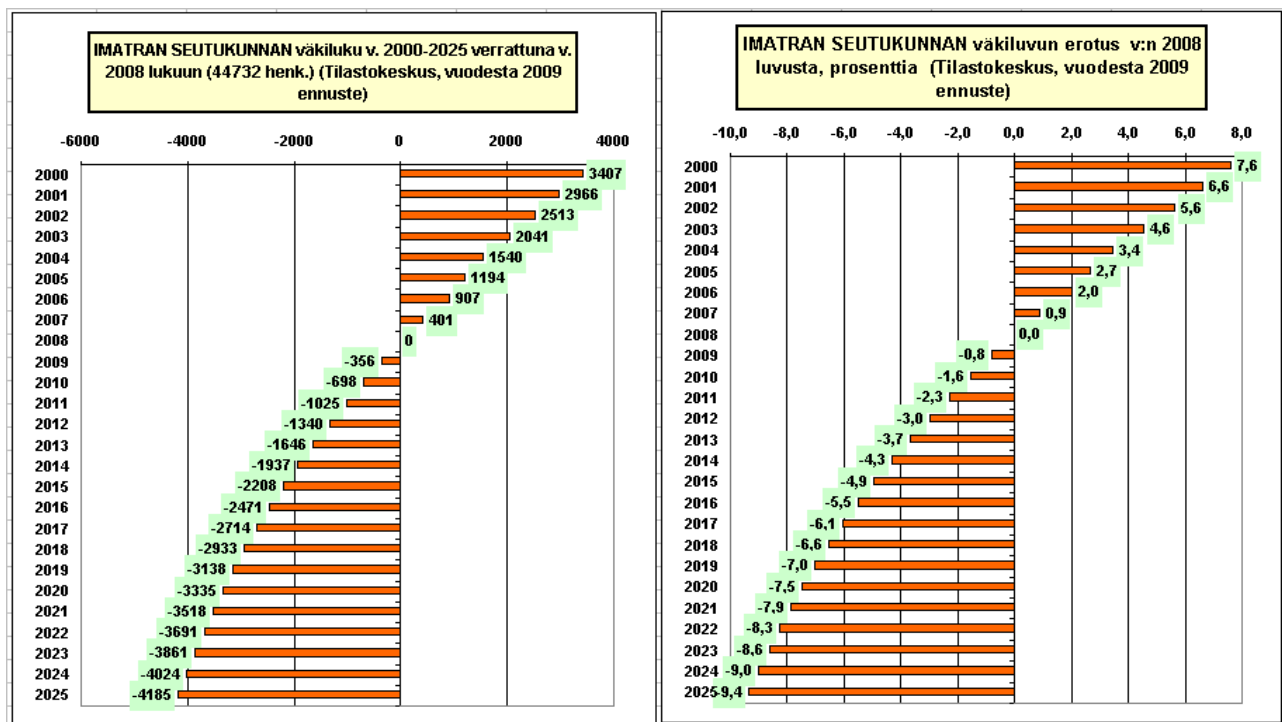
Kouvolan seutukunnan väkiluku on 2000-luvulla vähentynyt keskimäärin 400 hengen (0,4 %:n) vuosivauhtia. Ennusteen mukaan vähennys jatkuu samaa vauhtia, mutta alkaa hieman hidastua myöhempinä vuosina.

Kotkan-Haminan seutukunnassa väkiluku laski vuonna 2008 kahteen edelliseen vuoteen nähden. Ennuste näkee tulevan väkiluvun hiljalleen kasvavan. Vuoden 2008 kehityksen jatkuminen merkitsisi kuitenkin väkiluvun laskua tulevaisuudessa.

Lappeenrannan seutukunta on Kaakkois-Suomen seutukunnista ainoa väestöään melko suoraviivaisesti kasvattanut seutukunta. Ennuste näkee tämän pienehkön lisäyksen jatkuvan. Vuonna 2008 väkiluku kasvoi 133 henkeä, enemmän kuin muutamana edellisvuotena. Vuonna 2009 väkiluku kuitenkin hieman väheni.

Imatran seutukunnan väkiluku on laskenut ja laskee edelleen selvästi. Käyrästä näyttää aiempien vuosien väestön vähennyksen jatkuvan melko suoraviivaisesti, kuitenkin tulevana vuosina hieman hidastuen. Vuonna 2009 väkiluku laski 401 henkeä eli hieman ennustettua enemmän.

2.2.2. Työikäinen väestö

Tuotantoelämää ja työmarkkinoita – sekä työvoiman kysyntää että tarjontaa – kiinnostaa väestön kokonaismäärän (joka vaikuttaa vaikkapa kulutuskysyntään) kehityksen ohella työikäisen väestön määrän kehitys. Työikäinen väestö on teoreettinen maksimi, joka osoittaa paljonko alueella on työvoimaa ammennettavissa. Koko työikäinen väestö ei tietenkään osallistu työmarkkinoihin, nuorimmat työikäiset ovat usein vielä opiskelemassa ja toisaalta iäkkäitä työikäisiä on paljon eläkkeellä. Tietenkin myös ”työiän” ylittäneitä on edelleen työssä. Työikäisen väestön määrä ja sen muuttuminen ei siten suoraan kerro tarjolla olevan työvoiman määrää. Työvoiman tarjontaan vaikuttavat mm. eri ikäryhmien työhön osallistumisasteet – joihin puolestaan vaikuttavat monet tekijät.

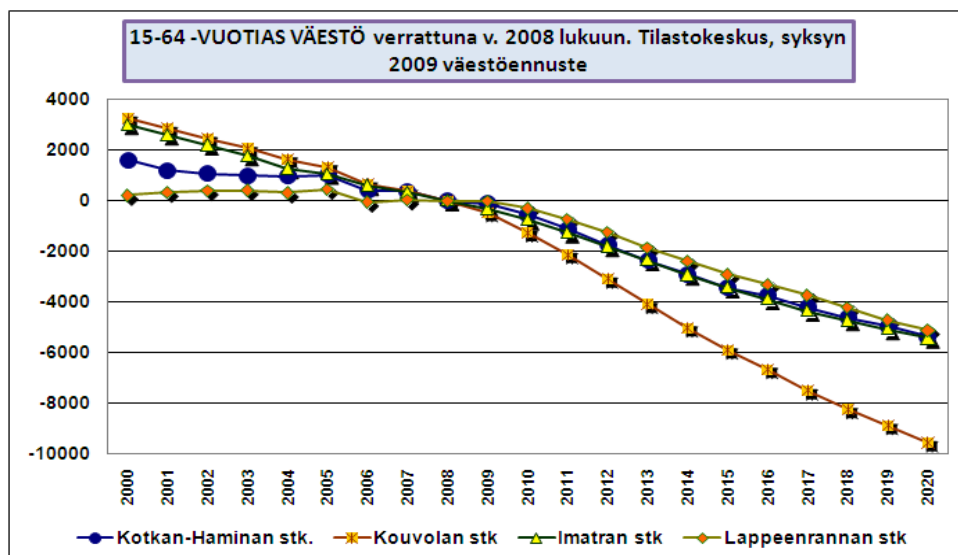
Tuottavuuden kehitys vaikuttaa olennaisesti työvoiman kysyntään. Työn tuottavuudella tarkoitetaan tuotannon määrää tehdyn työn määrää kohden. Sillä on pääomapanoksen tuottavuutta suurempi merkitys talouskasvussa. Vaikka tuotanto lisääntyisikin, on tyypillistä, että työvoimaa ei tarvita yhtä paljon kuin ennen, vaan tuottavuuden nousu korvaa työvoiman palkkaamistarvetta. Matti Pohjola toteaa, että historiallisesti talouskasvumme on perustunut juuri tuottavuuden kasvuun, ei tehdyn työn määrän kasvattamiseen. Työn tuottavuus voi kasvaa ilman ylärajaa, varsinkin silloin kun kasvu on luonteeltaan tuotteiden laadun paranemista (Pohjola 2009, 254).

On varottava suoraa päättelyä siitä, että työvoimasta syntyy tulevaisuudessa pulaa, kun työikäisen väestön määrä vähenee. Järkevillä tuottavuustoimilla voidaan sekä nostaa tuotantoa että pitää työvoima voimissaan ja kehityskykyisenä ja mukana työmarkkinoilla. Jälkimmäistä on tarpeen korostaa, sillä tuottavuuden etsinnällä on sudenkuoppansa. Vääränlainen tuottavuuden nostopyrkimys voi johtaa työilmapiiirin huonontumiseen ja työvoiman uupumiseen (ks. tuottavuusmäärittelyistä ja -keskustelusta mm. Työvoima 2025, 171–187; Pohjola 2007a, 322–323 ja 331; Pohjola 2007b, Kaitila ym, 2008, 1, 17; Piekkala 2008, 161–164, Parkkinen 2007, 16–19, Huovari ja Maliranta 2008; Alasoini 2008; Melolinna ja Tahvanainen 2008, 10–11).

Käytössä on kolme työikäisten määrittelyä. Tilastokeskuksen työvoimatutkimuksessa työikäisiä ovat 15–74-vuotiaat. Tämä on laajin työikäisten joukon määrittely. Määrittely vastaa kansainvälisiä suosituksia (Tilastokeskus, työvoimatutkimus). Usein käytetään myös suppeampaa 15–64-vuotiaiden jaottelua. Mm. työllisyysaste lasketaan perinteisesti tämän luvun pohjalta. Vuoden 2005 eläkeuudistuksen jälkeen henkilölle kertyy Suomessa eläkettä 18–68 vuoden iässä. Tämän pohjalta tietoa työssä olosta ei enää kerätä alle 18-vuotiaista. Eläkkeen pohjana oleva työikä on siten 18–68 vuotta.

Sodan jälkeen syntyneet suuret ikäluokat (joilla on huomattava paino ikärakenteessa) poistuvat työikäisten joukosta tietenkin myöhemmin kun käytetään 18–68-vuotiaiden ryhmittelyä. Suomessa on selvä pyrkimys pidentää iäkkäiden työssäoloa ja tähän kannustaa mm. 63–68-vuotiaiden korotettu eläkekertymä. Tämä voi puoltaa sitä, että aiempaa selvemmin työvoimareservinä pidetään myös 65 vuotta täyttäneitä, vaikkakin toistaiseksi vain pieni osa tämän ikäisistä osallistuu työvoimaan, valtaosa on jo eläkkeellä.

Esittelen seuraavassa Kaakkois-Suomen työikäisen väestön määrän mennyttä ja ennustettua kehityksen käytämällä 15–64-vuotiaiden ikäryhmää.

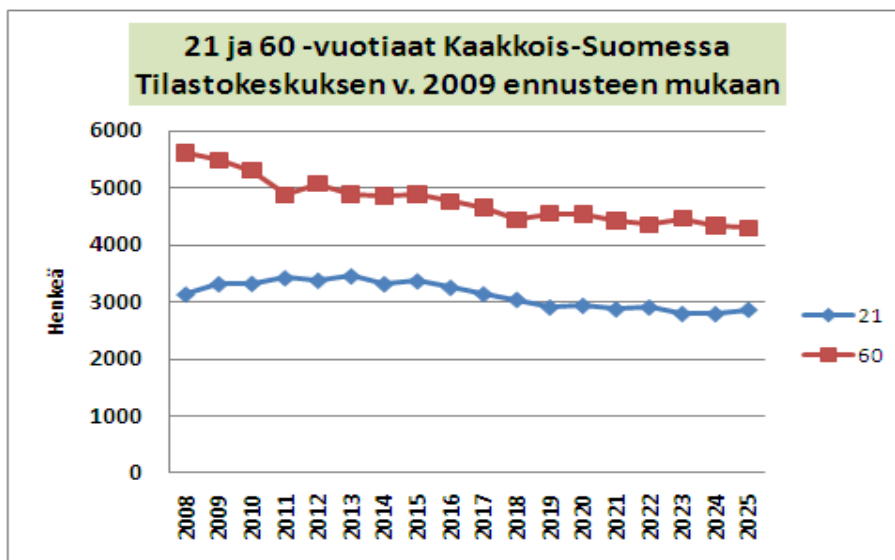

Menneen ja tulevan kehityksen vertailu näyttää, että työikäisten määrän ennustettu vähennys ei ole Kaakkois-Suomen työmarkkinoilla mikään uusi ilmiö. Kymmenen menneen vuoden aikana määrä on vähentynyt yli 10000 henkeä. Vähennys jatkuu tulevina vuosina, mutta vauhti kiihtyy, mikäli ennuste toteutuu. Työikäisten määrän vähennys on jyrkempää kuin koko väestön vähennys. Yksi merkittävä selittäjä tälle on suurten ikäluokkien siirtyminen 65 vuotta täyttäneisiin 2010-luvun ensimmäisellä puoliskolla, mutta muutakin vähennystä tapahtuu. Ennusteen mukaan vuonna 2015 Kaakkois-Suomessa on 15700 työikäistä vähemmän kuin vuonna 2008.

Imatran seudulla vähenemisvauhti ei muutu kovin paljon 2000-luvun alkuvuosien melko selvästä laskuvauhdista, ei myöskään Kotkan-Haminan seudulla. Sen sijaan Lappeenrannan seutukunnassa tapahtuu muutos. 2000-luvun alkuvuosina työikäisten määrä pysyi alueella lähes ennallaan, mutta tulevina vuosina määrä alkaa vähetä. Myös Kouvolan seudulla vähennys jyrkkenee ja vuonna 2020 alueella on lähes 10000 työikäistä vähemmän kuin vuonna 2008.

Työikäisen väestön määrää muuttavat tulovirta alle työikäisistä työikäisiin sekä poistumavirta työikäisistä työiän ylittäneisiin. Tulovirtaa voi katsella 21-vuotiaiden ja poistumavirtaa 60-vuotiaiden määrän avulla. Peruste juuri näiden ikäryhmien valitsemiselle on se, että vuonna 2005 vähintään puolet nuoresta ikäluokasta oli työllisiä täytettyään 21 vuotta ja työllisenä olo puolestaan laskee alle puoleen ikäluokasta 60 vuoden iässä (Myrskylä 2008, 33).

Kuva esittelee Kaakkois-Suomen tulo- ja poistumavirrat Tilastokeskuksen väestöennusteen mukaan.

Merkittävin huomio on se, että kaula markkinoille tulevien ja lähtevien välillä supistuu lähivuosina vuoden 2008 toteutuneesta tasosta. Markkinoilta lähtevien määrä vähenee. Vuonna 2008 60-vuotiaita oli Kaakkois-Suomessa 5618 henkeä. Vuonna 2015 määrä on pienentynyt vajaaseen 4900 henkeen ja vuonna 2020 4500:aan.

Nuorten, markkinoille tulevien määrä kehittyi hieman eri tavalla kuin markkinoilta lähtevien. 21-vuotiaita oli vuonna 2008 3137 henkeä. Heidän määränsä kasvaa ennusteen mukaan lähes 3400 henkeen vuoteen 2015 mennessä. Nuoria tulee siis lähivuosina enemmän työmarkkinoille kuin tällä hetkellä. 2010-luvun loppupuoliskolla määrä jonkin verran vähenee, mutta vielä vuonna 2025 työmarkkinoille tulee lähes 2900 21-vuotiasta.

Kun työmarkkinoille astuvien nuorten määrä ei laske yhtä paljon kuin poistuma, voi teoreettisesti sanoa, että pelkkään työmarkkinoille astuvien ja poistuvien ikään perustuva työvoiman mahdollinen niukkuus ja työvoiman saatavuusongelmat hellittävät tulevina vuosina. Jos iäkkäiden työssä pysymistä onnistutaan jatkamaan, teoreettinen niukkuus helpottaa vieläkin enemmän. Työssä pysymiseen vaikuttavat merkittävästi myös työpaikan työolot, työn järjestelyt ja muut työntekoon ja sen koettuun mielekkyyteen vaikuttavat seikat (ks. aiheesta mm. Tuominen ym. 2010, Karisalmi, Tuominen ja Kaliva 2008, abstrakti; Suomalaiset ja työelämä 2008, 18; Manka 2009; Ikään-tymisraportti 2009, 107; Kestävän talouskasvun ja työllisyyden ohjelma 2010, 5).

Syksystä 2008 alkaen nopeasti syventynyt talouden käänne huonompaan tuntuu tuoneen mukanaan työnantajien ratkaisuja, jotka eivät tue parhaalla tavalla tätä työssä jatkamisen pyrkimystä. Jos irtisanomisia ja muita työvoiman vähennystoimia kohdistetaan erityisesti iäkkäisiin ja työelämän laadusta ei huolehdi taantumavaiheen aikana, kasvun ja työvoiman kysynnän uudelleen voimistuessa Suomessa on saatettu menettää merkittävä osa työvoiman tarjontapotentiaalista.

3. Tuotanto ja työllisyys

3.1. Johdanto työmarkkinoiden tarkasteluun

Erittelen tässä pääluvussa Kaakkois-Suomen työllisyyden, ja jonkin verran myös tuotannon kehitystä. Tarkastelussa ovat sekä tapahtunut kehitys viimeisimpien käytettävissäni olleiden tilastojen pohjalta että myös ennusteita lähivuosille. Tarkastelussa ovat väliin koko Kaakkois-Suomen, väliin maakuntien tai seutukuntien tai kuntien tilanne. Aluevalinta vaikuttaa siihen, mitä tietolähteitä on käytettävissä. Käytän menneen kehityksen esitykseen Tilastokeskuksen työssäkäyntitilaston, työvoimatutkimuksen sekä aluetilinpidon tietoja sekä Tilastokeskuksen viime ajan kehitystä kuvaavaa suhdannepalvelun tietoja. Työssäkäyntitilaston tietoja saadaan myös kuntatarkkuudella. Aluetilinpidotietoja on käytettävissä seutukuntatasolta. Käyttämieni suhdannepalvelun tietojen aluetasona on maakunta. Lähivuosien tuotannon ja työllisyyden arvioinnissa käytän Etlan lokakuussa 2010 laatimaa maakunnittaista ennustetta, joka ulottuu vuoteen 2015 saakka. Ennuste käyttää työllisten lukuna Tilastokeskuksen aluetilinpidon työllisyyslukua. Ennusteessa vuosi 2010 on arvio ja vuodet 2011–2015 ennusteita.

Esittelen tässä pääluvussa useita Etlan aineistosta laatimiani kuvia ja taulukoita. Olen usein yhdistänyt samaan kuvaan menneen että ennustetun kehityksen. Näin samasta kuvasta näkee millaisen käänteen ennuste näkee lähivuosina tapahtuvan menneeseen kehitykseen verrattuna.

Laadukkailla työmarkkinoilla vallitsee työvoiman kysynnän ja tarjonnan tasapaino ja samalla korkea ja laadullisesti hyvä työllisyyden taso. On myös edullista, jos yhteiskunnassa on tarjolla joustava ja kummallekin markkinaosapuolelle sopiva, aina uutta tasapainoa etsivä mekanismi, kun tasapainosta on poikettu. Samalla on tärkeää, että tuotannon avulla saadaan aikaan hyvinvoinnin kokonaisuuden kasvua. Ilmastonmuutoksen ja maailmanlaajusten talousongelmien myötä on syntynyt aiempaa enemmän ymmärrystä myös sille, että tuotannon tuottamaa hyvinvointia tulee mitata monipuolisemmin kuin pelkän bruttokansantuotteen käsitteen mukaisesti. Bkt ei mittaa monia yhteiskuntien hyvinvointiin usein sisällytettyjä tekijöitä kuten ympäristön pilaantumista, luonnonvarojen liiallista käyttöä tai niiden kulumista eikä vaikkapa tulonjakoa. Jukka Hoffrén ja Hanna Rättö toteavat, että on tärkeitä ottaa huomioon myös hyvinvointia tulevaisuudessa tuottavien mahdollisuuksien säilyttäminen (Hoffrén ja Rättö 2009, 46). Kaakkois-Suomessa on jo joidenkin vuosien ajan laadittu useaan mittariin ja niiden analysointiin perustuvaa ekotehokkuuden mittausta, jossa tarkastelun perinteiset sektorirajat ylittävä monipuolisuus perustuu juuri eri näkökulmien yhdistelyyn ja talouden, ympäristön sekä sosiaaliskulttuuristen tekijöiden keskinäisen vuorovaikutuksen mahdollistamaan tarkasteluun. (ks. esim. Toikka 2008).

Kysynnän ja tarjonnan kehitystä ja keskinäistä tasapainoa voidaan tarkastella nk. työvoimataseen avulla. (ks. esim. Tilastokeskus, verkkokoulu). Työvoiman kysyntä määrittyy tuotannon menestyksen ja tuotannon järjestelyjen pohjalta. Voidaan ajatella, että kysyntä ”tulee ensin” ja tämän jälkeen alueen työvoiman tarjonta pyrkii vastaamaan kysyntään ja tästä syntyy markkinoiden tasapainotila (tai epätasapaino) (Melolinna 2007a, 60–61).

Perustan työvoiman tarjonnalle muodostaa alueen väestö. Käytännössä työvoiman maksimimäärää kuitenkin määrittää lähinnä työikäinen väestö, jonka ulkopuolella ovat lapset ja vanhuksat. Nykyinen eläkejärjestelmä kerää tietoa 18 vuotta täyttäneiden työllisyydestä (Hietaniemi ja Ritola 2007, 20). Vanhuuseläkkeelle voi siirtyä joustavasti 63–68 vuoden iässä. Työssä voi tietenkin olla myös 68 vuoden iän jälkeenkin, joskaan se ei vielä ole kovin yleistä. Eläkejärjestelmän vuoden 2005 uudistuksen jälkeen eläkeiän alarajan (ja ehkä joustavan eläkeiän ylärajankin) ylittäneiden työmarkkinoihin osallistuminen tuntuu kuitenkin olevan lisääntymässä (ks. eläkeuudistuksen vaikutuksista eläkkeelle siirtymiseen Hakola ja Määttänen 2007, Lehto ja Sutela 2010 sekä Eläketurvakeskus 2010 ja Tenhunen 2010). Tällöin potentiaalista työvoimaa löytyy aiempaa useammin iäkkäistä ryhmistä.

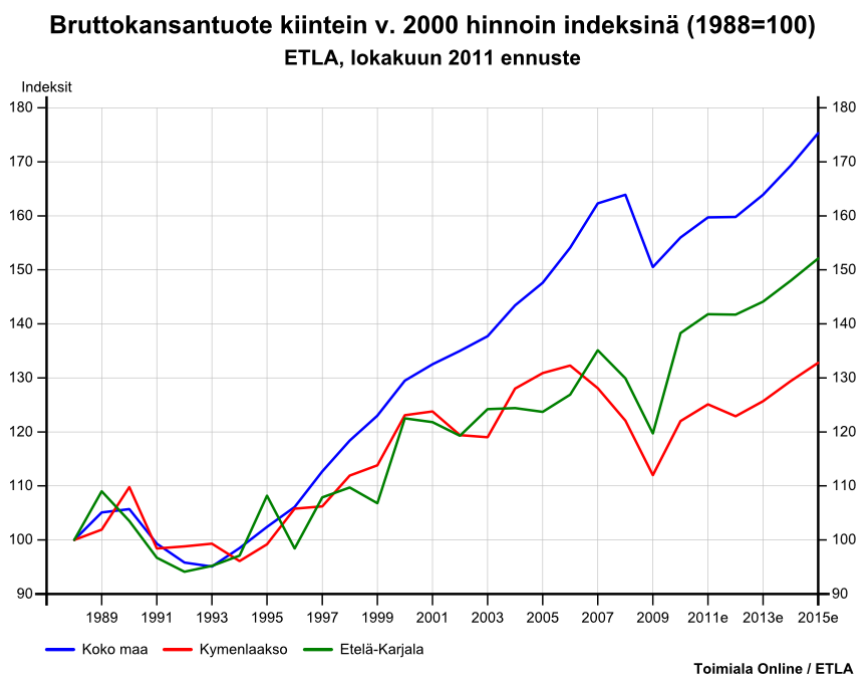
Työikäisen väestön määrän muutos siis vaikuttaa työvoiman tarjonnan määrään. Lopulliseen tarjontaan vaikuttavat kuitenkin muutkin tekijät. Vain osa työikäisistä haluaa tietyllä hetkellä olla työmarkkinoilla. Ne, jotka haluavat olla, kuuluvat työvoimaan. Muut ovat työvoiman ulkopuolella. Ulkopuolella ovat ne työikäiset, jotka opiskelevat, ovat eläkkeellä, hoitamassa kotitalouttaan tai ovat muista syistä työvoiman ulkopuolella. Tilanteesta voidaan laskea tunnusluku: työhönosallistuvuus eli kuinka monta prosenttia työikäisistä kuuluu työvoimaan. Korkeaa työhönosallistuvuutta pidetään yleensä hyvänä ja tavoiteltavana asiana, mutta se ei ole yksioikoinen näkökulma. Esimerkiksi yhteiskunta, joka panostaa koulutukseen (jolloin suurin osa nuorista ei kuulu työvoimaan), voi hyötyä tulevaisuudessa koulutettujen paremman työpanoksen ja korkeamman tuottavuuden avulla.

Työvoimaan kuulumista voi määrittää ihmisen henkilökohtainen tilanne, mutta myös alueen työmahdollisuudet, niiden määrä ja laatu. Ts. voimakas työvoiman kysyntä voi houkutella väkeä työvoiman ulkopuolelta työvoimaan ja päinvastoin. Ne, jotka osallistuvat työmarkkinoihin eli kuuluvat työvoimaan ovat joko työssä eli työllisiä tai vailla työtä eli työttömiä (katso määrittelyistä Räisänen ja Tuomala 2007, 134–136). Usein työllisten määrän lisääntyessä työttömien määrä vähenee. Ei kuitenkaan yksi yhteen. On mahdollista ja osin tyypillistäkin, että osa lisätyöllisistä saadaan työvoiman ulkopuolelta eikä työttömien joukosta. Työllisten ja työttömien summa on kuitenkin määritelmällisesti aina sama kuin työvoiman määrä.

3.2. Tuotannon mennyt ja ennustettu kehitys

Tässä luvussa on tarkastelussa Kaakkois-Suomen ja sen maakuntien tuotannon ja liikevaihdon kehitys. Tiedot perustuvat joko Tilastokeskuksen aluutilinpidon tuotantolukuihin tai Tilastokeskuksen suhdannepalvelun yksityis-sektorin liikevaihtolukuihin.

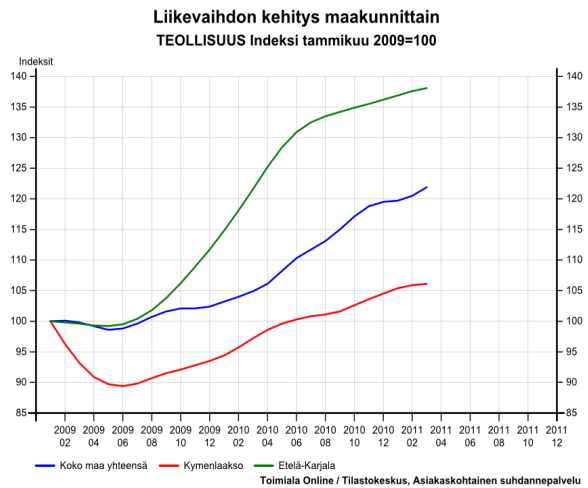
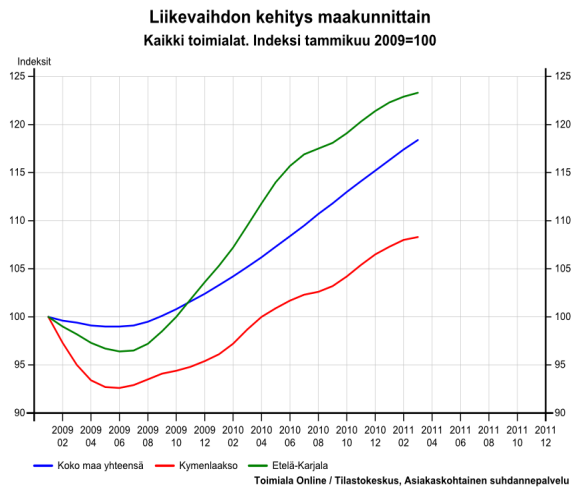
Ensimmäinen kuva esittelee tuotannon arvonlisäyksen (bruttokansantuotteen) kehityksen kiintein hinnoin indeksinä. Vertailussa ovat Kaakkois-Suomen maakunnat ja koko maa. Tiedot ovat Elinkeinoelämän tutkimuslaitoksen lokakuun 2011 ennusteesta.

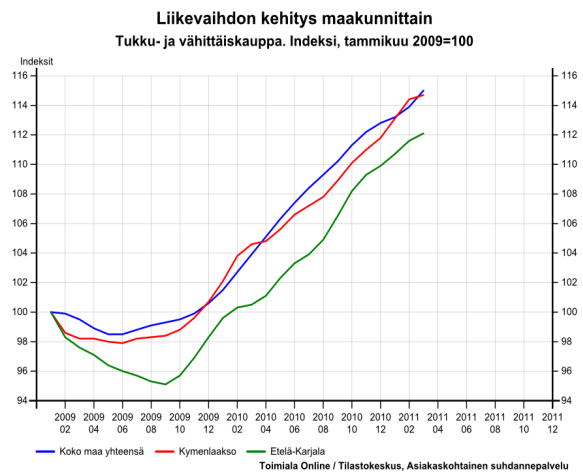
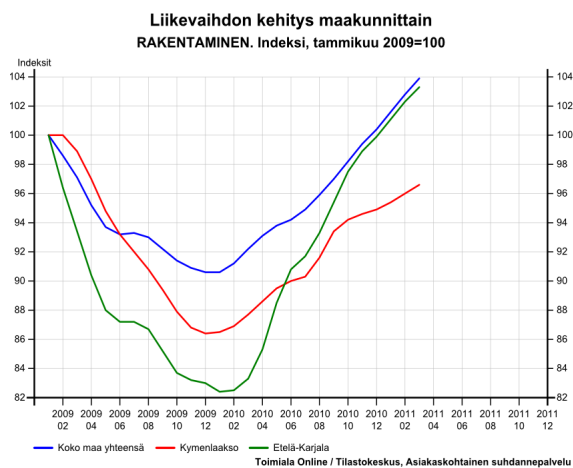
Kuvassa on pitkä aikasarja vuodesta 1988 alkaen ennustevuoteen 2015 saakka. Kiinnostavaa on se, että 1990-luvun laman aikana ja jonkin aikaa sen jälkeenkin Kaakkois-Suomen maakuntien ja koko maan käyrät kulkivat vielä päällekkäin. Vuodesta 1996 lähtien Kaakkois-Suomi alkoi jäädä jälkeen maan keskiarvosta. Ero oli vuonna 2008 uuteen, hieman vaimeampaan taloustaantumaa mentäessä jo huomattava. Kaakkois-Suomen maakunnat kulkivat keskenään samaa rataa vuoteen 2007 saakka, jonka jälkeen Kymenlaakso jäi jälkeen Etelä-Karjalasta.

Seuraava kuvasarja esittelee tuotannon liikevaihdon kehitystä vuoden 2009 alusta maaliskuun 2011 loppuun Tilastokeskuksen suhdannepalvelutietojen avulla päätoimialoittain. Ajanjakso kattaa melko hyvin viimeisimmän taloustaantumaa vaiheet. Tiedot on esitetty indeksinä, mikä tuo esiin muutosvauhdin, mutta ei kerro mahdollisista tasoeroista.

Tuotannon liikevaihdon viimeaikaisessa kehityksessä on joitakin erottuvia piirteitä. Kaakkois-Suomen maakunnat ovat kasvaneet tuotannoltaan erivauhtisesti, Etelä-Karjala maan keskiarvoa nopeammin ja Kymenlaakso hitaammin.

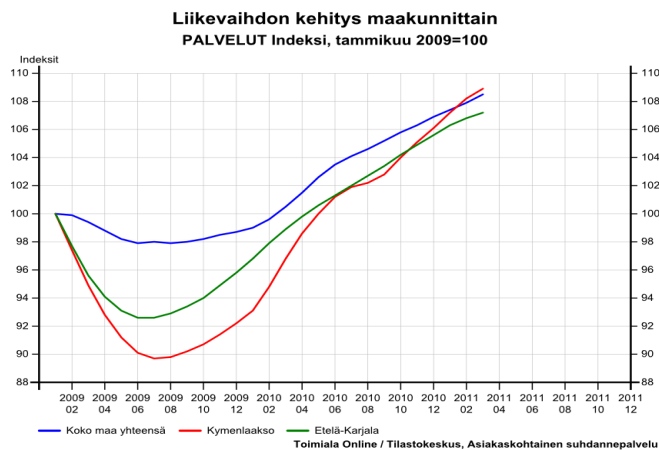

Teollisuuden liikevaihtokuva näyttää maakuntien eron entistä selvemmin. Kymenlaakson teollisuuden liikevaihto putosi taantumassa selvästi. Etelä-Karjalassa liikevaihto ei sen sijaan vähentynyt taantumassa ja kasvu on ollut taantumasta hellittäessä ripeää.

Rakentamisen kuvaaja näyttää taantumasta aikaisen liikevaihdon laskun, joskin kuvan asteikko tekee muutoksesta ehkä liiankin dramaattisen. Kymenlaakso ei ollut vielä maaliskuussa 2011 toipunut lähtötasolleen, syvemmällä montussa ollut Etelä-Karjala sen sijaan palautui ripeästi.

Kaupan liikevaihto ei taantumassa kärsinyt kovin paljon ja suunta on ollut kasvava kummasakin maakunnassa ja myös koko maassa.

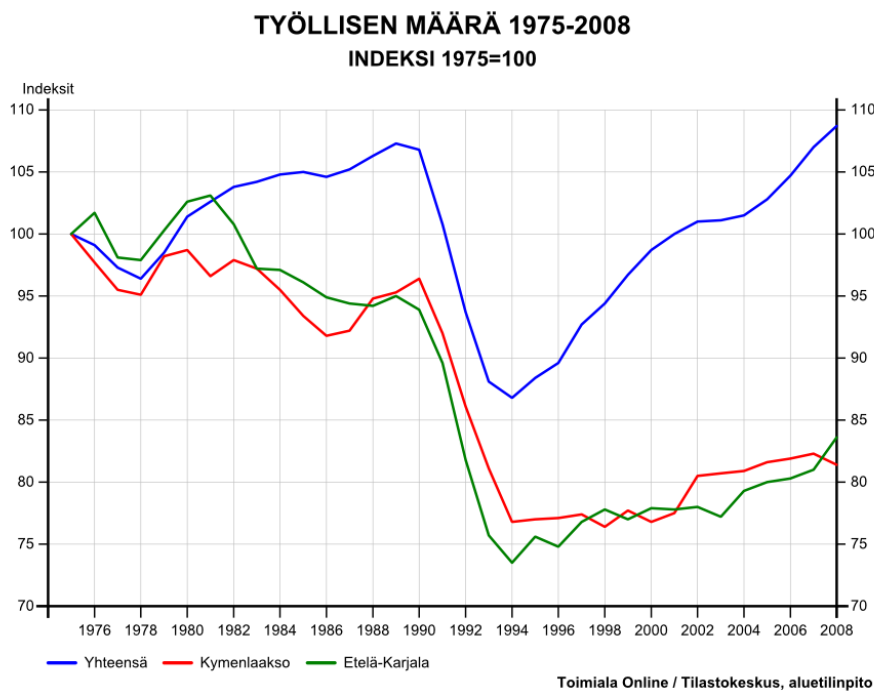

Palveluissa Kaakkois-Suomen maakunnat menettivät liikevaihtoa keskimäärää enemmän, mutta ovat sittemmin tasoittaneet kehityseron.

3.3. Kaakkois-Suomen työllisyyden pitkän ajan rakennemuutos 1975–2008

Tässä luvussa esittelen työllisten toimialoittaisten määrien kehitystä. Paljon puhuttu rakennemuutos ei ole uusi asia: suuria muutoksia on tapahtunut myös ennen nykyistä ja tulevaisuuteen ennustettua elinkeinojen muutosta. Koska rakennemuutoksesta käytävä keskustelu tulee jatkumaan, haluan tällä pitkän ajan tarkastelulla tuoda siihen lisäsyvyyttä.

Esitän aluksi kuvan työllisten kokonaismäärän yleiskehityksestä Tilastokeskuksen aluetilinpidon tietojen mukaan. Mukana ovat Kaakkois-Suomen maakuntien ja koko maan indeksikäyrät.

Kaakkois-Suomen maakuntien ja koko maan keskiarvokehityksessä on selvä samankaltaisuus kahdessa kohdassa: 1970-luvun loppuvuosina sekä 1990-luvun alkuvuosien jyrkässä työllisyyden pudotuksessa. Muilta osin Kaakkois-Suomen työllisten määrä on kehittynyt vaisummin kuin maan keskiarvo. Jo 1980-luvun aikana työllisten määrän trendi oli laskusuuntainen. 1990-luvun syvän laman jälkeen työllisten määrä alkoi myös Kaakkois-Suomessa kasvaa, mutta merkittävästi hitaammin kuin maassa keskimäärin. Etelä-Karjala tosin alkoi lähestyä koko maan kasvuvauhtia aivan kuvan loppuvuosina.

Jaottelen seuraavassa taulukossa tämän kokonaistyöllisyyden kehityksen toimialoittaiseksi ja otan aluetasoksi koko Kaakkois-Suomen. Taulukko erittelee Kaakkois-Suomen työllisten toimialoittaisen määrän muutosta vuodesta 1975 vuoteen 2008. Tämän ajanjakson olen pilkkonut osiin käyttäen vedenjakajana 1990-luvun alkuvuosien syvää talouslamaa. Taulukosta voi siten nähdä työllisten määrän muutoksen ennen lamaa jaksolla 1975–1990. Laman tuomaa vaikutusta arvioidaan taulukossa puolestaan jakson 1990–1995 kehityksellä. Ts. tämä luku on likiarvo sille, miten paljon työpaikkoja joko menetettiin tai tuli lisää laman aikana. Jakso 1995–2008 on puolestaan esittämässä miten työllisten määrä muuttui lamasta irtautumisen jälkeen. Lisäksi olen koonnut kokonaismuutoksen 1975–2008 tiedot. Koska taulukossa on muutoslukumääriä ja prosentteja, taulukon loppuun olen lisännyt toimialan työllisten määrän sekä vuonna 1975 että 2008. Tämä antaa hahmon sille, miten suuri toimiala on työllisten määrällä mitattuna.

Vuoden 2008 lopulla alkoi uusi, mutta erilainen taloustaantuma. Sen vaikutuksia Kaakkois-Suomen työllisyyteen arvioin jäljempänä.

KAAKKOIS-SUOMI TYÖLLISTEN MÄÄRÄN MUUTOS ERI AJANJAKSOINA TOIMIALOITTAIN (Tilastokeskus, aluetilinpito)									
Toimialat TOL 2002									
	Muutos 1975-1990		Muutos 1990-1995		Muutos 1995-2008		KOKONAIS MUUTOS 1975-2008		
KAIKILLA JAKSOILLA KASVANEET	henkeä	1990 %	henkeä	1995 %	henkeä	2008 %	1975 - 2008 HENKEÄ	1975 - 2008 %	Työlliset 1975 Työlliset 2008
Koksin, öljy-, kem.-, kumi- ja muovituot. valm.	591	70,1	35	2,5	56	3,8	682	80,9	843 1525
SEKÄ ENNEN LAMAA (1975-1990) ETTÄ LAMAN JÄLKEEN (1995-2008) KASVANEET	Muutos 1975-1990		Muutos 1990-1995		Muutos 1995-2008		KOKONAIS MUUTOS 1975-2008		
	henkeä	1990 %	henkeä	1995 %	henkeä	2008 %	1975 - 2008 HENKEÄ	1975 - 2008 %	Työlliset 1975 Työlliset 2008
Terveystieteiden ja sosiaalipalvelut	7385	70,8	-1346	-7,6	3064	18,6	9103	87,3	10423 19526
Kiinteistö-, vuokraus-, tutk-, liike-eläm. palvel. (pl 702)	4080	154,1	-287	-4,3	4365	67,8	8158	308,1	2648 10806
Muut yht.kunnalliset ja henk.koht. palvelut	1705	50,5	-650	-12,8	1652	37,3	2708	80,2	3377 6085
Julkisen hallinto, maanpuolustus, pak.sos.vak	1350	11,6	-601	-4,6	1195	9,7	1944	16,8	11601 13545
ENNEN LAMAA (1975-1990) VÄHENTYNEET JA LAMAN JÄLKEEN (1995-2008) KASVANEET	Muutos 1975-1990		Muutos 1990-1995		Muutos 1995-2008		KOKONAIS MUUTOS 1975-2008		
	henkeä	1990 %	henkeä	1995 %	henkeä	2008 %	1975 - 2008 HENKEÄ	1975 - 2008 %	Työlliset 1975 Työlliset 2008
TOIMIALAT YHT	-7670	-4,7	-31191	-19,8	9706	7,7	-29155	-17,7	164915 135760
Rakentaminen	-3370	-20,5	-6006	-46,0	4290	60,7	-5087	-30,9	16439 11352
Tukku- ja vähittäiskauppa	-2007	-10,5	-4621	-26,9	4057	32,3	-2571	-13,4	19185 16614
Ei-metallisten mineraalituotteiden valmistus	-735	-29,6	-289	-16,5	95	6,5	-929	-37,4	2486 1557
Majoitus- ja ravitsemistoiminta	-382	-7,3	-1296	-26,7	1012	28,4	-666	-12,7	5237 4571
Perusmetallien ja metallituotteiden valmistus	-625	-17,2	-448	-14,9	631	24,6	-443	-12,2	3634 3191
Metsätalous	-411	-26,8	-149	-13,2	244	25,0	-316	-20,6	1537 1221
Asuntojen omistus ja vuokraus	-48	-31,3	3	2,5	1	1,0	-44	-28,9	152 108
Muu valmistus ja kierrätys	-37	-8,7	-56	-14,4	85	25,5	-8	-1,9	427 418
Koneiden ja laitteiden valmistus	-1145	-24,7	-551	-15,8	2422	82,5	726	15,7	4633 5359
ENNEN LAMAA (1975-1990) KASVANEET JA LAMAN JÄLKEEN (1995-2008) VÄHENTYNEET	Muutos 1975-1990		Muutos 1990-1995		Muutos 1995-2008		KOKONAIS MUUTOS 1975-2008		
	henkeä	1990 %	henkeä	1995 %	henkeä	2008 %	1975 - 2008 HENKEÄ	1975 - 2008 %	Työlliset 1975 Työlliset 2008
Sähkö-, kaasu- ja vesihuolto	2163	106,0	-3191	-75,9	-162	-16,0	-1190	-58,3	2041 851
Kulkuneuvojen valmistus	308	72,1	-123	-16,7	-244	-39,9	-59	-13,8	427 368
Sähköteknisten tuotteiden yms. valmistus	25	11,7	145	60,5	-106	-27,6	64	29,9	214 278
Mineraalien kaivu	495	153,9	-374	-45,8	-4	-0,8	117	36,5	322 439
Koulutus	1534	24,9	-581	-7,5	-122	-1,7	831	13,5	6164 6996
SEKÄ ENNEN LAMAA (1975-1990) ETTÄ LAMAN JÄLKEEN (1995-2008) VÄHENTYNEET	Muutos 1975-1990		Muutos 1990-1995		Muutos 1995-2008		KOKONAIS MUUTOS 1975-2008		
	henkeä	1990 %	henkeä	1995 %	henkeä	2008 %	1975 - 2008 HENKEÄ	1975 - 2008 %	Työlliset 1975 Työlliset 2008
Maa- ja riistatalous	-9029	-43,9	-3207	-27,8	-2475	-29,8	-14711	-71,6	20554 5844
Massan, paperin yms valm; kust. ja pain.	-2653	-13,4	-2265	-13,3	-6894	-46,5	-11812	-59,9	19729 7917
Puutavaran ja puutuotteiden valmistus	-2926	-44,9	-1002	-27,9	-709	-27,3	-4637	-71,1	6521 1884
Kuljetus, varastointi ja tietoliikenne	-779	-5,1	-2631	-18,3	-215	-1,8	-3624	-24,0	15124 11500
Elintarvikkeiden, juomien ja tupakan valmistus	-1649	-31,3	-612	-16,9	-1179	-39,2	-3441	-65,3	5271 1831
Tekstiili-, nahkatuotteiden ja nahan valmistus	-1070	-43,8	-889	-64,8	-194	-40,0	-2153	-88,1	2443 290
Rahoitus- ja vakuutus toiminta	-45	-1,6	-697	-25,7	-735	-36,5	-1476	-53,6	2754 1278
Kotitalouspalvelut	-298	-54,4	497	198,4	-424	-56,8	-226	-41,1	549 323
Kalatalous	-95	-52,3	-1	-1,0	-1	-1,4	-97	-53,4	182 85

Toimialat yhteensä -rivi näyttää että laman yhteydessä jaksolla 1990–1995 työllisten määrä väheni yli 31000 henkeä. Jo jaksolla 1975–1990 työllisten määrä oli supistunut Kaakkois-Suomessa. 1990-luvun laman jälkeen määrä kasvoi 7,7 % vuoteen 2008 mennessä, siis kohtalaisen vähän. Lamaa edeltävään aikaan (vuoteen 1990) verrattuna työllisten määrä vuonna 2008 oli 20000 henkeä pienempi. Rakentaminen, kauppa ja majoitus- ja ravitsemistoiminta ovat lisänneet työllisten määräänsä 90-luvun laman jälkeen, mutta eivät ole kuitenkaan saavuttaneet lamaa edeltävää tasoa.

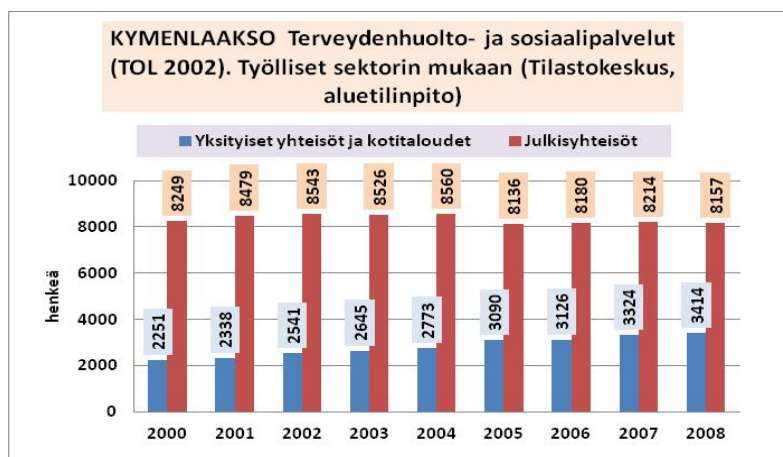
Osa toimialoista on kuitenkin kasvanut työllisyydeltään. Tällaisia ovat monet palvelualat, mm. liike-elämän ja kiinteistöalan palvelut sekä terveydenhuolto- ja sosiaalialan palvelut. Jälkimmäisen kasvuvauhti on kuitenkin selvästi pienentynyt 2000-luvulla, kun puolestaan liike-elämän palvelut ovat kasvaneet edelleen ripeästi. Myös osa metalliteollisuudesta on kasvanut, kasvuun sisältyy kuitenkin toimipaikkojen sijaintipaikan uudelleen määrittelyjä.

Taulukon alaosassa on toimialoja, joiden työllisyys on kääntynyt laskuun joko laman jälkeen tai on ollut laskussa myös ennen lamaa. Kiinnostavaa on että näihin laskusuunaisiin aloihin kuuluu myös koulutus, vaikkakaan alan työllisten määrän vähennys ei ole suuri. Kaakkois-Suomessa oli vielä 1970- ja 1980-luvulla runsaasti ompeluyms. teollisuutta, vuonna 1975 lähes 2500 työllistä. Vuonna 2008 jäljellä oli 290 henkeä. Massa- ja paperiteollisuus sekä vielä voimakkaammin puuteollisuus ovat vähentäneet työllisiä maatalouden ohella (ks. paperiteollisuuden pidemmän ajan muutoksista yhden kunnan näkökulmasta Melolinnasta 2010). Myös elintarviketeollisuus on supistunut huomattavasti.

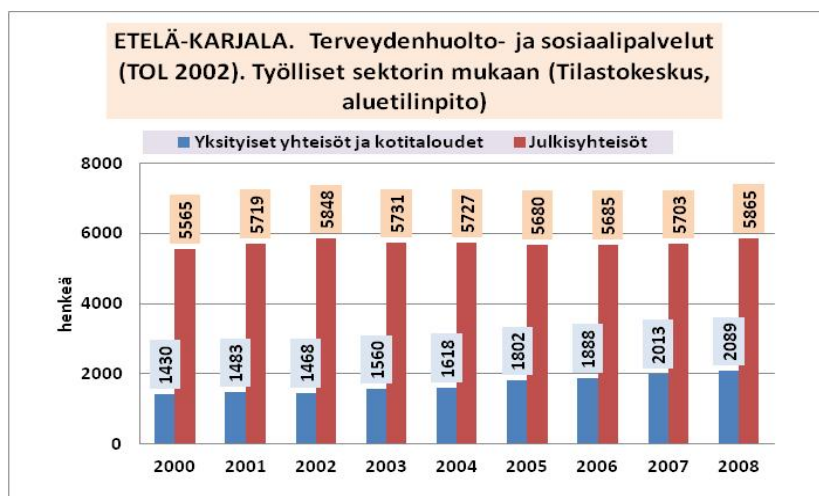
Kun arvioidaan työllisten määrän vähennystä, on hyvä muistaa että sekä Kaakkois-Suomen koko väestö että työikäinen (15–64-vuotias) väestö ovat myös pienentyneet selvästi. Työikäisten määrä on vähentynyt vuodesta 1975 lähtien yli 30000 henkeä. Ts. vähentyneitä työpaikkoja on ollut jakamassa pienentynyt väestö.

Sosiaali- ja terveystieteiden työllistävät aluetilinpidon mukaan lähes 20000 henkeä vuonna 2008. Esittelen erikseen tämän merkittävän työllistäjän työnantajasektoreittaisen kehityksen 2000-luvulla. Alalla on ollut viime vuosina

selvä suuntaus yksityissektorin osuuden kasvuun. Oheiset kuvat näyttävät yksityis- ja julkisen sektorin työllisten määrän Tilastokeskuksen aluetilinpidoon mukaan.

Kymenlaaksossa julkisen sektorin työpaikat ovat hieman vähentyneet. Vuonna 2009 (toimialaluokitus 2008 mukaan) väheneminen jatkui: sektorin työllisiä oli 8070. Yksityissektorin työlliset ovat puolestaan lisääntyneet selvästi. Vuonna 2009 määrä oli 3470 eli kasvua on vuosikymmenen alusta yli 1200 henkeä. Samuli Rikala ja Maarit Lappalainen toteavat, että yksityisten terveystenhuoltojen henkilöstö kasvoi koko maassa n. 50 % jaksolla 2000–2008. He toteavat, että alan työllisten tilastointi on työlästä, koska esimerkiksi lääkärit voivat työskennellä sekä ammattinharjoittajina yksityisillä lääkäriasemilla tai olla suoraan aseman palveluksessa tai vuokralääkärinä ja samanaikaisesti myös julkisessa virassa (Rikala ja Lappalainen 2010).

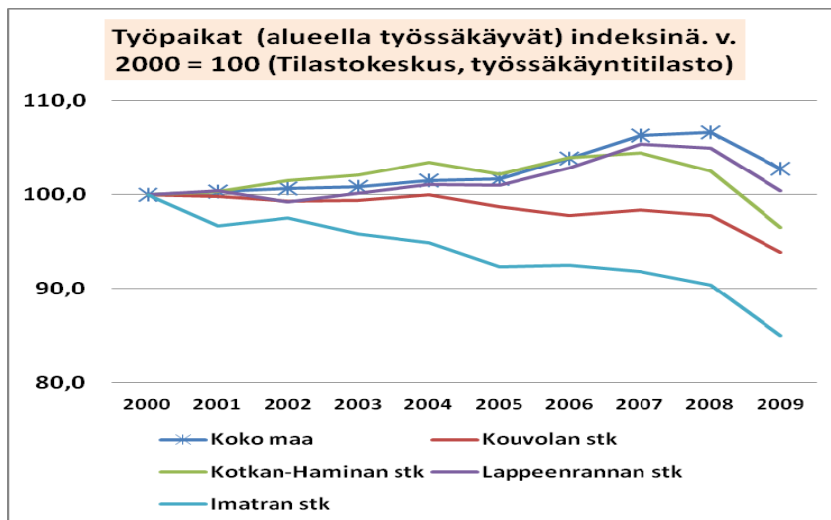
Etelä-Karjalassa julkissektorilla oli vuonna 2008 hieman enemmän työllisiä kuin vuonna 2000, mutta saman verran kuin vuonna 2002. Vuonna 2009 (TOL 2008 mukaan) määrä oli 5874 eli miltei sama kuin vuonna 2008. Yksityissektori on Kymenlaakson tapaan kasvanut. Vuonna 2009 sektorin työllisten määrä oli 2285.

3.4. Työllisyydessä tapahtuneet muutokset 2000-luvulla Tilastokeskuksen työssäkäyntitilaston mukaan

Tilastokeskuksen työssäkäyntitilasto antaa tietoa maakuntia pienempien alueiden työllisyyden muutoksista. Työllisten määrä saadaan työssäkäyntitilastosta yksilökohtaisten rekisteritietojen pohjalta ja ne kuvaavat kunkin vuoden lopun tilannetta. Tässä mielessä ne eroavat mm. aluetilinpidoon tiedoista, jotka kuvaavat koko vuoden tilannetta. Työssäkäyntitilastossa ”työlliseen työvoimaan” luetaan kaikki 18–74-vuotiaat henkilöt, jotka vuoden viimeisellä viikolla olivat ansiotyössä eivätkä olleet työttömänä työnhakijana työvoimatoimistossa tai suorittamassa varusmies-

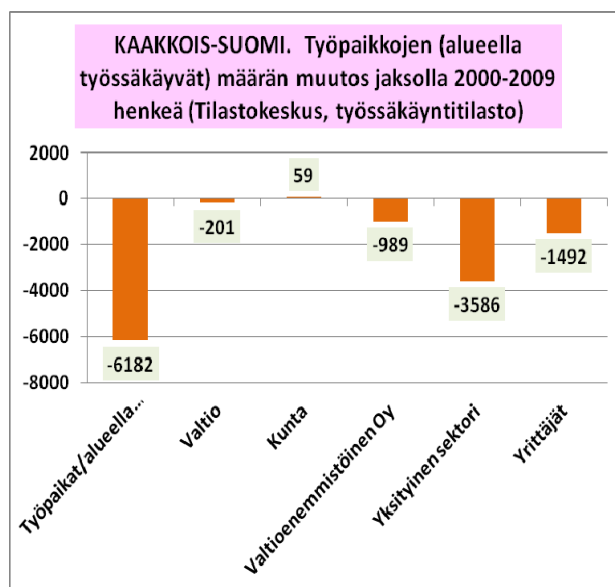
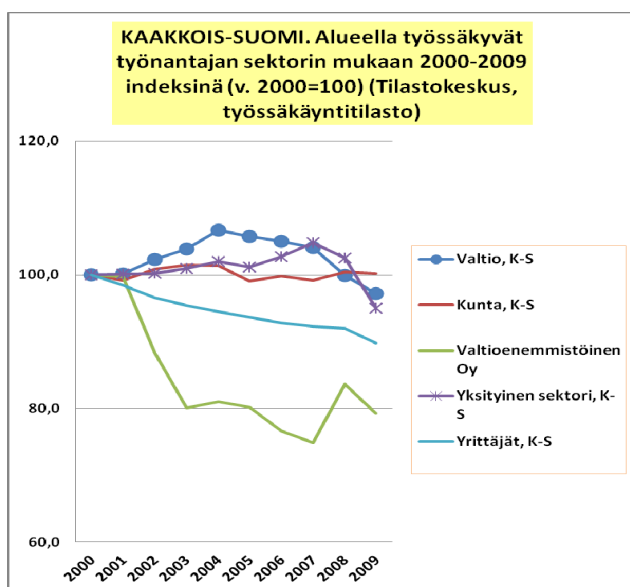
tai siviilipalvelua. Tieto työllisyydestä perustuu työeläke- ja veroviranomaisten tietoihin” (Tilastokeskus, työssäkäyntitilaston kotisivu).

Esittelen tässä luvussa työllisten määrän kehitystä 2000-luvulla. Viimeisin tieto on vuoden 2009 lopusta, jolloin vuonna 2008 käynnistynyt taloustaantuma näkyi jo luvuissa. Työssäkäyntitilasto kertoo työllisyydestä joko henkilön asuinkunnan tai työpaikan sijaintikunnan mukaan. Käytän seuraavassa alueella työssäkäyvien lukuja, joka kuvastaa alueella sijaitsevien työpaikkojen kehitystä. Ensimmäinen kuvaa esittelee seutukunnittaisen työpaikkakehityksen 2000–2009 indeksinä ja vertailun koko maahan.

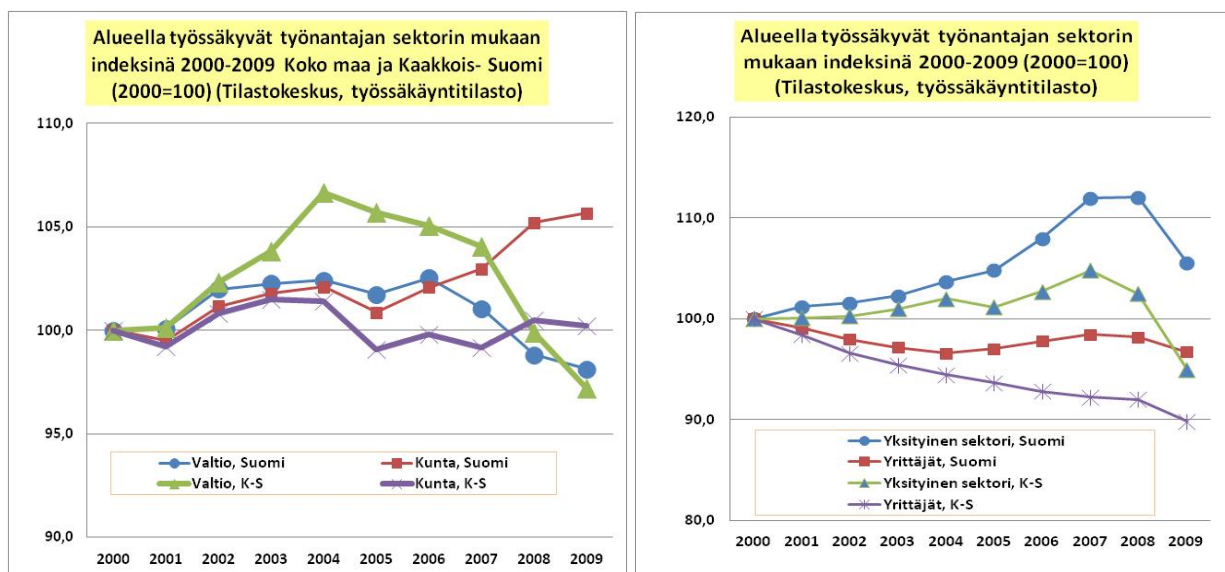
2000-luvun alkuvuosina työpaikkojen määrä kehittyi sekä Kotkan-Haminan että Lappeenrannan seutukunnissa valtakunnallista vauhtia. Vuoden 2006 jälkeen tästä vauhdista jäätiin näissä seutukunnissa jälkeen. Vuoden 2009 aikana pudotus oli jyrkintä Kotkan-Haminan seutukunnassa. Työpaikkamäärät eivät ole 2000-luvulla lisääntyneet Kouvolan ja Imatran seutukunnissa. Imatran seudulla vähennyysuunta on ollut selvä. Koko maassa työpaikkamäärä oli vuonna 2009 edelleen hieman suurempi kuin vuonna 2000.

Työpaikkojen vähennys oli jaksolla 2000–2009 Kaakkois-Suomessa lähes 6200. Seuraava kuvapari näyttää miten tämä muutos jakautui työnantajasektoreille.

Vasemmanpuoleinen kuva näyttää sektoreiden työpaikkamäärien kehityksen indeksinä. Oikeanpuoleinen kertoo määrän muutoksen vuodesta 2000 vuoteen 2009. Yksityissektorin paikat kasvoivat vielä jaksolla 2000–2007 yli 3400 hengellä, mutta vähenivät nopeasti jaksolla 2007–2009: yli 7000 henkeä. Valtion työpaikkojen vähennysuunta on voimistunut aivan viime vuosina ja oli jaksolla 2007–2009 lähes 500. Kuntien tarjoamien työpaikkojen määrä on pysynyt jokseenkin samana. Yrittäjien määrä on laskenut lähinnä maatalousyrittäjien vähennyksen myötä.

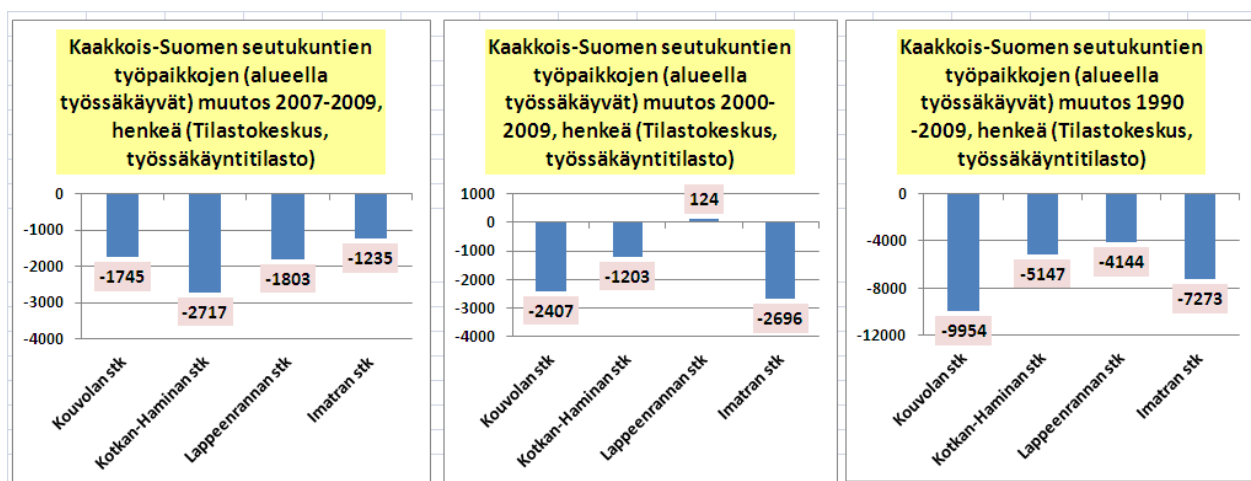
Seuraavassa kuvaparissa verrataan Kaakkois-Suomen työpaikkamäärien kehitystä koko maan keskiarvoihin.

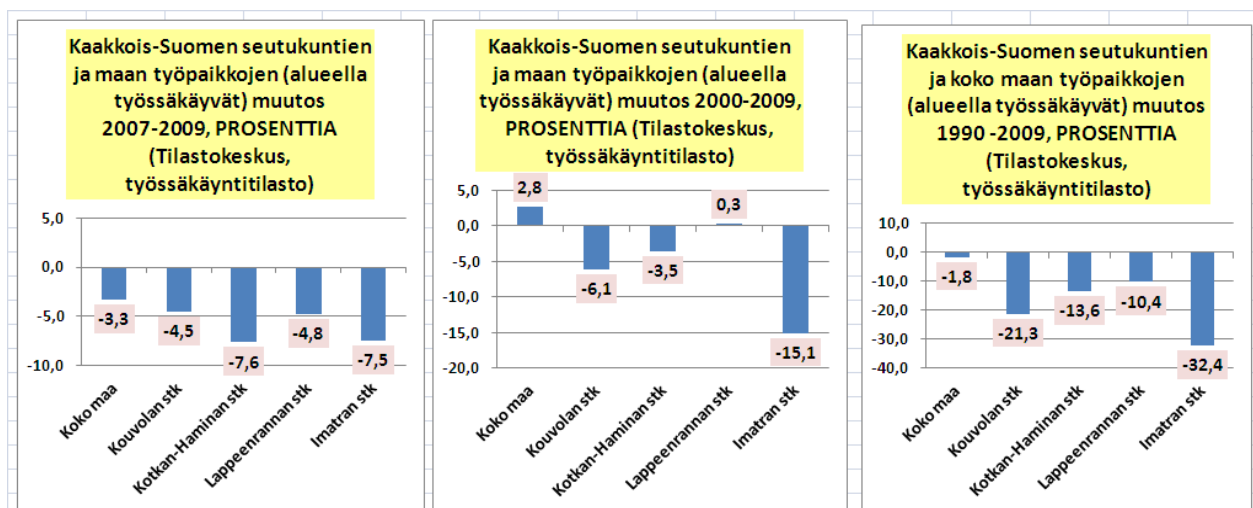

Maan keskiarvon ja Kaakkois-Suomen vertailu näyttää 2000-luvun kehityksessä olevan eroja. Koko maan kuntien työllisten määrät ovat kasvaneet vuotta 2005 lukuun ottamatta koko jakson ajan. Vuonna 2009 paikkoja on miltei kuusi prosenttia enemmän kuin vuosikymmenen alussa. Kaakkois-Suomessa on pysytty lähes ennallaan. Kaakkois-Suomen valtion työpaikkojen vähennys näkyy selvänä pudotuksena. Myös koko maassa valtion työpaikat ovat tuntuvassa laskusuunnassa.

Oikeanpuoleinen kuva osoittaa, että sekä yksityissektorin että yrittäjien työpaikkamäärät ovat kehittyneet Kaakkois-Suomessa epäsuotuisammin kuin maassa keskimäärin. Vuoden 2009 vähennys on tuntuva. Koko maassa yksityissektorin paikkoja oli kuitenkin edelleen enemmän kuin lähtövuonna 2000.

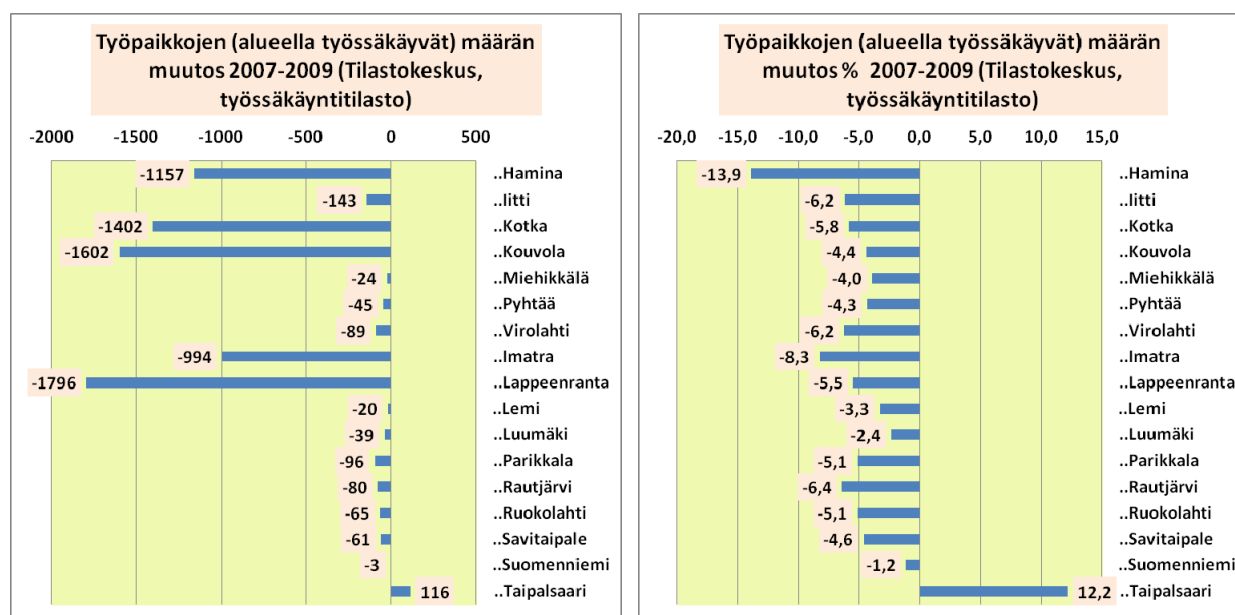
Seuraavissa kuvasarjoissa esittelen työpaikkojen muutosta Kaakkois-Suomen neljässä seutukunnassa. Muutos on esitetty kolmelta ajanjaksolta: koko pitkältä kaudelta 1990–2009 sekä erikseen jaksoilta 2000–2009 ja sen loppupätkältä 2007–2009. Mukana ovat sekä absoluuttiset että suhteelliset luvut. Suhteellisissa muutoksissa on vertailu koko maan keskiarvoon.

Imatran seutukunnasta katosi lähes 2700 työpaikkaa jaksolla 2000–2009. Suhteellinen vähennys on 15,1 %, selvästi seutukuntien mittavin. Lappeenrannan seutukunta on menestynyt parhaiten, paikkamäärä hieman kasvoi koko jaksolla 2000–2009. Vuonna 2008 alkaneen taloustaantumien tuomat vähennykset näkyvät kaikilla alueilla, myös koko maan luvuissa. Kotkan - Haminan seudun pudotus on muita alueita jyrkempi.

Seuraavassa kuvaparissa siirrytään kunnittaisiin tietoihin. Ajanjakso on 2007–2009, jossa vuoden 2007 loppu edustaa aikaa ennen taantumaa ja 2009 aikaa, jolloin taantumien käynnistymisestä on kulunut yli vuosi (ks. taantumien vaikutuksista esim. Pohjola 2010). Jakso kuvaa siten tilannetta, jossa työllisyys alkoi heiketä taantumien vahvistuessa.

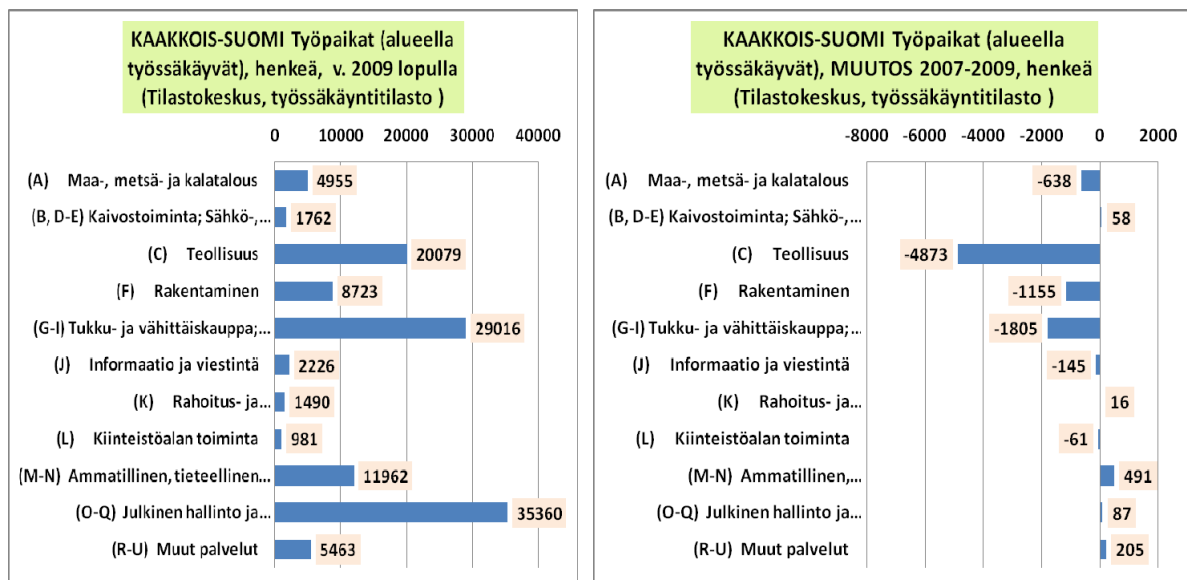
Alueen kaupunkikunnat menettivät määrällisesti noin 7000 työpaikkaa. Haminasta ja Imatralta katosi suhteellisesti eniten työpaikkoja, mutta supistukset näkyvät kaikissa kunnissa Taipalsaarta lukuun ottamatta.

Voi olla kiinnostavaa tietää, miten taantumien siirtyminen näkyi eri toimialojen työllisyydessä. Esittelen seuraavissa kuvapareissa miten koko Kaakkois-Suomen ja seutukuntien työpaikkojen kokonaismuutos jakautuu päätoimialoihin jaksolla 2007–2009. Vasemmanpuoleinen kuva näyttää seutujen toimialarakenteen (TOL 2008) vuoden 2009 lopulla ja oikeanpuoleinen määrällisen muutoksen 2007–2009.

TOL 2008 päätoimialat:

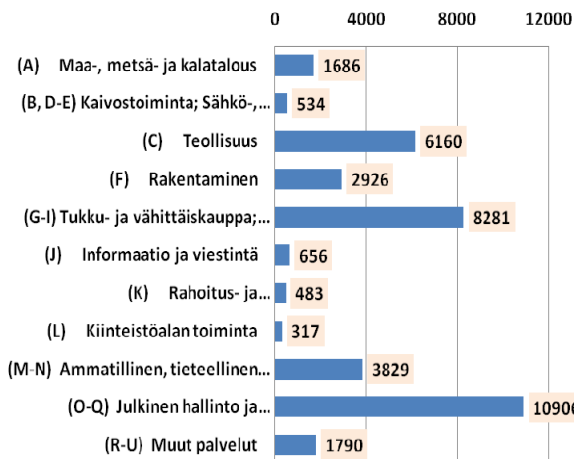
(A)	Maa-, metsä- ja kalatalous
(B, D–E)	Kaivostoiminta; Sähkö-, kaasu ja lämpöhuolto; Vesi-, viemäri- ja jätehuolto
(C)	Teollisuus
(F)	Rakentaminen
(G–I)	Tukku- ja vähittäiskauppa; Kuljetus ja varastointi; Majoitus- ja ravitsemistoiminta
(J)	Informaatio ja viestintä
(K)	Rahoitus- ja vakuutustoiminta
(L)	Kiinteistöalan toiminta
(M–N)	Ammatillinen, tieteellinen ja tekninen toiminta; Hallinto- ja tukipalvelutoiminta
(O–Q)	Julkinen hallinto ja maanpuolustus; Pakollinen sosiaalivak.; Koulutus; Terveys- ja sosiaalipalvelut
(R–U)	Muut palvelut
(X)	Toimiala tuntematon

(Tarkemmin TOL 2008 toimialaluokituksesta Tilastokeskuksen sivuilta
<http://tilastokeskus.fi/meta/luokitukset/toimiala/001-2008/index.html>)

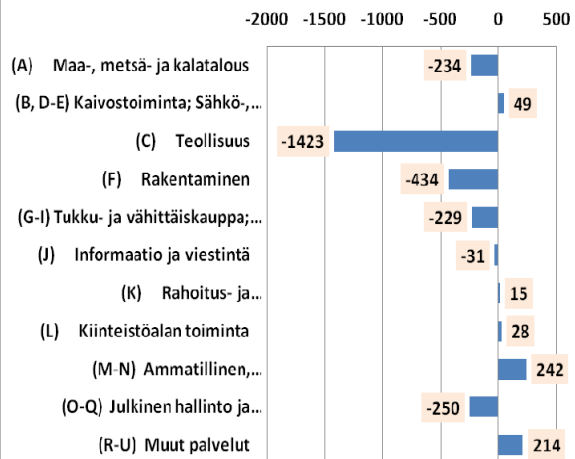

Kaakkois-Suomen elinkeinorakenteessa erottuu pääasiassa julkisia palveluja yhteen niputtava julkisen hallinnon, maanpuolustuksen, terveys- ja sosiaalipalvelujen ja koulutuksen suurtoimiala, mutta myös kaupan alan, kuljetuksen ja varastoinnin sekä majoitus- ja ravitsemistoiminnan alat yhdistävä toimiala. Teollisuus jää näistä kahdesta jälkeen. Teollisuuden työpaikkavähennykset näkyvät selvästi.

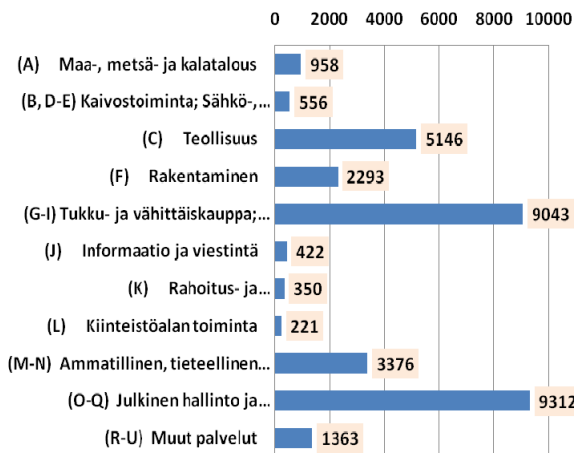
**KOUVOLAN SEUTUKUNTA. Työpaikat (alueella työssäkäyvät), henkeä, v. 2009 lopulla
(Tilastokeskus, työssäkäyntitilasto)**

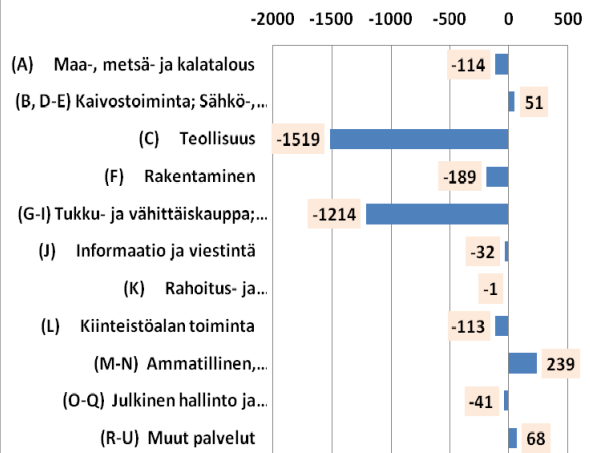
**KOUVOLAN SEUTUKUNTA. Työpaikat (alueella työssäkäyvät), MUUTOS 2007-2009, henkeä,
(Tilastokeskus, työssäkäyntitilasto)**

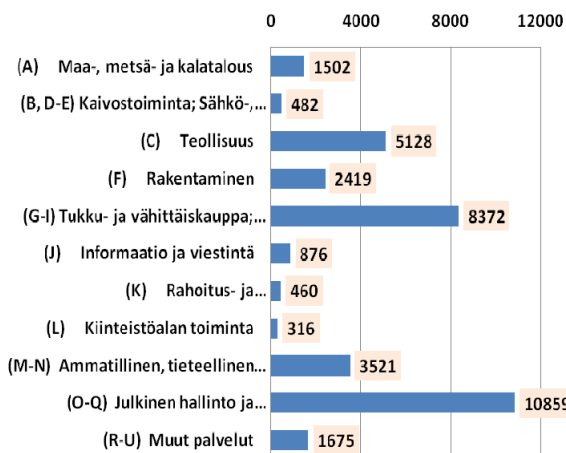
**KOTKAN-HAMINAN SEUTUKUNTA. Työpaikat (alueella työssäkäyvät), henkeä, v. 2009 lopulla
(Tilastokeskus, työssäkäyntitilasto)**

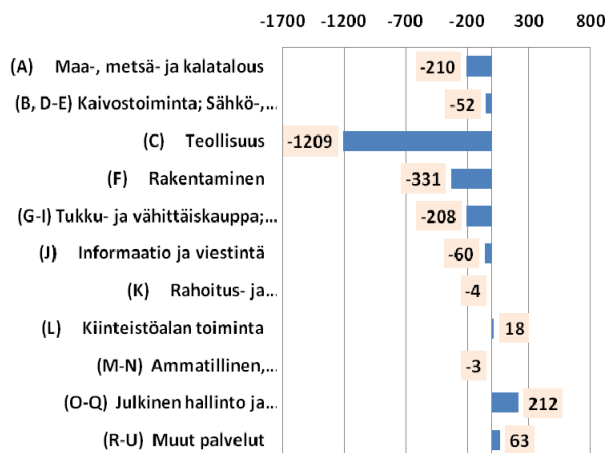
**KOTKAN-HAMINAN SEUTUKUNTA. Työpaikat (alueella työssäkäyvät), MUUTOS 2007-2009, henkeä,
(Tilastokeskus, työssäkäyntitilasto)**

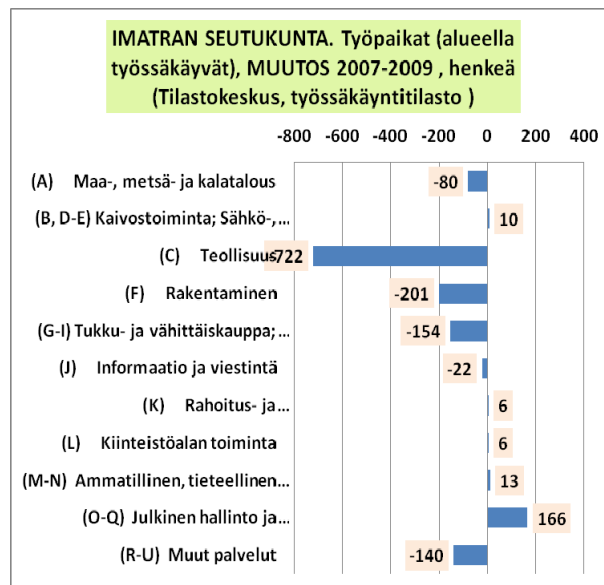
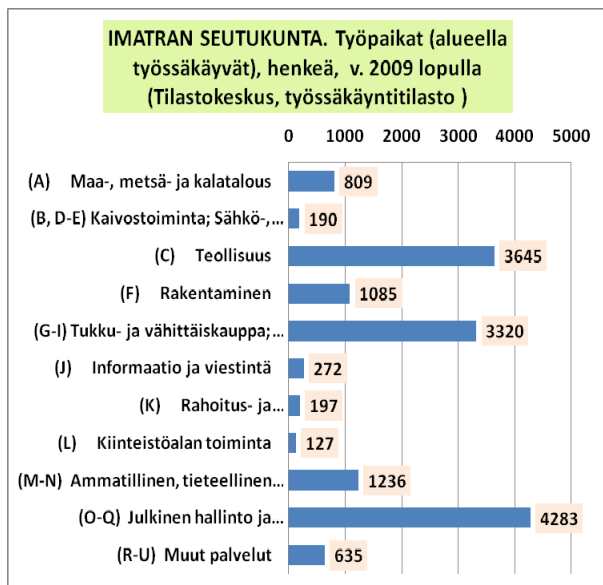

**LAPPEENRANNAN SEUTUKUNTA. Työpaikat (alueella työssäkäyvät), henkeä, v. 2009 lopulla
(Tilastokeskus, työssäkäyntitilasto)**

**LAPPEENRANNAN SEUTUKUNTA. Työpaikat (alueella työssäkäyvät), MUUTOS 2007-2009, henkeä
(Tilastokeskus, työssäkäyntitilasto)**

Teollisuuden paikkoja on kadonnut kaikissa seutukunnissa. Kotkan-Haminan seutukunnassa myös yhdistetty toimiala G-I on menettänyt joukossa. Palvelualoilla on yleisesti pientä lisäystä.

Koska edellä olevissa tiedoissa on laskettu yhteen useita toimialoja, voi olla mielenkiintoista tietää, miten hie-
man tarkemmin ryhmiteltyjen toimialojen työllisyys muuttui taloustaantumaa siirryttäessä vuodesta 2007 vuoteen
2009. Seuraavat taulukot esittelevät alueella asuvien työllisten määrää ja sen muutosta vuoden 2007 lopusta vuo-
den 2009 loppuun. Tiedot ovat Tilastokeskuksen työssäkäyntitilastosta TEM:n Toimiala Online -palvelusta. Tiedot
on ryhmitelty kahteen taulukkaan. Ensimmäinen taulukko esittää ne toimialat, jotka ovat kasvaneet taantumaa
siirtymisestä huolimatta. 2-numeroiset toimialat on ryhmitelty määrällisen muutoksen suuruusjärjestykseen.

KAAKKOIS-SUOMI TYÖLLISET VUODEN LOPUSSA TOIMIALAN MUKAAN (Tilastokeskus, työssäkäyntitilasto, ALUEELLA ASUVAT TYÖLLISET)				
	Kasvaneet toimialat			
	2007, henkeä	2009, henkeä	Muutos 2007- 2009 henkeä	Muutos 2007- 2009 %
TOL 2008				
81 Kiinteistön- ja maisemanhoito	3401	4038	637	18,7
87 Sosiaalihuollon laitospalvelut	4934	5548	614	12,4
56 Ravitsemistoiminta	3745	4026	281	7,5
27 Sähkölaitteiden valmistus	182	334	152	83,5
69 Lakiasiain- ja laskentatoimen palvelut	802	919	117	14,6
93 Urheilutoiminta sekä huvi- ja virkistyspalvelut	846	941	95	11,2
90 Kulttuuri- ja viihdetoiminta	314	377	63	20,1
70 Pääkonttorien toiminta; liikkeenjohdon konsultointi	305	351	46	15,1
80 Turvallisuus-, vartiointi- ja etsiväpalvelut	442	488	46	10,4
82 Hallinto- ja tukipalvelut liike-elämälle	388	422	34	8,8
35 Sähkö-, kaasu- ja lämpöhuolto, jäähdytysliiketoiminta	773	806	33	4,3
38 Jätteen keruu, käsittely ja loppusijoitus; materiaalien kierrätys	298	331	33	11,1
36 Veden otto, puhdistus ja jakelu	198	230	32	16,2
63 Tietopalvelutoiminta	72	104	32	44,4
19 Koksen ja jalostettujen öljytuotteiden valmistus	93	124	31	33,3
64 Rahoituspalvelut (pl vakuutus- ja eläkevakuutustoiminta)	1096	1127	31	2,8
78 Työllistämistoiminta	1587	1616	29	1,8
94 Järjestöjen toiminta	1961	1987	26	1,3
91 Kirjastojen, arkistojen, museoiden ja muiden kulttuurilaitosten toiminta	399	421	22	5,5
66 Rahoitusta ja vakuuttamista palveleva toiminta	112	127	15	13,4
42 Maa- ja vesirakentaminen	1458	1469	11	0,8
32 Muu valmistus	120	130	10	8,3
39 Maaperän ja vesistöjen kunnostus ja muut ympäristöhuoltopalvelut	16	25	9	56,3
73 Mainostoiminta ja markkinatutkimus	265	272	7	2,6
60 Radio- ja televisiotoiminta	38	43	5	13,2
75 Eläinlääkintäpalvelut	59	64	5	8,5
21 Lääkeaineiden ja lääkkeiden valmistus	10	14	4	40,0
51 Ilmaliikenne	40	43	3	7,5
07 Metallimalmien louhinta	2	4	2	100,0
09 Kaivostoimintaa palveleva toiminta	4	6	2	50,0
13 Tekstiilien valmistus	144	146	2	1,4
96 Muut henkilökohtaiset palvelut	1445	1446	1	0,1
11 Juomien valmistus	52	52	0	0,0

Kasvaneiden toimialojen joukossa on mm. erilaisia liike-elämän palveluja. Selvässä kärjessä ovat kiinteistönhoidon palvelut sekä sosiaalihuollon laitospalvelut. Kärjessä olevat kolme toimialaa ovat ylipäänsä aloja, joilla työskentelee paljon väkeä. Sosiaalihuollon laitospalvelut työllistävät Kaakkois-Suomessa yli 5500 henkeä, lähes yhtä paljon kuin massan- ja paperinvalmistus. Matkailuun ja kauppaan odottavat monet tahot lähivuosina selvää kasvua. Tämä ei vielä näy taantuman aikaisissa luvuissa. Ravitsemistoiminta on kylläkin kasvanut selvästi: 7,5 %, mutta majoitustoiminta ja vähittäiskauppa ovat supistuneiden toimialojen joukossa.

Suhteellisesti suurin kasvu on sähkölaitteiden valmistuksessa ja määrällisestikin alalle on tullut yli 150 työllistä lisää. Vaikka alueella on viime vuosina tehty runsaasti maanrakennustöitä, alan työllisten määrä ei ole juurikaan kasvanut. Lisäystä on vain 11 henkeä, 0,8 %.

Toinen, hieman enemmän toimialoja sisältävä taulukko esittelee työvoimaltaan supistuneet alat.

KAAKKOIS-SUOMI TYÖLLISET VUODEN LOPUSSA TOIMIALAN MUKAAN (Tilastokeskus, työssäkäyntitilasto, ALUEELLA ASUVAT TYÖLLISET)				
	Supistuneet toimialat			
			Muutos 2007- 2009 henkeä	Muutos 2007- 2009 %
TOL 2008	2007	2009		
95 Tietokoneiden, henkilökohtaisten ja kotitaloustavaroiden korjaus	204	203	-1	-0,5
15 Nahan ja nahkatuotteiden valmistus	13	10	-3	-23,1
92 Rahapeli- ja vedonlyöntipalvelut	88	82	-6	-6,8
53 Posti- ja kuriiritoiminta	1377	1369	-8	-0,6
37 Viemäri- ja jätevesihuolto	59	50	-9	-15,3
59 Elokuva-, video- ja televisio-ohjelmatuotanto, äänitteiden ja musiikin kustantaminen	134	121	-13	-9,7
79 Matkatoimistojen ja matkanjärjestäjien toiminta; varauspalvelut	193	180	-13	-6,7
03 Kalastus ja vesiviljely	47	32	-15	-31,9
62 Ohjelmistot, konsultointi ja siihen liittyvä toiminta	995	979	-16	-1,6
72 Tieteellinen tutkimus ja kehittäminen	287	268	-19	-6,6
31 Huonekalujen valmistus	234	214	-20	-8,5
77 Vuokraus- ja leasingtoiminta	226	205	-21	-9,3
14 Vaatteiden valmistus	115	92	-23	-20,0
74 Muut erikoistuneet palvelut liike-elämälle	318	293	-25	-7,9
65 Vakuutus-, jälleenvakuutus- ja eläkevakuutustoiminta (pl pakollinen sosiaalivakuutus)	266	236	-30	-11,3
20 Kemikaalien ja kemiallisten tuotteiden valmistus	980	946	-34	-3,5
30 Muiden kulkuneuvojen valmistus	95	60	-35	-36,8
22 Kumi- ja muovituotteiden valmistus	383	345	-38	-9,9
29 Moottoriajoneuvojen, perävaunujen ja puoliperävaunujen valmistus	214	174	-40	-18,7
08 Muu kaivostoiminta ja louhinta	354	310	-44	-12,4
50 Vesiliikenne	609	565	-44	-7,2
88 Sosiaalihuollon avopalvelut	5530	5486	-44	-0,8
61 Televiestintä	417	372	-45	-10,8
55 Majoitus	725	675	-50	-6,9
68 Kiinteistöalan toiminta	1042	981	-61	-5,9
86 Terveyspalvelut	9006	8933	-73	-0,8
18 Painaminen ja tallenteiden jäljentäminen	419	332	-87	-20,8
58 Kustannustoiminta	715	607	-108	-15,1
26 Tietokoneiden sekä elektronisten ja optisten tuotteiden valmistus	219	108	-111	-50,7
02 Metsätalous ja puunkorjuu	1238	1098	-140	-11,3
47 Vähittäiskauppa (pl moottoriajoneuvojen ja moottoripyörien kauppa)	8680	8531	-149	-1,7
84 Julkinen hallinto ja maanpuolustus; pakollinen sosiaalivakuutus	8070	7919	-151	-1,9
45 Moottoriajoneuvojen ja moottoripyörien tukku- ja vähittäiskauppa sekä korjaus	2420	2251	-169	-7,0
24 Metallien jalostus	979	803	-176	-18,0
10 Elintarvikkeiden valmistus	1987	1750	-237	-11,9
46 Tukkukauppa (pl moottoriajoneuvojen ja moottoripyörien kauppa)	3033	2774	-259	-8,5
85 Koulutus	7733	7474	-259	-3,3
71 Arkkitehti- ja insinööripalvelut; tekninen testaus ja analysointi	3198	2836	-362	-11,3
23 Muiden ei-metallisten mineraalituotteiden valmistus	1632	1256	-376	-23,0
28 Muiden koneiden ja laitteiden valmistus	2161	1785	-376	-17,4
01 Kasvinviljely ja kotieläintalous, riistatalous ja niihin liittyvät palvelut	4308	3825	-483	-11,2
41 Talonrakentaminen	3117	2590	-527	-16,9
25 Metallituotteiden valmistus (pl koneet ja laitteet)	2225	1664	-561	-25,2
49 Maaliikenne ja putkijohtokuljetus	5677	5103	-574	-10,1
16 Sahatavaran sekä puu- ja korkkituotteiden valmistus (pl huonekalut); olki- ja punontatuotteiden valmistus	2134	1538	-596	-27,9
43 Erikoistunut rakennustoiminta	5303	4664	-639	-12,0
52 Varastointi ja liikennettä palveleva toiminta	4515	3679	-836	-18,5
17 Paperin, paperi- ja kartonkituotteiden valmistus	7365	6191	-1174	-15,9
33 Koneiden ja laitteiden korjaus, huolto ja asennus	3196	2011	-1185	-37,1
YHTEENSÄ	131129	123335	-7794	-5,9

Kaakkois-Suomessa asuvien työllisten määrä supistui kaikkiaan lähes 7800 henkeä, 5,9 %. Koko maan vastaava vähennys oli 3 %. Määrällisesti eniten alueella asuvia työllisiä menetti koneiden ja laitteiden korjaus, huolto ja asennus -toimiala. Paperinvalmistuksesta poistui lähes 1200 työllistä sekä sahatavaran ym. valmistuksesta lähes 600. Kiinnostavaa on, että terveyspalvelutkin pienenivät 73 työllisen verran. Koulutuksesta poistui nettomääräisesti vielä enemmän: 259 työllistä.

Aiemmissa kuvissa erittelin seutukuntien työpaikkojen (alueella työssäkäyvien henkilöiden) määrän muutosta 2007–2009 päätoimialoittain. Seuraavat taulukot näyttävät tämän muutoksen tarkemmin, 2-numeroisen toimialajon mukaan. Mukana ovat toimialat, joilla on ollut vähintään 20 työllistä. Taulukot on lajiteltu työllisten määrän muutoksen mukaiseen suuruusjärjestykseen.

IMATRAN SEUTUKUNTA Alueella työssäkäyvät (työpaikat) Väh. 20 työpaikkaa				
Tilastokeskus, työssäkäyntitilasto / TEM, Toimiala Online				
			Muutos 2007- 2009 henkeä	Muutos 2007- 2009 %
TOL 2008	2007	2009		
88 Sosiaalihuollon avopalvelut	588	729	141	24,0
87 Sosiaalihuollon laitospalvelut	573	665	92	16,1
38 Jätteen keruu, käsittely ja loppusijoitus; materiaalien kierrätys	19	44	25	131,6
82 Hallinto- ja tukipalvelut liike-elämälle	6	27	21	350,0
80 Turvallisuus-, vartiointi- ja etsiväpalvelut	15	35	20	133,3
56 Ravitsemistoiminta	394	403	9	2,3
79 Matkatoimistojen ja matkanjärjestäjien toiminta; varauspalvelut	15	23	8	53,3
69 Lakiasiain- ja laskentatoimen palvelut	73	80	7	9,6
77 Vuokraus- ja leasingtoiminta	15	21	6	40,0
85 Koulutus	1056	1062	6	0,6
81 Kiinteistön- ja maisemanhoito	340	344	4	1,2
42 Maa- ja vesirakentaminen	117	119	2	1,7
74 Muut erikoistuneet palvelut liike-elämälle	35	37	2	5,7
70 Pääkonttorien toiminta; liikkeenjohdon konsultointi	38	39	1	2,6
90 Kulttuuri- ja viihdetoiminta	40	40	0	0,0
02 Metsätalous ja puunkorjuu	224	223	-1	-0,4
10 Elintarvikkeiden valmistus	72	69	-3	-4,2
23 Muiden ei-metallisten mineraalituotteiden valmistus	26	23	-3	-11,5
91 Kirjastojen, arkistojen, museoiden ja muiden kulttuurilaitosten toiminta	58	54	-4	-6,9
64 Rahoituspalvelut (pl vakuutus- ja eläkevakuutustoiminta)	156	151	-5	-3,2
65 Vakuutus-, jälleenvakuutus- ja eläkevakuutustoiminta (pl pakollinen sosiaalivakuutus)	22	17	-5	-22,7
86 Terveyspalvelut	884	879	-5	-0,6
52 Varastointi ja liikennettä palveleva toiminta	188	182	-6	-3,2
71 Arkkitehti- ja insinööripalvelut; tekninen testaus ja analysointi	278	272	-6	-2,2
53 Posti- ja kuriiritoiminta	182	175	-7	-3,8
68 Kiinteistöalan toiminta	127	120	-7	-5,5
22 Kumi- ja muovituotteiden valmistus	119	110	-9	-7,6
58 Kustannustoiminta	56	46	-10	-17,9
35 Sähkö-, kaasu- ja lämpöhuolto, jäähdytysliiketoiminta	121	108	-13	-10,7
93 Urheilutoiminta sekä huvi- ja virkistyspalvelut	101	85	-16	-15,8
96 Muut henkilökohtaiset palvelut	198	181	-17	-8,6
61 Televiestintä	46	28	-18	-39,1
84 Julkinen hallinto ja maanpuolustus; pakollinen sosiaalivakuutus	905	887	-18	-2,0
45 Moottoriajoneuvojen ja moottoripyörien tukku- ja vähittäiskauppa sekä korjaus	245	226	-19	-7,8
47 Vähittäiskauppa (pl moottoriajoneuvojen ja moottoripyörien kauppa)	1166	1147	-19	-1,6
62 Ohjelmistot, konsultointi ja siihen liittyvä toiminta	152	131	-21	-13,8
46 Tukkukauppa (pl moottoriajoneuvojen ja moottoripyörien kauppa)	312	290	-22	-7,1
27 Sähkölaitteiden valmistus	30	4	-26	-86,7
55 Majoitus	244	213	-31	-12,7
28 Muiden koneiden ja laitteiden valmistus	99	66	-33	-33,3
78 Työllistämistoiminta	164	125	-39	-23,8
16 Sahatavaran sekä puu- ja korkkituotteiden valmistus (pl huonekalut); olki- ja punontatuotteiden valmistus	108	63	-45	-41,7
49 Maaliikenne ja putkijohtokuljetus	627	576	-51	-8,1
41 Talonrakentaminen	331	271	-60	-18,1
24 Metallien jalostus	688	607	-81	-11,8
01 Kasvinviljely ja kotieläintalous, riistatalous ja niihin liittyvät palvelut	652	567	-85	-13,0
25 Metallituotteiden valmistus (pl koneet ja laitteet)	255	151	-104	-40,8
94 Järjestöjen toiminta	338	231	-107	-31,7
43 Erikoistunut rakennustoiminta	693	555	-138	-19,9
17 Paperin, paperi- ja kartonkituotteiden valmistus	1955	1792	-163	-8,3
33 Koneiden ja laitteiden korjaus, huolto ja asennus	871	511	-360	-41,3
Kaikki toimialat yhteensä	16432	15197	-1235	-7,5

Kahden vuoden jaksolla taloustaantumaan siirryttäessä Imatran seutukunnan työpaikat vähenivät 7,5 %, yli 1200 paikan verran. Toimiala 33 menetti eniten, mutta mm. kauppa ja majoituskin menettivät, samoin metalliteollisuus. Sosiaalihuollon palvelut kasvoivat, terveyspalvelut hieman menettivät. Tämä osoittaa yleisemminkin sosiaali- ja terveyspalveluiden toimialan sisäistä muutosta: erityisesti sosiaalihuollon laitospalvelut kasvavat, mutta terveyspalvelut pysyvät työllisyydeltään ennallaan tai supistuvat.

KOTKAN-HAMINAN SEUTUKUNTA Alueella työssäkäyvät (työpaikat) Väh. 20 työpaikkaa				
Tilastokeskus, työssäkäyntitilasto / TEM, Toimiala Online				
			Muutos 2007- 2009 henkeä	Muutos 2007- 2009 %
TOL 2008	2007	2009		
81 Kiinteistön- ja maisemanhoito	1113	1324	211	19,0
35 Sähkö-, kaasu- ja lämpöhuolto, jäähdytysliiketoiminta	146	218	72	49,3
86 Terveyspalvelut	2664	2729	65	2,4
78 Työllistämistoiminta	371	424	53	14,3
53 Posti- ja kuriiritoiminta	351	391	40	11,4
94 Järjestöjen toiminta	435	471	36	8,3
80 Turvallisuus-, vartiointi- ja etsiväpalvelut	108	143	35	32,4
55 Majoitus	172	204	32	18,6
69 Lakiasiain- ja laskentatoimen palvelut	255	286	31	12,2
87 Sosiaalihuollon laitospalvelut	1336	1361	25	1,9
26 Tietokoneiden sekä elektronisten ja optisten tuotteiden valmistus	21	45	24	114,3
70 Pääkonttorien toiminta; liikkeenjohdon konsultointi	67	88	21	31,3
77 Vuokraus- ja leasingtoiminta	56	76	20	35,7
90 Kulttuuri- ja viihdetoiminta	123	143	20	16,3
91 Kirjastojen, arkistojen, museoiden ja muiden kulttuurilaitosten toiminta	119	135	16	13,4
66 Rahoitusta ja vakuuttamista palveleva toiminta	21	31	10	47,6
36 Veden otto, puhdistus ja jakelu	80	88	8	10,0
58 Kustannustoiminta	130	138	8	6,2
60 Radio- ja televisiotoiminta	21	28	7	33,3
32 Muu valmistus	25	31	6	24,0
79 Matkatoimistojen ja matkanjärjestäjien toiminta; varauspalvelut	36	42	6	16,7
27 Sähkölaitteiden valmistus	17	22	5	29,4
59 Elokuva-, video- ja televisio-ohjelmatuotanto, äänitteiden ja musiikin kustantam	12	16	4	33,3
73 Mainostoiminta ja markkinatutkimus	50	54	4	8,0
74 Muut erikoistuneet palvelut liike-elämälle	67	70	3	4,5
82 Hallinto- ja tukipalvelut liike-elämälle	85	88	3	3,5
13 Tekstiilien valmistus	15	17	2	13,3
14 Vaatteiden valmistus	19	21	2	10,5
96 Muut henkilökohtaiset palvelut	351	352	1	0,3
62 Ohjelmistot, konsultointi ja siihen liittyvä toiminta	105	105	0	0,0
42 Maa- ja vesirakentaminen	306	305	-1	-0,3
30 Muiden kulkuneuvojen valmistus	22	18	-4	-18,2
38 Jätteen keruu, käsittely ja loppusijoitus; materiaalien kierrätys	98	94	-4	-4,1
19 Kaksin ja jalostettujen öljytuotteiden valmistus	113	108	-5	-4,4
64 Rahoituspalvelut (pl vakuutus- ja eläkevakuutustoiminta)	272	267	-5	-1,8
45 Moottoriajoneuvojen ja moottoripyörien tukku- ja vähittäiskauppa sekä korjaus	541	535	-6	-1,1
02 Metsätalous ja puunkorjuu	195	188	-7	-3,6
65 Vakuutus-, jälleenvakuutus- ja eläkevakuutustoiminta (pl pakollinen sosiaalivakuutus)	61	54	-7	-11,5
95 Tietokoneiden, henkilökohtaisten ja kotitaloustavaroiden korjaus	51	44	-7	-13,7
93 Urheilutoiminta sekä hui- ja virkistyspalvelut	185	177	-8	-4,3
03 Kalastus ja vesiviljely	29	19	-10	-34,5
18 Painaminen ja tallenteiden jäljentäminen	63	53	-10	-15,9
92 Rahapeli- ja vedonlyöntipalvelut	29	19	-10	-34,5
50 Vesiliikenne	237	226	-11	-4,6
61 Televiestintä	133	117	-16	-12,0
88 Sosiaalihuollon avopalvelut	1503	1484	-19	-1,3
08 Muu kaivostoiminta ja louhinta	73	52	-21	-28,8
85 Koulutus	1862	1836	-26	-1,4
84 Julkinen hallinto ja maanpuolustus; pakollinen sosiaalivakuutus	2021	1973	-48	-2,4
71 Arkkitehti- ja insinööripalvelut; tekninen testaus ja analysointi	788	733	-55	-7,0
20 Kemikaalien ja kemiallisten tuotteiden valmistus	538	478	-60	-11,2
10 Elintarvikkeiden valmistus	510	449	-61	-12,0
25 Metallituotteiden valmistus (pl koneet ja laitteet)	571	509	-62	-10,9
41 Talonrakentaminen	711	637	-74	-10,4
46 Tukkukauppa (pl moottoriajoneuvojen ja moottoripyörien kauppa)	726	643	-83	-11,4
24 Metallien jalostus	268	182	-86	-32,1
01 Kasvinviljely ja kotieläintalous, riistatalous ja niihin liittyvät palvelut	826	730	-96	-11,6
16 Sahatavaran sekä puu- ja korkkituotteiden valmistus (pl huonekalut); olki- ja punn	412	306	-106	-25,7
68 Kiinteistöalan toiminta	328	220	-108	-32,9
56 Ravitsemistoiminta	1089	980	-109	-10,0
49 Maaliikenne ja putkijohtokuljetus	1458	1333	-125	-8,6
47 Vähittäiskauppa (pl moottoriajoneuvojen ja moottoripyörien kauppa)	2515	2381	-134	-5,3
28 Muiden koneiden ja laitteiden valmistus	898	735	-163	-18,2
43 Erikoistunut rakennustoiminta	1360	1186	-174	-12,8
23 Muiden ei-metallisten mineraalituotteiden valmistus	777	538	-239	-30,8
17 Paperin, paperi- ja kartonkituotteiden valmistus	1305	1052	-253	-19,4
33 Koneiden ja laitteiden korjaus, huolto ja asennus	824	348	-476	-57,8
52 Varastointi ja liikennettä palveleva toiminta	3074	2286	-788	-25,6
Kaikki toimialat yhteensä	35549	32832	-2717	-7,6

Kotkan-Haminan seutukunta menetti 2700 työpaikkaa, 7,6 %. Alueelle tärkeistä varastointi-, satama- ym. toiminnosta katosi neljännes, koneiden ja laitteiden huollosta ja asennuksesta lähes 60 %, paperiteollisuudesta viidennes. Kiinteistöjen hoito lisäsi työpaikkojaan määrällisesti eniten. Terveyspalvelutkin lisääntyivät parin prosentin verran, kun ne koko Kaakkois-Suomen luvuissa supistuivat.

KOUVOLAN SEUTUKUNTA ALUEELLA TYÖSSÄKÄYVÄT (Työpaikat) Väh. 20 työpaikkaa				
Tilastokeskus, työssäkäyntitilasto / TEM, Toimiala Online				
			Muutos 2007- 2009 henkeä	Muutos 2007- 2009 %
TOL 2008	2007	2009		
81 Kiinteistön- ja maisemanhoito	957	1320	363	37,9
87 Sosiaalihuollon laitospalvelut	1853	2167	314	16,9
56 Ravitsemistoiminta	978	1153	175	17,9
94 Järjestöjen toiminta	572	662	90	15,7
78 Työllistämistoiminta	515	600	85	16,5
80 Turvallisuus-, vartiointi- ja etsiväpalvelut	166	248	82	49,4
93 Urheilutoiminta sekä huvi- ja virkistyspalvelut	269	330	61	22,7
52 Varastointi ja liikennettä palveleva toiminta	522	563	41	7,9
27 Sähkölaitteiden valmistus	31	68	37	119,4
82 Hallinto- ja tukipalvelut liike-elämälle	118	147	29	24,6
90 Kulttuuri- ja viihdetoiminta	97	126	29	29,9
66 Rahoitusta ja vakuuttamista palveleva toiminta	17	43	26	152,9
20 Kemikaalien ja kemiallisten tuotteiden valmistus	181	206	25	13,8
68 Kiinteistöalan toiminta	284	308	24	8,5
91 Kirjastojen, arkistojen, museoiden ja muiden kulttuurilaitosten toiminta	101	124	23	22,8
64 Rahoituspalvelut (pl vakuutus- ja eläkevakuutustoiminta)	307	326	19	6,2
62 Ohjelmistot, konsultointi ja siihen liittyvä toiminta	143	160	17	11,9
63 Tietopalvelutoiminta	27	41	14	51,9
73 Mainostoiminta ja markkinatutkimus	53	67	14	26,4
36 Veden otto, puhdistus ja jakelu	53	63	10	18,9
08 Muu kaivostoiminta ja louhinta	89	97	8	9,0
75 Eläinlääkintäpalvelut	19	27	8	42,1
11 Juomien valmistus	22	28	6	27,3
37 Viemäri- ja jätevesihuolto	24	28	4	16,7
61 Televiestintä	52	56	4	7,7
92 Rahapeli- ja vedonlyöntipalvelut	17	21	4	23,5
96 Muut henkilökohtaiset palvelut	429	433	4	0,9
74 Muut erikoistuneet palvelut liike-elämälle	74	75	1	1,4
13 Tekstiilien valmistus	99	99	0	0,0
14 Vaatteiden valmistus	26	26	0	0,0
79 Matkatoimistojen ja matkanjärjestäjien toiminta; varauspalvelut	40	39	-1	-2,5
69 Lakiasian- ja laskentatoimen palvelut	203	201	-2	-1,0
10 Elintarvikkeiden valmistus	414	411	-3	-0,7
38 Jätteen keruu, käsittely ja loppusijoitus; materiaalien kierrätys	89	86	-3	-3,4
59 Elokuva-, video- ja televisio-ohjelmatuotanto, äänitteiden ja musiikin kustantam	35	31	-4	-11,4
42 Maa- ja vesirakentaminen	827	822	-5	-0,6
65 Vakuutus-, jälleenvakuutus- ja eläkevakuutustoiminta (pl pakollinen sosiaalivakuutus)	93	88	-5	-5,4
35 Sähkö-, kaasu- ja lämpöhuolto, jäähdytysliiketoiminta	192	186	-6	-3,1
29 Moottoriajoneuvojen, perävaunujen ja puoliperävaunujen valmistus	132	125	-7	-5,3
24 Metallien jalostus	20	12	-8	-40,0
32 Muu valmistus	39	31	-8	-20,5
95 Tietokoneiden, henkilökohtaisten ja kotitaloustavaroiden korjaus	70	59	-11	-15,7
47 Vähittäiskauppa (pl moottoriajoneuvojen ja moottoripyörien kauppa)	2484	2471	-13	-0,5
55 Majoitus	148	134	-14	-9,5
70 Pääkonttorien toiminta; liikkeenjohdon konsultointi	72	58	-14	-19,4
23 Muiden ei-metallisten mineraalituotteiden valmistus	140	124	-16	-11,4
31 Huonekalujen valmistus	178	157	-21	-11,8
46 Tukkukauppa (pl moottoriajoneuvojen ja moottoripyörien kauppa)	789	762	-27	-3,4
26 Tietokoneiden sekä elektronisten ja optisten tuotteiden valmistus	52	22	-30	-57,7
22 Kumi- ja muovituotteiden valmistus	179	146	-33	-18,4
53 Posti- ja kuriiritoiminta	379	343	-36	-9,5
58 Kustannustoiminta	301	259	-42	-14,0
84 Julkinen hallinto ja maanpuolustus; pakollinen sosiaalivakuutus	2985	2943	-42	-1,4
28 Muiden koneiden ja laitteiden valmistus	515	472	-43	-8,3
18 Painaminen ja tallenteiden jäljentäminen	256	204	-52	-20,3
02 Metsätalous ja puunkorjuu	357	303	-54	-15,1
77 Vuokraus- ja leasingtoiminta	94	37	-57	-60,6
45 Moottoriajoneuvojen ja moottoripyörien tukku- ja vähittäiskauppa sekä korjaus	773	711	-62	-8,0
86 Terveyspalvelut	2252	2167	-85	-3,8
16 Sahatavaran sekä puu- ja korkkituotteiden valmistus (pl huonekalut); olki- ja punn	392	297	-95	-24,2
43 Erikoistunut rakennustoiminta	1535	1413	-122	-7,9
85 Koulutus	2114	1959	-155	-7,3
25 Metallituotteiden valmistus (pl koneet ja laitteet)	824	641	-183	-22,2
01 Kasvinviljely ja kotieläintalous, riistatalous ja niihin liittyvät palvelut	1567	1383	-184	-11,7
71 Arkkitehti- ja insinööripalvelut; tekninen testaus ja analysointi	1096	902	-194	-17,7
41 Talonrakentaminen	1126	892	-234	-20,8
49 Maaliikenne ja putkijohtokuljetus	1813	1575	-238	-13,1
33 Koneiden ja laitteiden korjaus, huolto ja asennus	1010	698	-312	-30,9
88 Sosiaalihuollon avopalvelut	1777	1382	-395	-22,2
17 Paperin, paperi- ja kartonkituotteiden valmistus	2674	2156	-518	-19,4
Kaikki toimialat yhteensä	38568	36823	-1745	-4,5

Kouvola seutukunta menetti vähemmän työpaikkoja kuin Imatran ja Kotkan-Haminan seutukunta: 4,5 %, 1745 paikkaa. Paperiteollisuudesta katosi viidennes, samoin talonrakentamisesta. Koulutuskin supistui selvästi, samoin terveyspalvelut jonkin verran. Alueelle tärkeistä suunnittelupalveluistakin (toimiala 71) ja kuljetuksista poistui työpaikkoja. Kiinnostavaa on sosiaalihuollon laitospalvelujen kasvu ja vielä suurempi avopalvelujen vähennys.

LAPPEENRANNAN SEUTUKUNTA Alueella työssäkäyvät (Työpaikat) Väh. 20 työpaikkaa					
Tilastokeskus, työssäkäyntitilasto / TEM, Toimiala Online					
	2007	2009	Muutos 2007- 2009 henkeä	Muutos 2007- 2009 %	
TOL 2008					
88 Sosiaalihuollon avopalvelut	1608	1854	246	15,3	
56 Ravitsemistoiminta	1221	1420	199	16,3	
87 Sosiaalihuollon laitospalvelut	1087	1275	188	17,3	
42 Maa- ja vesirakentaminen	252	343	91	36,1	
69 Lakiasia- ja laskentatoimen palvelut	257	341	84	32,7	
81 Kiinteistön- ja maisemanhoito	935	1019	84	9,0	
70 Pääkonttorien toiminta; liikkeenjohdon konsultointi	86	137	51	59,3	
73 Mainostoiminta ja markkinatutkimus	91	127	36	39,6	
47 Vähittäiskauppa (pl moottoriajoneuvojen ja moottoripyörien kauppa)	2512	2544	32	1,3	
27 Sähkölaitteiden valmistus	74	101	27	36,5	
93 Urheilutoiminta sekä huvi- ja virkistyspalvelut	313	336	23	7,3	
63 Tietopalvelutoiminta	31	50	19	61,3	
68 Kiinteistöalan toiminta	283	302	19	6,7	
36 Veden otto, puhdistus ja jakelu	43	60	17	39,5	
32 Muu valmistus	36	45	9	25,0	
62 Ohjelmistot, konsultointi ja siihen liittyvä toiminta	498	507	9	1,8	
90 Kulttuuri- ja viihdetoiminta	96	104	8	8,3	
53 Posti- ja kuriiritoiminta	443	449	6	1,4	
64 Rahoituspalvelut (pl vakuutus- ja eläkevakuutustoiminta)	339	345	6	1,8	
50 Vesiliikenne	16	20	4	25,0	
22 Kumi- ja muovituotteiden valmistus	29	31	2	6,9	
92 Rahapeli- ja vedonlyöntipalvelut	29	31	2	6,9	
95 Tietokoneiden, henkilökohtaisten ja kotitaloustavaroiden korjaus	68	70	2	2,9	
96 Muut henkilökohtaiset palvelut	455	457	2	0,4	
31 Huonekalujen valmistus	28	28	0	0,0	
65 Vakuutus-, jälleenvakuutus- ja eläkevakuutustoiminta (pl pakollinen sosiaalivakuutus)	70	68	-2	-2,9	
59 Elokuva-, video- ja televisio-ohjelmatuotanto, äänitteiden ja musiikin kustantaminen	69	66	-3	-4,3	
72 Tieteellinen tutkimus ja kehittäminen	224	220	-4	-1,8	
52 Varastointi ja liikennettä palveleva toiminta	622	617	-5	-0,8	
38 Jätteen keruu, käsittely ja loppusijoitus; materiaalien kierrätys	81	75	-6	-7,4	
75 Eläinlääkintäpalvelut	20	14	-6	-30,0	
77 Vuokraus- ja leasingtoiminta	68	61	-7	-10,3	
94 Järjestöjen toiminta	548	541	-7	-1,3	
66 Rahoitusta ja vakuuttamista palveleva toiminta	43	35	-8	-18,6	
91 Kirjastojen, arkistojen, museoiden ja muiden kulttuurilaitosten toiminta	113	104	-9	-8,0	
14 Vaatteiden valmistus	29	16	-13	-44,8	
61 Televiestintä	143	128	-15	-10,5	
74 Muut erikoistuneet palvelut liike-elämälle	92	77	-15	-16,3	
20 Kemikaalien ja kemiallisten tuotteiden valmistus	209	193	-16	-7,7	
29 Moottoriajoneuvojen, perävaunujen ja puoliperävaunujen valmistus	51	35	-16	-31,4	
79 Matkatoimistojen ja matkanjärjestäjien toiminta; varauspalvelut	84	67	-17	-20,2	
30 Muiden kulkuneuvojen valmistus	49	28	-21	-42,9	
35 Sähkö-, kaasu- ja lämpöhuolto, jäähdytysliiketoiminta	192	171	-21	-10,9	
80 Turvallisuus-, vartiointi- ja etsiväpalvelut	152	128	-24	-15,8	
86 Terveyspalvelut	3069	3045	-24	-0,8	
18 Painaminen ja tallenteiden jäljentäminen	87	60	-27	-31,0	
58 Kustannustoiminta	175	144	-31	-17,7	
78 Työllistämistoiminta	473	439	-34	-7,2	
08 Muu kaivostoiminta ja louhinta	190	153	-37	-19,5	
55 Majoitus	155	116	-39	-25,2	
28 Muiden koneiden ja laitteiden valmistus	543	491	-52	-9,6	
33 Koneiden ja laitteiden korjaus, huolto ja asennus	476	414	-62	-13,0	
46 Tukku- ja vähittäiskauppa (pl moottoriajoneuvojen ja moottoripyörien kauppa)	789	725	-64	-8,1	
02 Metsätalous ja puunkorjuu	413	344	-69	-16,7	
82 Hallinto- ja tukipalvelut liike-elämälle	201	131	-70	-34,8	
71 Arkkitehti- ja insinööripalvelut; tekninen testaus ja analysointi	893	805	-88	-9,9	
45 Moottoriajoneuvojen ja moottoripyörien tukku- ja vähittäiskauppa sekä korjaus	890	781	-109	-12,2	
01 Kasvinviljely ja kotieläintalous, riistatalous ja niihin liittyvät palvelut	1257	1136	-121	-9,6	
85 Koulutus	2739	2613	-126	-4,6	
23 Muiden ei-metallisten mineraalituotteiden valmistus	731	604	-127	-17,4	
49 Maali- ja putkijohtokuljetus	1675	1525	-150	-9,0	
10 Elintarvikkeiden valmistus	963	801	-162	-16,8	
84 Julkinen hallinto ja maanpuolustus; pakollinen sosiaalivakuutus	2101	1930	-171	-8,1	
25 Metallituotteiden valmistus (pl koneet ja laitteet)	541	356	-185	-34,2	
17 Paperin, paperi- ja kartonkituotteiden valmistus	1374	1179	-195	-14,2	
41 Talonrakentaminen	993	773	-220	-22,2	
43 Erikoistunut rakennustoiminta	1582	1359	-223	-14,1	
16 Sahatavaran sekä puu- ja korkkituotteiden valmistus (pl huonekalut); olki- ja punn	1038	690	-348	-33,5	
Kaikki toimialat yhteensä	37471	35668	-1803	-4,8	

Lappeenrannan seutukunta menetti 4,8 % työpaikoistaan. Sahateollisuus supistui, samoin rakentaminen. Muiden alueiden tapaan koulutuskin supistui eikä majoituslakaan lisännyt paikkojaan. Kauppakin pysyi lähes ennallaan. Sosiaalihuolto sen kasvoi ja myös ravitsemistoiminta.

Tarkastelen vielä yrittäjyyden kehitystä muutamien kuvien ja taulukoiden avulla. Ensimmäinen taulukko esittelee yrittäjien toimialoittaisen määrän kehityksen Kaakkois-Suomessa. Kyseessä ovat alueella asuvat työlliset yrittäjät.

KAAKKOIS-SUOMI YRITTÄJÄT 31.12. Tilastokeskuksen työssäkäyntitilaston mukaan					
TOIMIALA (TOL 2008)	2007	2008	2009	Muutos 2007- 2009	Muutos 2007- 2009 %
Yhteensä	13565	13544	13216	-349	-2,6
(A) Maa-, metsä- ja kalatalous	3879	3656	3389	-490	-12,6
(B, D-E) Kaivostoiminta; Sähkö-, kaasu ja lämpöhuolto; Vesi-, viemäri- ja jätehuolto	64	42	50	-14	-21,9
(C) Teollisuus	796	806	755	-41	-5,2
(F) Rakentaminen	1558	1704	1629	71	4,6
(G-I) Tukku- ja vähittäiskauppa; Kuljetus ja varastointi; Majoitus- ja ravitsemistoiminta	3302	3328	3164	-138	-4,2
(J) Informaatio ja viestintä	98	91	96	-2	-2,0
(K) Rahoitus- ja vakuutustoiminta	54	74	70	16	29,6
(L) Kiinteistöalan toiminta	114	117	119	5	4,4
(M-N) Ammatillinen, tieteellinen ja tekninen toiminta; Hallinto- ja tukipalvelutoiminta	1080	1147	1124	44	4,1
(O-Q) Julkinen hallinto ja maanpuolustus; Pakollinen sosiaalivak.; Koulutus; Terveys- ja sosiaalipalvelut	734	809	795	61	8,3
(R-U) Muut palvelut	1119	1178	1140	21	1,9
(X) Toimiala tuntematon	767	592	885	118	15,4

Vuoden 2009 lopussa yrittäjiä oli Kaakkois-Suomessa runsas 13200. Tämä on 10,7 % kaikista työllisistä. Määrä väheni taantumaan mentäessä jaksolla 2007–2009 2,6 %. Tämä yrittäjien määrän vähennys on pienempi kuin kaikkien työllisten 6,0 %:n lasku. Maa-, metsä- ja kalatalouden yrittäjien määrä supistui ehkä yllättävän paljon, kahdessa vuodessa yli 12 % ja lähes 500 henkeä. Yrittäjien määrät myös lisääntyivät monilla toimialoilla, eivät kuitenkaan määrinä kovin paljon.

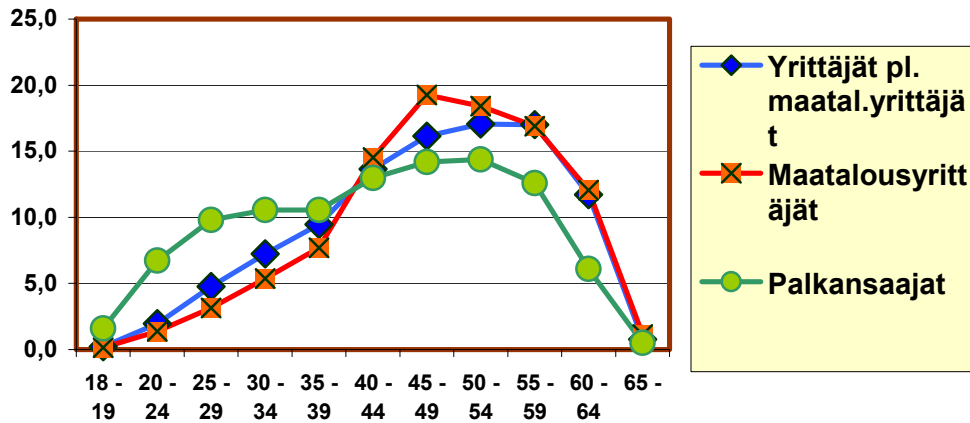
Toisessa kuvassa yrittäjien määrät ja osuudet kaikista työllisistä vuoden 2009 lopussa esitetään tarkemmalla toimialajaolla. Mukana ovat toimialat, joilla yrittäjiä on vähintään 20.

KAAKKOIS-SUOMI ALUEELLA ASUVAT TYÖLLISET JA YRITTÄJÄT 31.12.2009 (väh. 20 yrittäjää)			
Tilastokeskus, työssäkäyntitilasto /TEM, Toimiala Online			
		Yrittäjät pl. maal.yrittäjät	Yrittäjät % työllisistä
TOL 2008	Työlliset		
43 Erikoistunut rakennustoiminta	4664	981	21,0
49 Maaliikenne ja putkijohtokuljetus	5103	979	19,2
96 Muut henkilökohtaiset palvelut	1446	932	64,5
00 Toimiala tuntematon	1318	885	67,1
47 Vähittäiskauppa (pl. moottoriajoneuvojen ja moottoripyörien kauppa)	8531	880	10,3
41 Talonrakentaminen	2590	601	23,2
86 Terveyspalvelut	8933	535	6,0
56 Ravitsemistoiminta	4026	469	11,6
45 Moottoriajoneuvojen ja moottoripyörien tukku- ja vähittäiskauppa sekä korjaus	2251	393	17,5
46 Tukkukauppa (pl. moottoriajoneuvojen ja moottoripyörien kauppa)	2774	311	11,2
01 Kasvinviljely ja kotieläintalous, riistatalous ja niihin liittyvät palvelut	3825	273	7,1
02 Metsätalous ja puunkorjuu	1098	271	24,7
81 Kiinteistön- ja maisemanhoito	4038	262	6,5
71 Arkkitehti- ja insinööripalvelut; tekninen testaus ja analysointi	2836	238	8,4
69 Lakiasiain- ja laskentatoimen palvelut	919	199	21,7
74 Muut erikoistuneet palvelut liike-elämälle	293	141	48,1
88 Sosiaalihuollon avopalvelut	5486	127	2,3
68 Kiinteistöalan toiminta	981	119	12,1
25 Metallituotteiden valmistus (pl. koneet ja laitteet)	1664	115	6,9
33 Koneiden ja laitteiden korjaus, huolto ja asennus	2011	108	5,4
95 Tietokoneiden, henkilökohtaisten ja kotitaloustavaroiden korjaus	203	87	42,9
70 Pääkonttorien toiminta; liikkeenjohdon konsultointi	351	86	24,5
10 Elintarvikkeiden valmistus	1750	83	4,7
52 Varastointi ja liikennettä palveleva toiminta	3679	79	2,1
16 Sahatavaran sekä puu- ja korkkituotteiden valmistus (pl. huonekalut); olki- ja puu-	1538	78	5,1
87 Sosiaalihuollon laitospalvelut	5548	76	1,4
14 Vaatteiden valmistus	92	71	77,2
93 Urheilutoiminta sekä huvi- ja virkistyspalvelut	941	71	7,5
73 Mainostoiminta ja markkinatutkimus	272	67	24,6
62 Ohjelmistot, konsultointi ja siihen liittyvä toiminta	979	59	6,0
85 Koulutus	7474	57	0,8
32 Muu valmistus	130	54	41,5
66 Rahoitusta ja vakuuttamista palveleva toiminta	127	54	42,5
28 Muiden koneiden ja laitteiden valmistus	1785	47	2,6
42 Maa- ja vesirakentaminen	1469	47	3,2
13 Tekstiilien valmistus	146	45	30,8
90 Kulttuuri- ja viihdetoiminta	377	41	10,9
31 Huonekalujen valmistus	214	40	18,7
55 Majoitus	675	38	5,6
79 Matkatoimistojen ja matkanjärjestäjien toiminta; varaupalvelut	180	38	21,1
23 Muiden ei-metallisten mineraalituotteiden valmistus	1256	31	2,5
08 Muu kaivostoiminta ja louhinta	310	27	8,7
18 Painaminen ja tallenteiden jäljentäminen	332	21	6,3

Henkilökohtaisissa palveluissa, eräissä liike-elämän palveluissa ja mm. tavaroiden korjauksissa yrittäjämäinen toiminta on varsin tyypillistä. Vaatteidenvalmistus on nykyään pääosin yrittäjien varassa. Sosiaalihuollon laitospalvelut työllistävät runsaasti työvoimaa, pienyrittäjiä on kuitenkin alalla vähän, avopalveluissa jonkin verran enemmän. Terveyspalveluissa yrittäjiä on 6 % työllisistä.

Yrittäjien ikärakenne painottuu tunnetusti palkansaaaja enemmän iäkkäisiin ryhmiin. Seuraavassa kuviossa on esillä palkansaaajien, maatalousyrittäjien ja muiden kuin maatalousyrittäjien ikärakenteet vuoden 2009 lopulla.

KAAKKOIS-SUOMI. Palkansaajien ja yrittäjien ikärakenteet %, 31.12.2009 (Tilastokeskus, työssäkäyntitilasto / TEM, Toimiala Online

Maatalousyrittäjät painottuvat selvästi 40–59-vuotiaisiin, muilla yrittäjillä huippu on 45–59-vuotiaissa. Ymmärrettävästi palkansaajissa on myös nuoria sekä nuoria aikuisia melko runsaasti.

Seuraava taulukko näyttää yrittäjien ikärakenteet hieman tarkemmalla toimialajaolla.

KAAKKOIS-SUOMI, YRITTÄJÄT IÄN MUKAAN 31.12.2009											
Tilastokeskus, työssäkäyntitilasto / TEM, Toimiala Online											
MUUT KUIN MAATALOUSYRITTÄJÄT TOL 2008	18 - 19	20 - 24	25 - 29	30 - 34	35 - 39	40 - 44	45 - 49	50 - 54	55 - 59	60 - 64	65 -
A Maatalous, metsätalous ja kalatalous	0	14	26	28	36	43	78	92	120	112	10
B Kaivostoiminta ja louhinta	0	0	1	2	1	6	4	4	5	4	1
C Teollisuus	0	6	18	50	52	85	120	140	170	110	4
D Sähkö-, kaasu- ja lämpöhuolto, jäähdytysliiketoiminta	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0
E Vesihuolto, viemäri- ja jätevesihuolto, jätehuolto ja muu ympäristö	0	0	2	2	2	5	1	5	3	1	0
F Rakentaminen	3	28	67	128	177	239	279	282	258	157	11
G Tukku- ja vähittäiskauppa; moottoriajoneuvojen ja moottoripyörien	0	15	48	105	173	237	270	288	266	171	11
H Kuljetus ja varastointi	0	5	34	79	86	166	181	180	176	154	12
I Majoitus- ja ravitsemistoiminta	2	19	37	53	82	84	72	59	65	34	0
J Informaatio ja viestintä	0	1	13	13	13	11	16	18	8	2	1
K Rahoitus- ja vakuutustoiminta	0	1	4	6	10	9	9	9	13	9	0
L Kiinteistöalan toiminta	0	0	0	4	7	13	19	22	29	24	1
M Ammatillinen, tieteellinen ja tekninen toiminta	0	7	25	44	53	83	114	147	174	101	1
N Hallinto- ja tukipalvelutoiminta	1	3	16	21	46	55	61	72	61	39	0
O Julkinen hallinto ja maanpuolustus; pakollinen sosiaalivakuutus	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
P Koulutus	0	1	3	2	5	6	13	7	9	10	1
Q Terveys- ja sosiaalipalvelut	0	4	24	25	57	103	146	171	132	72	4
R Taiteet, viihde ja virkistys	0	6	15	18	16	17	16	17	10	5	1
S Muu palvelutoiminta	6	54	72	73	94	164	182	139	134	98	3
T Kotitalouksien toiminta työnantajina; kotitalouksien eriyttämätön	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
U Kansainvälisten organisaatioiden ja toimielinten toiminta	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
X Toimiala tuntematon	10	40	90	97	74	91	96	121	133	114	19
MAATALOUSYRITTÄJÄT	4	39	89	152	218	411	545	521	478	341	32

Nuoria on yrittäjinä mm. "muussa palvelutoiminnassa" (jossa mm. kampaamotoiminta), rakentamisen, majoitus- ja ravitsemistoiminnan sekä kaupan aloilla. Informaation ja viestinnän sekä taiteiden aloilla ikäjakautuma on melko tasainen.

Oman kunnan alueella sijaitsevat työpaikat eivät ole ainoa vaihtoehto työssäkäynnille, vaan melko paljon käydään työssä paitsi lähikunnissa, myös kauempana. Seuraavat taulukot näyttävät tietoa tästä kunnan rajat ylittäväs-
tä työssäkäynnistä vuoden 2008 lopulta.

Työpaikan sijaintimaakunta 31.12.2008 (Tilastokeskus, työssäkäyntitilasto)		
	Kymenlaaksossa Etelä-Karjalassa asuvat asuvat	
Uusimaa	2344	1056
Itä-Uusimaa	903	51
Varsinais-Suomi	178	87
Satakunta	63	25
Kanta-Häme	96	44
Pirkanmaa	186	105
Päijät-Häme	1190	117
Kymenlaakso	68989	978
Etelä-Karjala	731	51028
Etelä-Savo	201	578
Pohjois-Savo	85	113
Pohjois-Karjala	37	205
Keski-Suomi	89	70
Etelä-Pohjanmaa	21	19
Pohjanmaa	24	27
Keski-Pohjanmaa	5	7
Pohjois-Pohjanmaa	34	39
Kainuu	10	10
Lappi	28	31
Ahvenanmaa	56	6

6281 kymenlaaksoalaisen ja 3568 eteläkarjalalaisen työpaikka sijaitse oman maakunnan ulkopuolella. Kymenlaaksosta käytiin runsaasti työssä Uudellamaalla ja Itä-Uudellamaalla sekä Päijät-Hämeessä ja Etelä-Karjalassa. Etelä-Karjalasta suuntauduttiin Uudellemaalle sekä Kymenlaaksoon ja myös Etelä-Savoon.

Toinen taulukko näyttää kunnan rajat ylittävän työssäkäynnin. Tämä taulukko ei näytä Kaakkois-Suomen ulkopuolelle suuntautuvaa työssäkäyntiä. Esimerkiksi lähes 400 iittiläistä käy työssä joko Lahdessa tai Nastolassa sijaitsevilla työpaikoilla ja vajaa 200 parikkalalaista joko Savonlinnassa tai Punkaharjulla.

Työssäkäynti muissa Kaakkois-Suomen kunnissa (tärkeimmät) asuinkunnan mukaan 31.12.2008 (Tilastokeskus, työssä käyntitilasto). Työssäkäynti Kaakkois-Suomen ulkopuolella ei mukana									
..Hamina		..Iitti		..Kotka		..Kouvola		..Miehikkälä	
..Hamina	5519	..Iitti	1632	..Hamina	1013	..Hamina	279	..Hamina	84
..Kotka	2186	..Kouvola	568	..Kotka	18657	..Iitti	467	..Kotka	56
..Kouvola	330	..Kotka	23	..Kouvola	671	..Kotka	1100	..Kouvola	14
..Miehikkälä	38			..Pyhtää	246	..Kouvola	31994	..Miehikkälä	447
..Pyhtää	38			..Virolahti	52	..Imatra	31	..Virolahti	143
..Virolahti	143			..Imatra	80	..Lappeenranta	247	..Lappeenranta	31
..Imatra	33			..Lappeenranta	111	..Luumäki	44	..Luumäki	15
..Lappeenranta	47								
..Virolahti		..Imatra		..Lappeenranta		..Lemi		..Luumäki	
..Hamina	222	..Kotka	22	..Hamina	49	..Imatra	17	..Hamina	30
..Kotka	149	..Kouvola	47	..Kotka	101	..Lappeenranta	687	..Kotka	19
..Miehikkälä	43	..Imatra	8835	..Kouvola	285	..Lemi	442	..Kouvola	133
..Virolahti	882	..Lappeenranta	1457	..Virolahti	105	..Luumäki	15	..Lappeenranta	362
..Lappeenranta	20	..Rautjärvi	76	..Imatra	1239	..Savitaipale	48	..Luumäki	1307
		..Parikkala	16	..Lappeenranta	26717			..Savitaipale	27
		..Ruokolahti	256	..Luumäki	166				
				..Ruokolahti	60				
				..Savitaipale	108				
				..Taipalsaari	269				
..Rautjärvi		..Ruokolahti		..Savitaipale		..Suomenniemi		..Taipalsaari	
..Imatra	240	..Kouvola	17	..Kouvola	27	..Lappeenranta	5	..Kouvola	16
..Lappeenranta	64	..Imatra	1033	..Lappeenranta	281	..Savitaipale	15	..Imatra	35
..Parikkala	77	..Lappeenranta	173	..Lemi	20	..Suomenniemi	163	..Lappeenranta	1271
..Rautjärvi	934	..Rautjärvi	43	..Luumäki	24			..Taipalsaari	668
..Ruokolahti	48	..Ruokolahti	837	..Savitaipale	985				

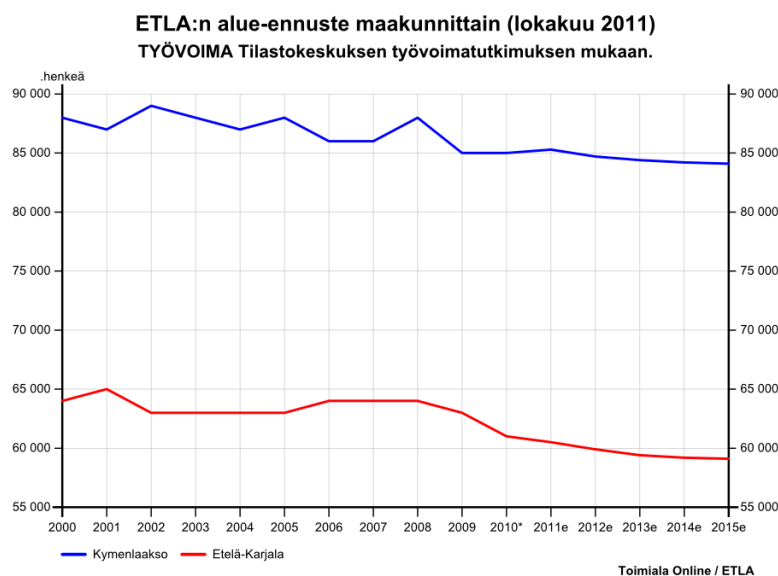
Joissakin kunnissa omassa kunnassa työssäkäynti jää vähemmistöön. Mm. Pyhtäältä käydään työssä Kotkassa, Lemiltä ja Taipalsaarelta suunnataan Lappeenrantaan, Ruokolahdelta Imatralle.

3.5. Ennuste työllisyyden lähivuosien kehityksestä Elinkeinoelämän tutkimuslaitoksen Etlan lokakuun 2011 ennusteen mukaan

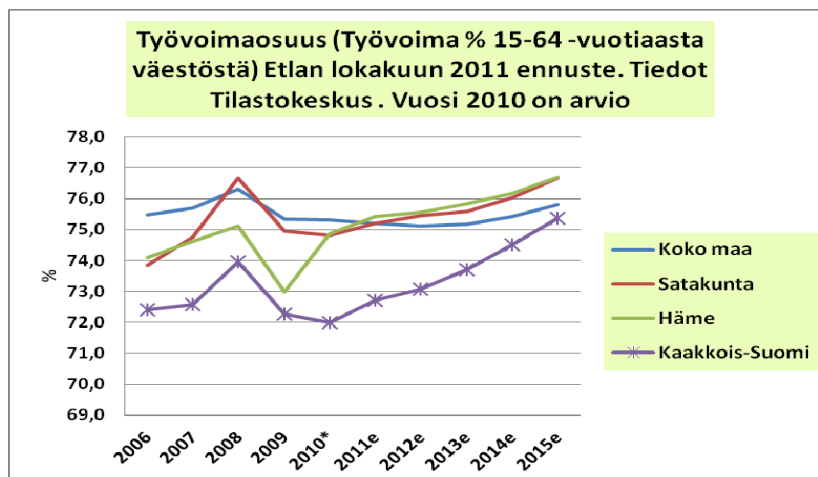
3.5.1. Työvoima, työvoimaosuus, työllisyysaste

Tarkastelen tässä luvussa työllisyyden kehityksen lähivuosien näkymiä lähinnä Etlan lokakuussa 2011 laatiman ennusteen pohjalta. Maailman ja euroalueen taloustilanne on tullut syksyn 2011 mittaan yhä epäselvemmäksi ja uuden, aiempaa syvemmän ja pitkäkestoisemman taloustaantumana todennäköisyys on kasvanut. Tässä ei kuitenkaan arvioida tämän mahdollisia uusia vaikutuksia.

Työvoima on se osa väestöstä, joka haluaa osallistua työmarkkinoihin. Sen määrällä on yhteys työikäiseen väestöön (joka nykyisen eläkelainsäädännön mukaan on vaikkapa 18–68-vuotias väestö). Kaakkois-Suomen työvoima on vähentynyt ja Etlan ennusteen mukaan väheneminen jatkuu lähivuosina.

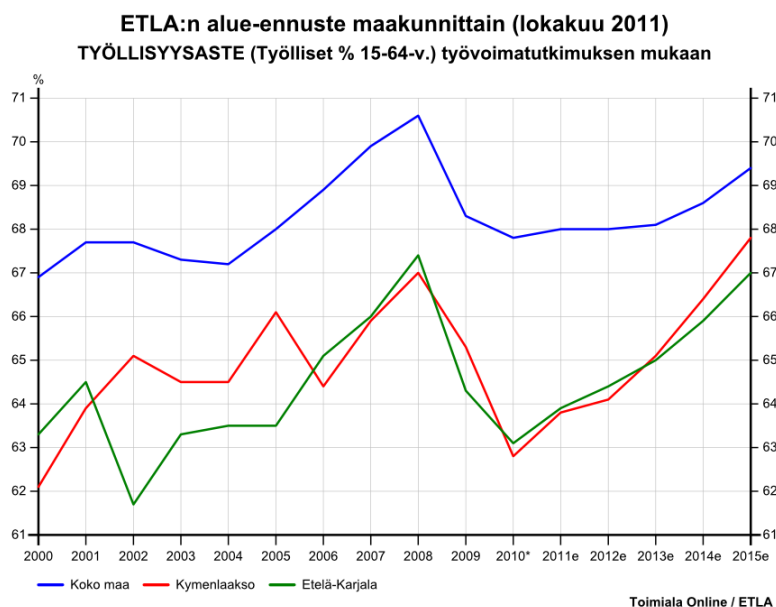
Kaakkois-Suomessa työvoimaosuus on matalampi kuin maassa keskimäärin ja myös alempi kuin muutamilla vertailualueilla. Oheinen kuva esittelee viime vuosien tason sekä Etlan ennusteen lähivuosille. Tässä työvoimaosuus on laskettu työvoimaan kuuluvien osuutena 15–64-vuotiaasta väestöstä. Työvoimaosuus lasketaan usein myös osuutena 15–74-vuotiaista.

Kaakkois- Suomen työvoimaosuus on ollut viime vuosina noin kolme prosenttiyksikköä alempi kuin maan keskiarvo. Jos osuus olisi maan keskiarvon tasolla, työvoimaan kuuluisi Kaakkois-Suomessa 6000 henkeä enemmän kuin nyt.

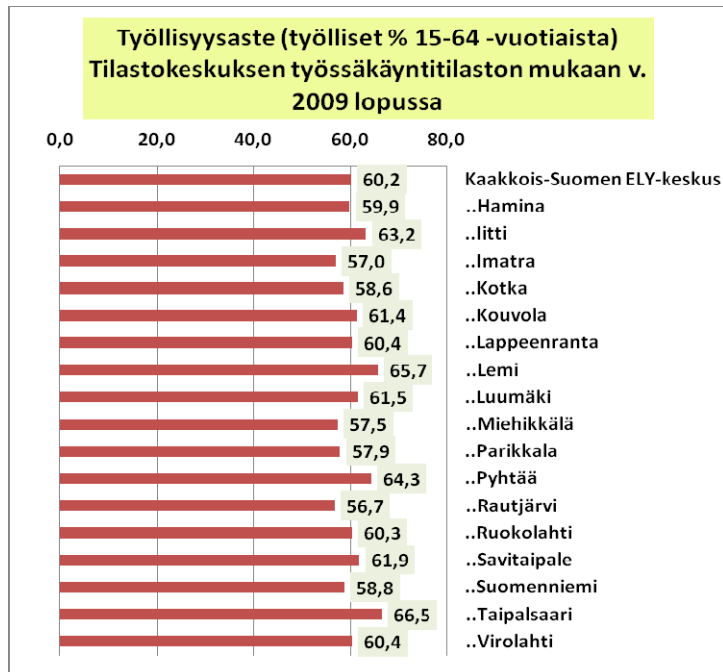
Etlan ennusteissa osuus kasvaa Kaakkois-Suomessa nopeammin kuin maassa keskimäärin tai vertailualueilla. Osuuden kasvuun vaikuttaa kaksi muuttujaa: työvoiman määrän muutos sekä työikäisen väestön määrän muutos. Aiemmassa luvussa esiteltiin, että työikäisten määrä laskee tulevaisuudessa Kaakkois-Suomessa. Tämä jo sinällään riittää nostamaan työvoimaosuutta, jos työvoiman määrä ei laske yhtä paljon. Etlan ennusteissa työvoima laskee vuoteen 2015 mennessä viitisentuhatta henkeä vuoden 2009 tasosta, mutta 15–64-vuotias väestö lähes 15000 henkeä, kun suuret ikäluokat alkavat täyttää 65 vuotta.

Työvoiman määrä ei vielä näytä miten hyvä alueen työllisyystilanne on. Työvoima jaetaan kahteen osaan: työssä oleviin ja työttömänä oleviin, työtä hakeviin. Työssä oloa esittelevä mittari on työllisyysaste, joka on työssä olevien prosenttiosuus 15–65-vuotiaasta väestöstä. Oheinen kuva esittelee työllisyysasteen kehityksen Kaakkois-Suomen maakunnissa ja koko maassa keskimäärin 2000-luvulla ja ennusteen tuleville vuosille.

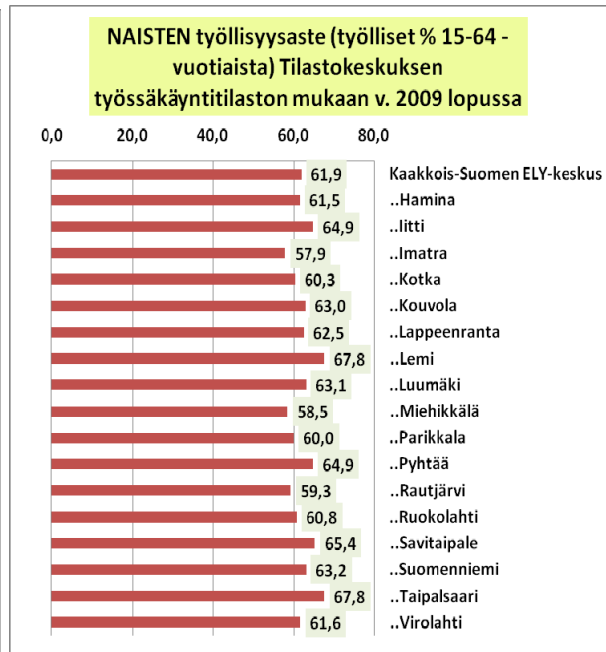
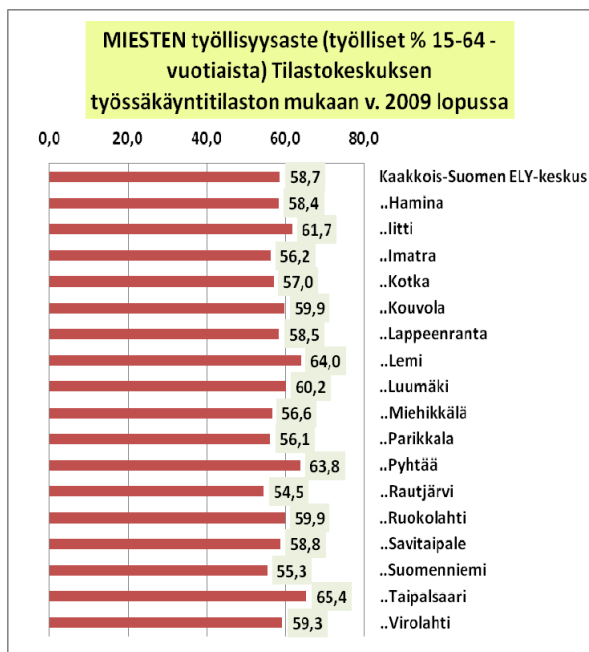
Työvoimaosuuden tapaan myös työllisyysaste on ollut Kaakkois-Suomessa noin kolme prosenttiyksikköä pienempi kuin maassa keskimäärin. Vuoden 2010 arviossa ero on jopa viisi prosenttiyksikköä. Vuoteen 2015 mennessä ero kaventuu ennusteissa.

Esitän vielä työllisyysasteen kunnittaisen jakautuman. Tilastokeskuksen työvoimatutkimus ei anna tietoa seutukuntien tai kuntien alueilta. Niiden työllisyysaste pitää laskea Tilastokeskuksen työssäkäyntitilastosta, joka kuvaa vuoden lopun tilannetta. Viimeisin tieto tätä kirjoitettaessa on vuodelta 2009. Tällöin oltiin jo taloustaantumassa.

Kuntien välillä on jonkin verran eroa, kymmenkunta prosenttiyksikköä. Korkein aste on Taipalsaarella: 66,5 % ja alin Rautjärvellä 56,7 %. Kaupungeista Kouvolan aste on korkein.

Miesten työllisyysasteet ovat alempia kuin naisten. Kaakkois-Suomessa tähän vaikuttaa (erityisesti vuoden 2009 taloustilanteessa) miesten työskentely mm. teollisuudessa ja kuljetuksissa, jotka ovat suhdanneherkkiä aloja sekä naisten työskentely palveluissa, joiden työllisyys pysyy yleensä vakaampana.

Joissakin kunnissa sukupuolten asteet eivät ole kovin kaukana toisistaan. Esimerkiksi Pyhtäällä ja Ruokolahdella eroa on vain noin prosenttiyksikkö ja Imatrallakin vain runsas puolitoista. Suomenniemellä miesten aste jää lähes kahdeksan prosenttiyksikköä jälkeen naisten asteesta.

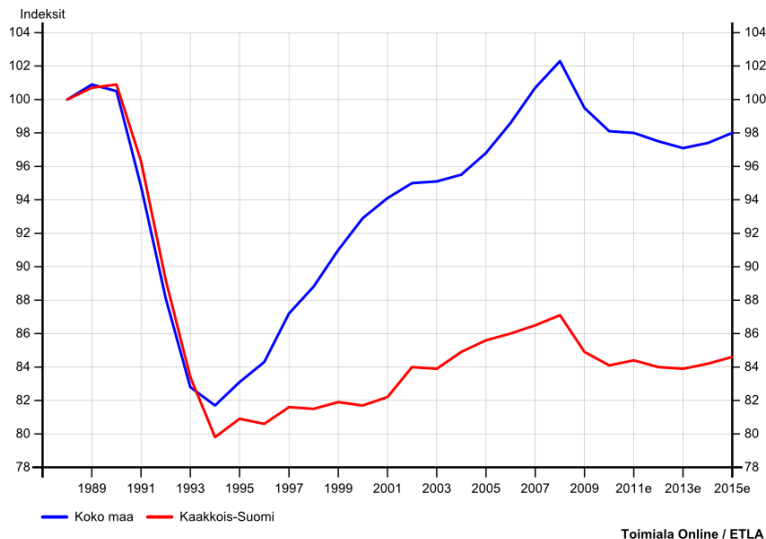
Koko maan keskimääräinen työllisyysaste vuoden 2009 lopulla oli 64,5 %, miesten 63,2 % ja naisten 65,8 %, joten Kaakkois-Suomen miesten aste jäi 4,5 %-yksikköä ja naisten 3,9 %-yksikköä maan keskimäärää pienemmäksi.

3.5.2. Työllisten määrän kehitys 2000-luvulla ja ennuste lähivuosille

Seuraavissa kuvissa siirryn tarkastelemaan työllisten määrän kehitystä. Ensimmäinen kuva on pitkä aikasarja, joka lähtee vuodesta 1988 ja päättyy vuoden 2015 ennustelukuun. Kaakkois-Suomea verrataan koko maan keskiarvoon.

Työlliset Tilastokeskuksen aluetilinpidon mukaan. Indeksi. 1988=100

Etlan lokakuun 2011 ennuste. V, 2010 arvio. 2011-2015 ennuste

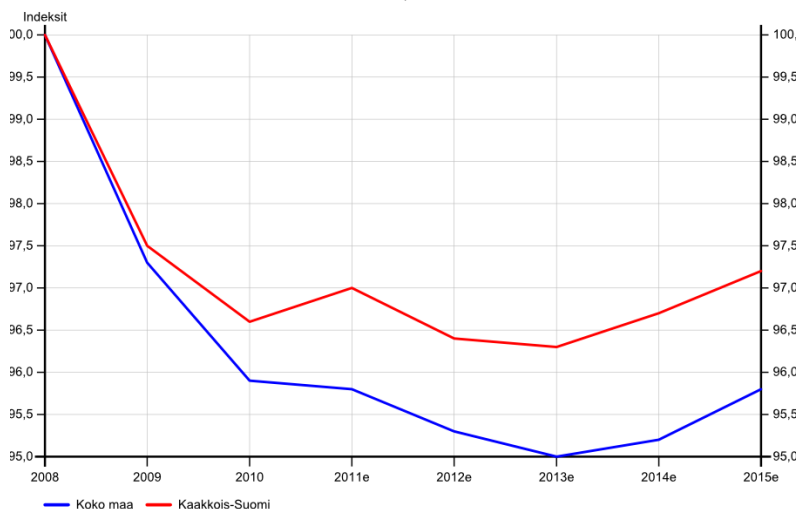
Toimiala Online / ETLA

1990-luvun lamassa sekä Kaakkois-Suomen että koko maan työllisten määrä putosi hyvin samanvauhtisesti, Kaakkois-Suomessa kuitenkin hieman syvemmälle. Laman jälkeisessä kehityksessä on selvä ero: Kaakkois-Suomessa työllisten määrä kylläkin kasvoi, mutta vaimeasti. Sen sijaan koko maan tasolla työllisten määrä kasvoi melko ripeästi ja ylitti lamaa edeltäneen tason vuonna 2008. Tuolloin käynnistynyt taloustaantumaa käänsi työllisten määrän uuteen laskuun. Tässä muutoksessa Kaakkois-Suomen työllisten määrän lasku jäi pienemmäksi kuin maan keskimäärä.

Toinen kuva esittelee lyhyemmän aikasarjan, josta näkyy viime ajan kehitys ja ennuste lähivuosille. Ennusteen mukaan työllisten määrä vähenee vuonna 2012 ja 2013, Kaakkois-Suomessa kuitenkin vähemmän kuin koko maassa keskimäärin.

Työlliset Tilastokeskuksen aluetilinpidon mukaan. Indeksi. 2008=100

Etlan lokakuun 2011 ennuste. V, 2010 arvio. 2011-2015 ennuste

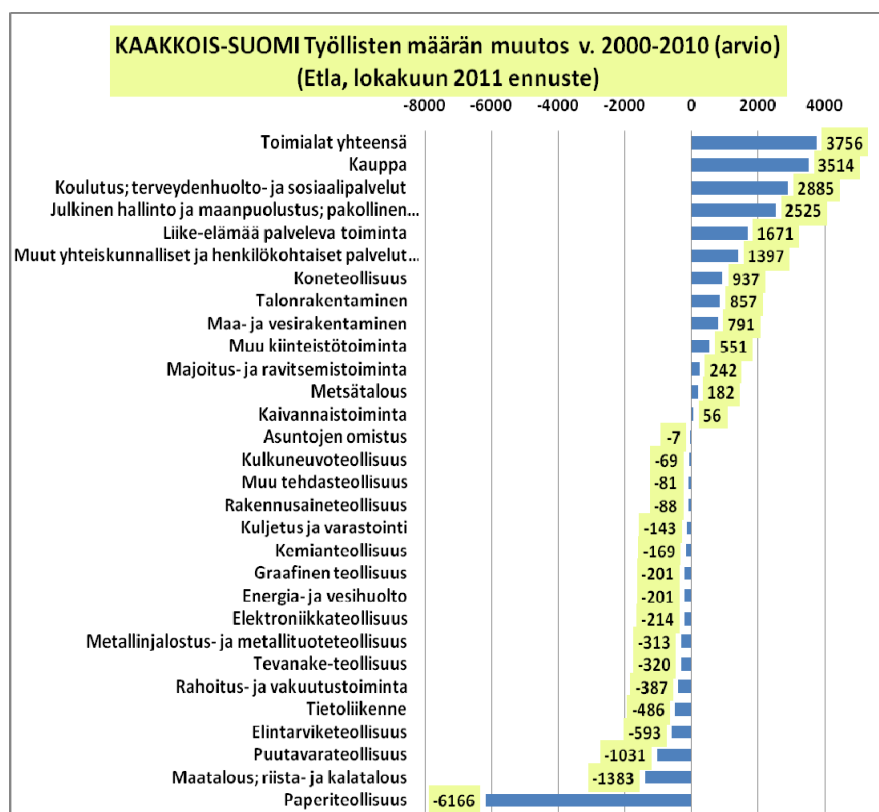

Toimiala Online / ETLA

Esittelin jo aiemmin Kaakkois-Suomen toimialarakennetta ja sen historiallista muuttumista. Seuraavissa taulukoissa ja kuvissa esittelen miten toimialojen työllisten määrä ja toimialarakenteet muuttuvat Kaakkois-Suomessa ja

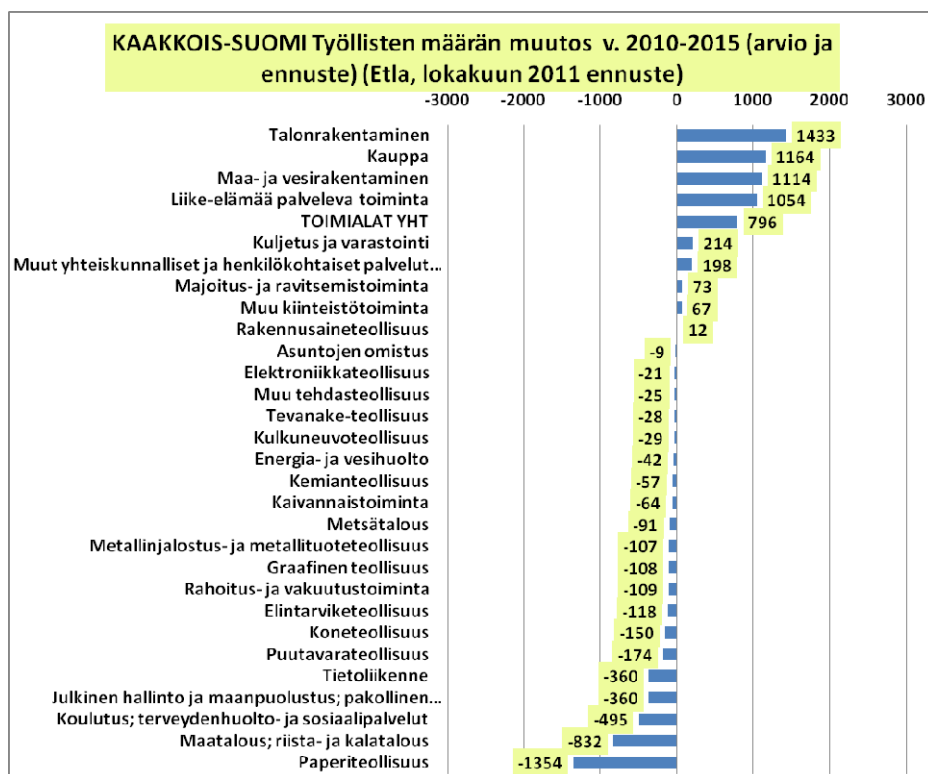
maakunnissa Etlan ennusteen mukaan ja millä toimialoilla saavutettiin lisää työpaikkoja tai niitä menetettiin vuosien 2000–2010 aikana ja millaista kehitystä ennuste näyttää jaksolle 2010–2015.

KAAKKOIS-SUOMI, ELINKEINORAKENNE								
Työlliset Tilastokeskuksen aluetilinpidon mukaan (Etla, lokakuu 2011 ennuste)								
Toimiala (TOL 2002)	1990	2000	2010 arvio)	2015e	1990 %	2000 %	2010 %	2015e %
Toimialat yhteensä	157249	127388	131144	131940	100	100	100	100
Maatalous; riista- ja kalatalous	11613	7065	5682	4850	7,4	5,5	4,3	3,7
Metsätalous	1126	1010	1192	1101	0,7	0,8	0,9	0,8
Kaivannaistoiminta	816	361	417	353	0,5	0,3	0,3	0,3
Elintarviketeollisuus	3622	2306	1713	1595	2,3	1,8	1,3	1,2
Tevanake-teollisuus	1373	586	266	238	0,9	0,5	0,2	0,2
Puutavarateollisuus	3595	2550	1519	1345	2,3	2,0	1,2	1,0
Paperiteollisuus	15366	12483	6317	4963	9,8	9,8	4,8	3,8
Graafinen teollisuus	1711	932	731	623	1,1	0,7	0,6	0,5
Kemianteollisuus	1434	1488	1319	1262	0,9	1,2	1,0	1,0
Rakennusaineteollisuus	1752	1485	1397	1409	1,1	1,2	1,1	1,1
Metallinjalostus- ja metallituoteteollisuus	3009	2940	2627	2520	1,9	2,3	2,0	1,9
Koneteollisuus	3488	3086	4023	3873	2,2	2,4	3,1	2,9
Elektroniikkateollisuus	240	412	198	177	0,2	0,3	0,2	0,1
Kulkuneuvoteollisuus	734	367	298	269	0,5	0,3	0,2	0,2
Muu tehdasteollisuus	389	427	346	321	0,2	0,3	0,3	0,2
Energia- ja vesihuolto	4203	1096	895	853	2,7	0,9	0,7	0,6
Talonrakentaminen	9904	6880	7737	9170	6,3	5,4	5,9	7,0
Maa- ja vesirakentaminen	3165	2477	3268	4382	2,0	1,9	2,5	3,3
Kauppa	17178	14138	17652	18816	10,9	11,1	13,5	14,3
Majoitus- ja ravitsemistoiminta	4855	4012	4254	4327	3,1	3,1	3,2	3,3
Kuljetus ja varastointi	11505	9437	9294	9508	7,3	7,4	7,1	7,2
Tietoliikenne	2840	1820	1334	974	1,8	1,4	1,0	0,7
Rahoitus- ja vakuutustoiminta	2710	1622	1235	1126	1,7	1,3	0,9	0,9
Asuntojen omistus	104	111	104	95	0,1	0,1	0,1	0,1
Muu kiinteistötoiminta	1646	1420	1971	2038	1,0	1,1	1,5	1,5
Liike-elämää palveleva toiminta	5081	6951	8622	9676	3,2	5,5	6,6	7,3
Muut yhteiskunnalliset ja henkilökohtaiset palvelut...	5333	5208	6605	6803	3,4	4,1	5,0	5,2
Julkinen hallinto ja maanpuolustus; pakollinen...	12951	10950	13475	13115	8,2	8,6	10,3	9,9
Koulutus; terveydenh.- ja sos.palvelut	25506	23768	26653	26158	16,2	18,7	20,3	19,8

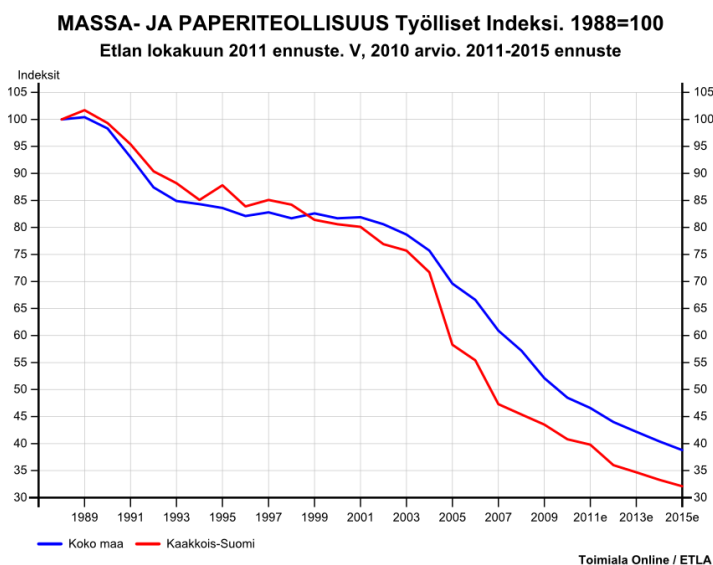
Jaksolla 2000–2010 työllisten määrän nettokasvu oli yli 3700 henkeä (vuoden 2010 määrä on arvio). Kasvua on mm. kaupan alalla ja monissa palveluissa. Massa- ja paperiteollisuus on ylivoimainen menettäjä.

Seuraava kuva näyttää lähivuosien ennusteen.

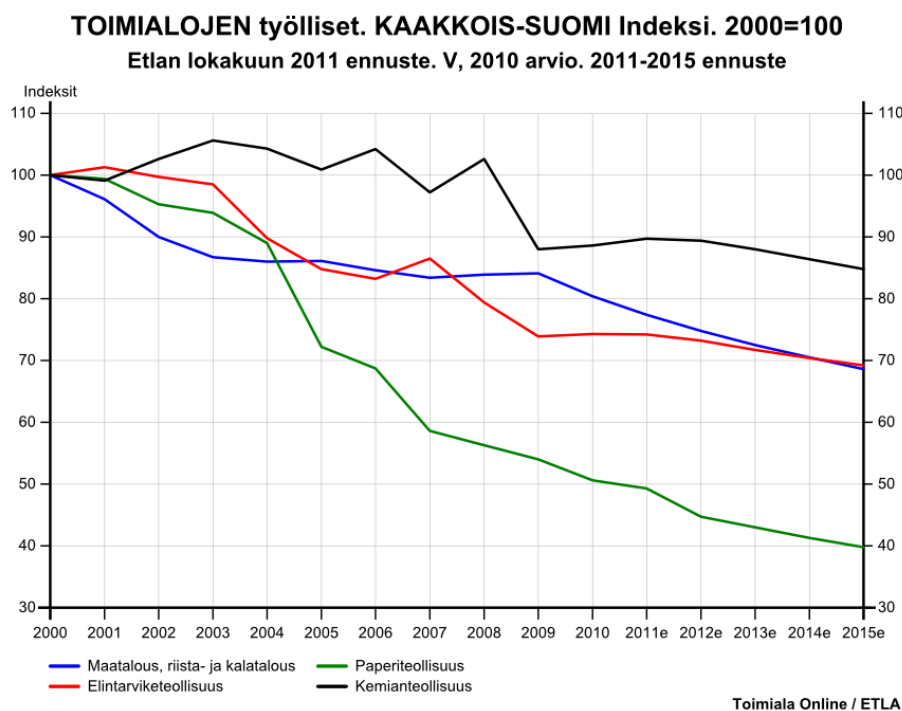
Ennusteessakin työllisten määrä hieman kasvaa, kuitenkin varsin vaatimattomasti. Rakentaminen, kauppa ja liike-elämän palvelut olisivat lisäämässä työllisiään. Sen sijaan aiemmin kasvanut yhdistetty koulutus, terveyden- ja sosiaalihuollon toimiala olisi työpaikkojaan vähentävien toimialojen joukossa. Aiempien vuosien 2007–2009 työssäkäyntitilastojen mukaan sosiaalihuolto kasvoi, mutta ennusteessa senkään kehitys ei muuta työpaikkojen vähenemissuuntaa. Jos ennuste toteutuu, alan työpaikkojen rekrytointi jää siten vain alalta eläkkeelle tai muutoin poistuvien varaan.

Massa- ja paperiteollisuus supistuu edelleen, mutta aiempaa maltillisemmin. Ohessa on vielä kuva alan työllisten määrän kehityksestä, vertailuna Kaakkois-Suomi ja koko maa.

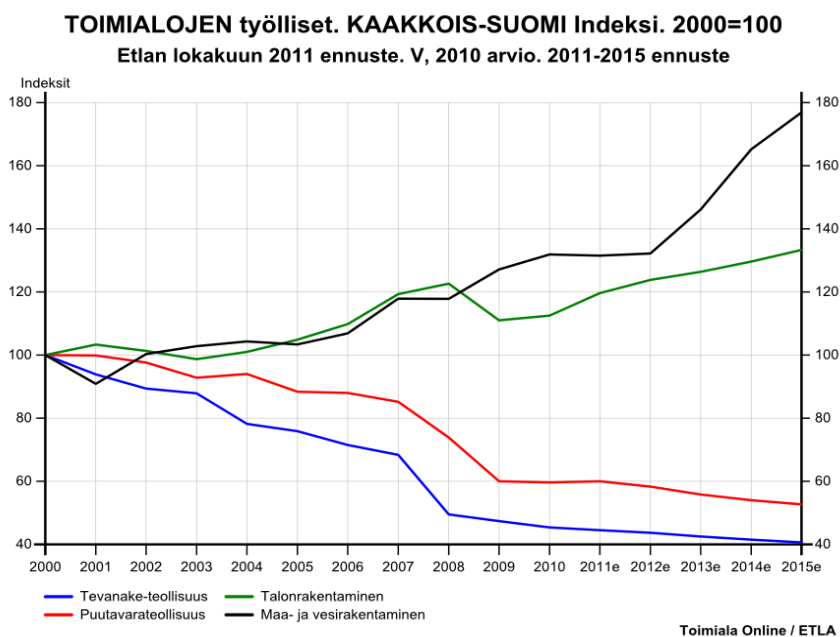

Vuoteen 1998 verrattuna alan työllisistä on Kaakkois-Suomessa vähentynyt kaksi kolmannesta, koko maassa hieman vähemmän. 2000-luvulla alan työpaikkojen supistuminen on ollut Kaakkois-Suomessa suurempaa kuin maassa keskimäärin.

Seuraavissa kuvissa esittelen työllisten määrän ennustettua kehitystä toimialoittaisena vertailuna. Havainnollisuuden vuoksi olen ottanut yhteen kuvaan vain 4–5 toimialaa.

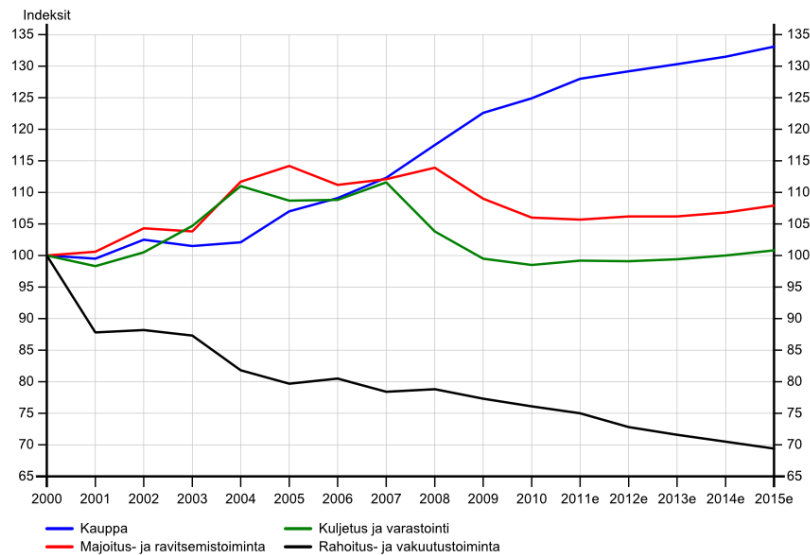
Massa- ja paperiteollisuuden 2000-luvun lasku näkyy selvästi. Maatalouden ja elintarvikeala kulkevat melko samaa tahtia, kemian teollisuus säilyttää työllisyytensä ennusteessa muita kuvan aloja paremmin.

Tekstiili- ja vaatetusala on supistunut jo vuosikymmeniä ja laskusuunta jatkuu. Puuteollisuus menettää ennusteen mukaan puolet vuoden 2000 työllisistään vuoteen 2015 mennessä, sen sijaan maa- ja vesirakentamiselle ennustetaan selvää kasvua.

TOIMIALOJEN työlliset. KAAKKOIS-SUOMI Indeksi. 2000=100

Etlan lokakuun 2011 ennuste. V, 2010 arvio. 2011-2015 ennuste

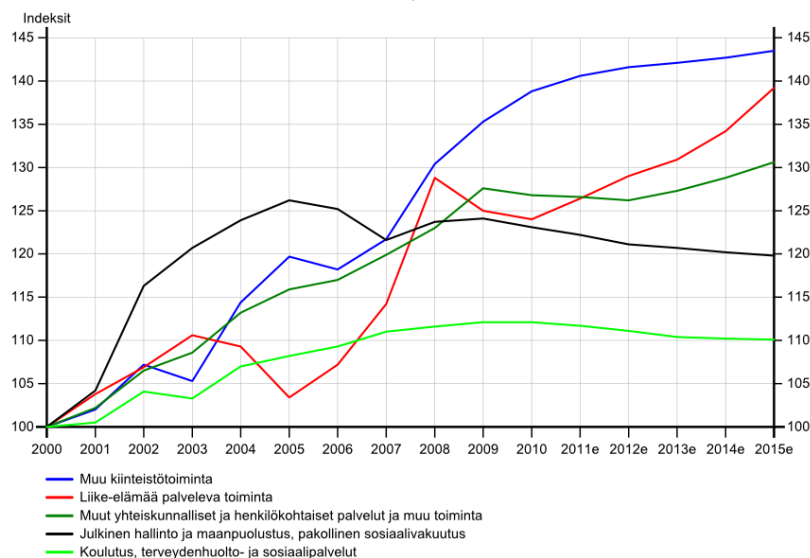

Kaupan työllisten määrä on aluetilipidon mukaan kasvanut 2000-luvulla ja suunnan arvioidaan jatkuvan. Majoitus- ja ravitsemistoiminnassa on viime aikoina tehty Kaakkois-Suomessa suuria investointeja. Ennuste ei kuitenkaan näe alan työvoiman lisääntyvän kovin paljon. Kuljetuksen ja varastoinnin työllisten määrä laski tuntuvasti viime taloustaantumassa eikä merkittävää kasvua odoteta lähivuosinakaan.

Viimeinen kuva esittelee palvelualojen työllisyyden kehitystä.

TOIMIALOJEN työlliset. KAAKKOIS-SUOMI Indeksi. 2000=100

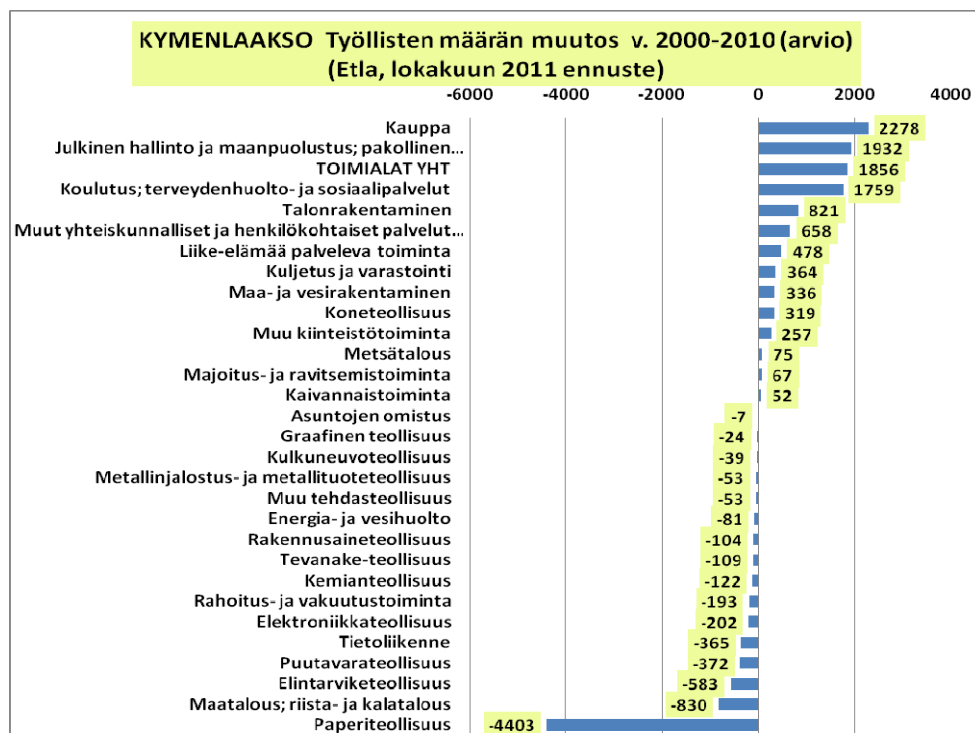
Etlan lokakuun 2011 ennuste. V, 2010 arvio. 2011-2015 ennuste

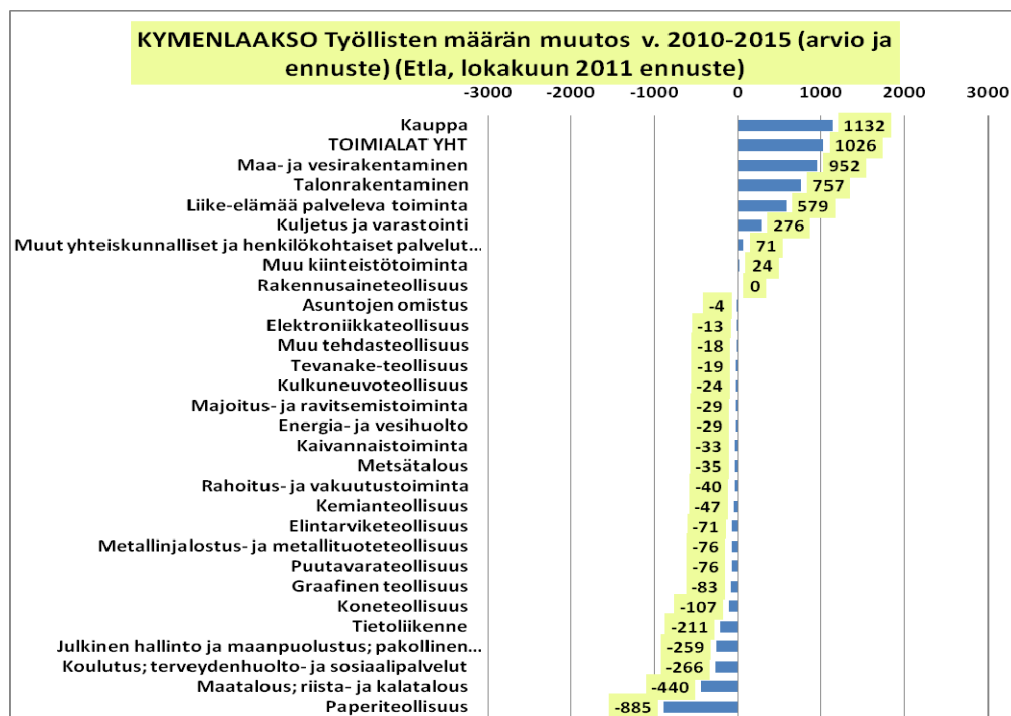
Useat palvelut ovat työllisyydeltään kasvavien alojen joukossa. Kiinteistöhuolto yms. ja liike-elämän palvelut ovat ripeimmin kasvavia. Sen sijaan koulutus-, terveydenhuolto- ja sosiaalipalvelujen hieman supistuva suunta näkyy kuvassa, samoin julkisen hallinnon, maanpuolustuksen ym. toimialan.

Tämän luvun lopuksi esittelen maakuntien työllisyyden kehitysnusteet.

KYMENLAAKSO ELINKEINORAKENNE								
Työlliset Tilastokeskuksen aluutilinpidon mukaan (Etlä, lokakuu 2011 ennuste)								
TOIMIALA (TOL 2002)	1990	2000	2010 arvio	2015e	1990 %	2000 %	2010 %	2015e %
TOIMIALAT YHTEENSÄ	93775	74750	76606	77632	100	100	100	100
Maatalous; riista- ja kalatalous	6157	4071	3241	2801	6,6	5,4	4,2	3,6
Metsätalous	646	386	461	426	0,7	0,5	0,6	0,5
Kaivannaistoiminta	300	164	216	183	0,3	0,2	0,3	0,2
Elintarviketeollisuus	1775	1400	817	746	1,9	1,9	1,1	1,0
Tevanake-teollisuus	769	280	171	152	0,8	0,4	0,2	0,2
Puutavateollisuus	946	992	620	544	1,0	1,3	0,8	0,7
Paperiteollisuus	9002	7592	3189	2304	9,6	10,2	4,2	3,0
Graafinen teollisuus	940	548	524	441	1,0	0,7	0,7	0,6
Kemianteollisuus	908	1023	901	854	1,0	1,4	1,2	1,1
Rakennusaineteollisuus	937	810	706	706	1,0	1,1	0,9	0,9
Metallinjalostus- ja metallituoteteollisuus	1398	1386	1333	1257	1,5	1,9	1,7	1,6
Koneteollisuus	2695	2067	2386	2279	2,9	2,8	3,1	2,9
Elektroniikkateollisuus	198	302	100	87	0,2	0,4	0,1	0,1
Kulkuneuvoteollisuus	619	271	232	208	0,7	0,4	0,3	0,3
Muu tehdasteollisuus	294	273	220	202	0,3	0,4	0,3	0,3
Energia- ja vesihuolto	3392	651	570	541	3,6	0,9	0,7	0,7
Talonrakentaminen	5738	3595	4416	5173	6,1	4,8	5,8	6,7
Maa- ja vesirakentaminen	2088	1709	2045	2997	2,2	2,3	2,7	3,9
Kauppa	10193	7880	10158	11290	10,9	10,5	13,3	14,5
Majoitus- ja ravitsemistoiminta	2691	2201	2268	2239	2,9	2,9	3,0	2,9
Kuljetus ja varastointi	7726	6066	6430	6706	8,2	8,1	8,4	8,6
Tietoliikenne	1698	1040	675	464	1,8	1,4	0,9	0,6
Rahoitus- ja vakuutustoiminta	1663	902	709	669	1,8	1,2	0,9	0,9
Asuntojen omistus	47	59	52	48	0,1	0,1	0,1	0,1
Muu kiinteistötoiminta	1049	888	1145	1169	1,1	1,2	1,5	1,5
Liike-elämää palveleva toiminta	3194	4304	4782	5361	3,4	5,8	6,2	6,9
Muut yhteiskunnalliset ja henkilökohtaiset palvelut ja	3012	2879	3537	3608	3,2	3,9	4,6	4,6
Julkinen hallinto ja maanpuolustus; pakollinen sosia	9115	7747	9679	9420	9,7	10,4	12,6	12,1
Koulutus; terveydenhuolto- ja sosiaalipalvelut	14585	13264	15023	14757	15,6	17,7	19,6	19,0

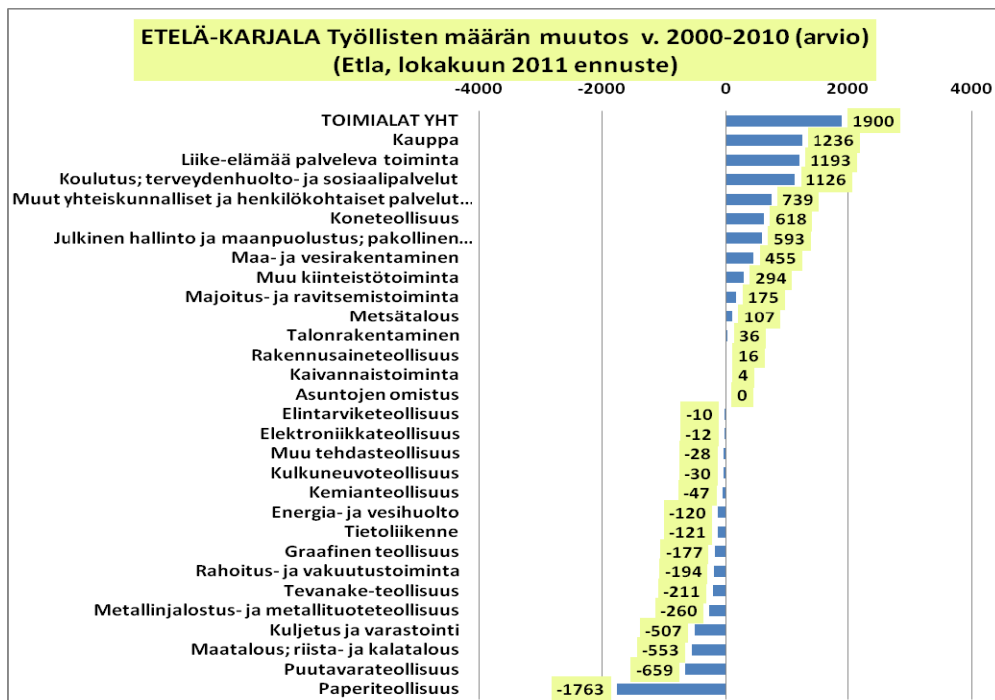

Massa- ja paperiteollisuuden työllisten määrä laski 2000-luvulla 4400 henkeä. Palvelut kasvoivat. Työllisten kokonaismäärä kasvoi runsaat 1800 henkeä.

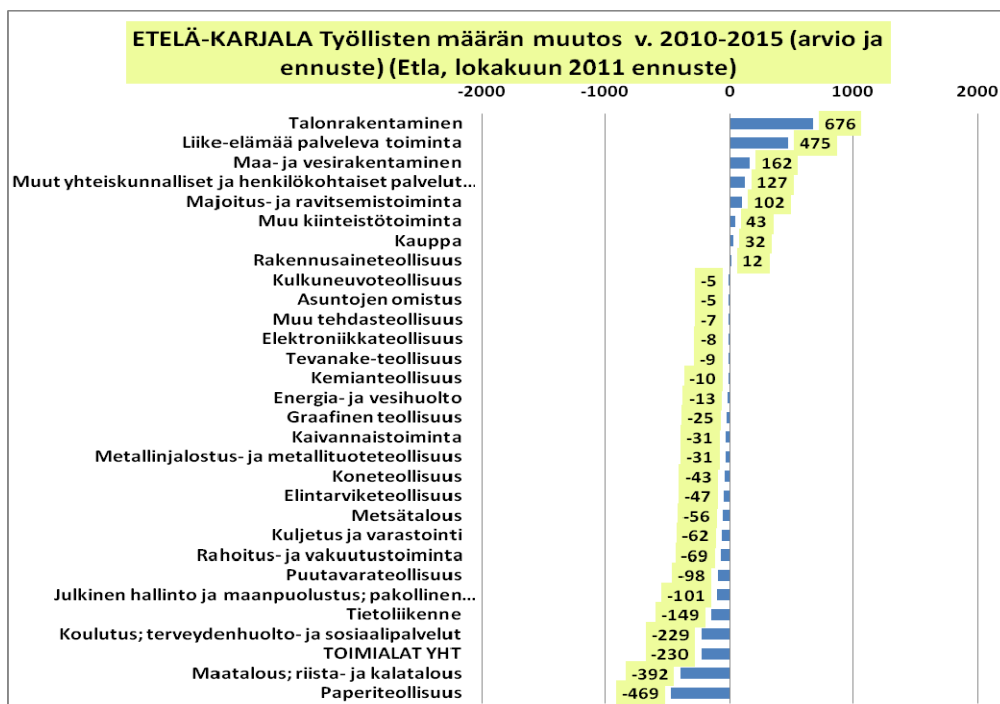

Lähivuosien ennustekin näkee työllisten nettomäärän kasvavan. Kaupan kasvu olisi merkittävää ja myös rakentamisen työllisten määrä lisäänty. Useilla toimialoilla työllisten määrä pysyy ennusteessa lähes ennallaan. Julkiset palvelut supistuvat, samoin massa- ja paperiteollisuus ja maatalous.

ETELA-KARJALA ELINKEINORAKENNE							
Työlliset Tilastokeskuksen aluutilinpidon mukaan (Etla, lokakuun 2011 ennuste)							
TOIMIALA (TOL 2002)	2010				1990 %	2000 %	2010 %
	1990	2000	arvio	2015e			2015e %
Toimialat yhteensä	63474	52638	54538	54308	100	100	100
Maatalous; riista- ja kalatalous	5456	2994	2441	2049	8,6	5,7	4,5
Metsätalous	480	624	731	675	0,8	1,2	1,3
Kaivannaistoiminta	516	197	201	170	0,8	0,4	0,4
Elintarviketeollisuus	1847	906	896	849	2,9	1,7	1,6
Tevanake-teollisuus	604	306	95	86	1,0	0,6	0,2
Puutavateollisuus	2649	1558	899	801	4,2	3,0	1,6
Paperiteollisuus	6364	4891	3128	2659	10,0	9,3	5,7
Graafinen teollisuus	771	384	207	182	1,2	0,7	0,4
Kemianteollisuus	526	465	418	408	0,8	0,9	0,8
Rakennusaineteollisuus	815	675	691	703	1,3	1,3	1,3
Metallinjalostus- ja metallituoteteollisuus	1611	1554	1294	1263	2,5	3,0	2,4
Koneteollisuus	793	1019	1637	1594	1,2	1,9	3,0
Elektroniikkateollisuus	42	110	98	90	0,1	0,2	0,2
Kulkuneuvoteollisuus	115	96	66	61	0,2	0,2	0,1
Muu tehdasteollisuus	95	154	126	119	0,1	0,3	0,2
Energia- ja vesihuolto	811	445	325	312	1,3	0,8	0,6
Talonrakentaminen	4166	3285	3321	3997	6,6	6,2	6,1
Maa- ja vesirakentaminen	1077	768	1223	1385	1,7	1,5	2,2
Kauppa	6985	6258	7494	7526	11,0	11,9	13,7
Majoitus- ja ravitsemistoiminta	2164	1811	1986	2088	3,4	3,4	3,6
Kuljetus ja varastointi	3779	3371	2864	2802	6,0	6,4	5,3
Tietoliikenne	1142	780	659	510	1,8	1,5	1,2
Rahoitus- ja vakuutustoiminta	1047	720	526	457	1,6	1,4	1,0
Asuntojen omistus	57	52	52	47	0,1	0,1	0,1
Muu kiinteistötoiminta	597	532	826	869	0,9	1,0	1,5
Liike-elämää palveleva toiminta	1887	2647	3840	4315	3,0	5,0	7,0
Muut yhteiskunnalliset ja henkilökohtaiset palvelut ja...	2321	2329	3068	3195	3,7	4,4	5,6
Julkinen hallinto ja maanpuolustus; pakollinen sosia...	3836	3203	3796	3695	6,0	6,1	7,0
Koulutus; terveydenhuolto- ja sosiaalipalvelut	10921	10504	11630	11401	17,2	20,0	21,3

Etelä-Karjalan työllisten määrä kasvoi 2000-luvulla 1900 henkeä, kärjessä kauppa ja eräät palvelut. Massa- ja paperiteollisuus supistui myös Etelä-Karjalassa, samoin puuteollisuus sekä kuljetus ja varastointi maatalouden ohella.

Lähivuosien ennuste arvioi, että työllisten kokonaismäärä hieman laskee eli tapahtuisi käänne hieman huonompaan. Massa- ja paperiteollisuuden ja maatalouden ohella julkiset palvelut supistuvat Kymenlaakson tapaan. Ehkä hieman yllättävästi kaupan alan työllisten määrä ei ennusteessa kasva. Maakunnassa odotetaan yleisesti mm. venäläisten ostos- ja muun matkailun kasvavan lähivuosina.

4. Työttömyys, kehitys ja rakennepiirteet

Esittelen tässä luvussa joitakin työttömyyden ja sen rakenteiden kehityskulkuja koko Kaakkois-Suomesta ja osaksi myös seutukuntien ja kuntien alueilta. Tietopohja on työ- ja elinkeinoministeriön työnvälitystilasto. Tilasto antaa laajaa ja tuoretta tietoa mm. työnhakijoina olevista asiakkaista. Ajankohtaista ja vuoden mittaan päivittyvää tietoa työttömyydestä saa myös Kaakkois-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen (ELY-keskus) internetsivuilta (www.ely-keskus.fi). Keskus julkaisee sivuillaan paitsi kuukausittaisia työllisyyskatsauksia, myös mm. vuoden mittaan päivittyviä avoimien työpaikkojen ja työttömyyden piirteiden seurantatietoja työmarkkinoiden seurantaraporttisarjassaan. (Sarjassa ilmestyy Anitta Lehtisen ylläpitämänä avoimen työpaikkojen katsauksen lisäksi mm. nuorten työttömyyden, iäkkäiden työttömyyden, ammattiryhmittäisen ja koulutuksen mukaisen työttömyyden raporteja. <http://www.ely-keskus.fi/fi/ELYkeskukset/KaakkoisSuomenELY/Ajankohtaista/Julkaisut/Sivut/default.aspx>). Käytettävissä on myös työ- ja elinkeinoministeriön maksuttomassa toimialapalvelussa oleva laaja tilastoaineisto ja sen osana työnvälitystilaston tietoja (<http://www2.toimialaonline.fi/>).

Työttömyys laski Kaakkois-Suomessa pitkään, mutta alkoi viimeisimmän taloustaantumän yhteydessä kasvaa vuoden 2008 syksyllä. On hyvä oivaltaa, että työttömyyden muutos ei ole täysin suorassa yhteydessä alueen työllisyyden (alueen tarjoaminen työpaikkojen) kehitykseen, jota olen kuvannut aiemmissa luvuissa. Tietysti suotuisa työllisyyskehitys (siis työvoiman kysynnän kasvu) yleensä vähentää työttömyyttä. Työttömyys voi hyvän työvoiman kysynnän vallitessa supistua useallakin tavalla. Ensinnäkin työnantajat palkkaavat oppilaitoksista valmistuvia, jolloin nämä eivät ehkä siirry lainkaan TE-toimistojen työttömiksi asiakkaiksi. Toiseksi työnantajat voivat palkata jo työttömänä olevia työnhakijoita. Lisäksi hyvä talous- ja työllisyystilanne voi estää työssä olevien irtisanomisia ja lomautuksia ja saa työnantajat pitämään paremmin kiinni mm. iäkkäistä työvoimastaan, mikä vähentää tulovirtaa työttömyyteen.

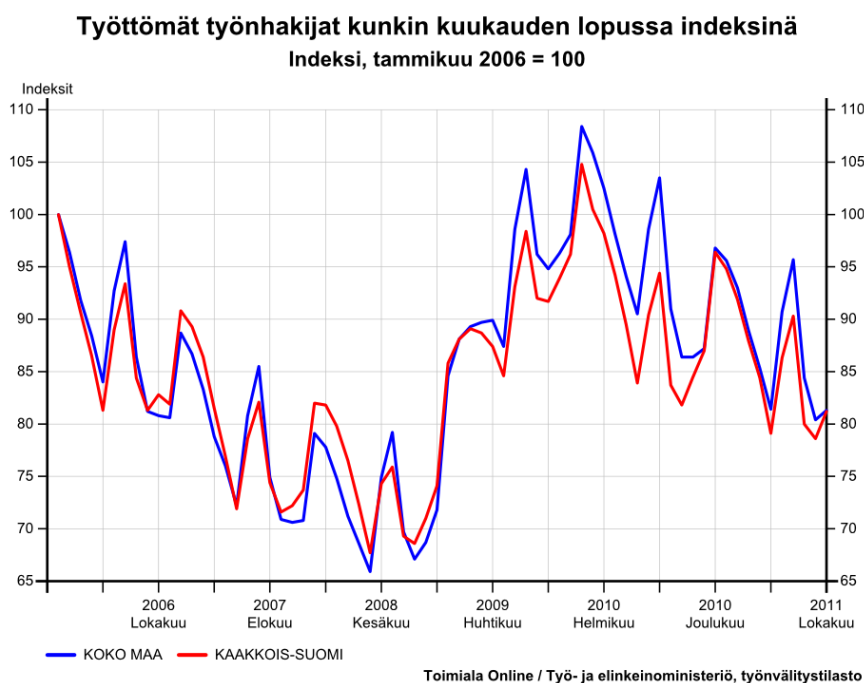
Työttömänä olevien määrä voi kuitenkin vähentyä muistakin syistä kuin siksi, että työttömät työllistyvät alueen työpaikkoihin tai tulovirrat työttömyyteen pienenevät. Poistumavirrat työttömyydestä voivat olla huomattavia myös muualle kuin työpaikkoihin. Jos työttömissä on paljon lähellä eläkeikää olevia, poistuma eläkkeelle voi olla merkittävä. Olen arvioinut, että Kaakkois-Suomessa (työssä olevien) poistuma eläkkeelle on lähivuosina keskimäärin 20 % suurempaa kuin jaksolla 2006–2010. Tilanne vaihtelee toimialoittain riippuen työvoiman ikärakenteesta ja myös työelämän kehittämistoimista, joiden avulla on mahdollista lykätä eläkkeelle poistumista, työssä viihtymistä ja tuottavuutta (Melolinna 2007b, 22–31, ks. myös Melolinna 2009, työelämän kehittämistoimista mm. Ilmarinen 2006, Toomings ym. 2007, Transnational Exchange... 2007). Työvoiman rekrytointitarpeesta on tehty myös valtakunnallisiin Valtion taloudellisen tutkimuskeskuksen ennusteisiin perustuvia arvioita (Leveälahti ja Järvinen 2011, ks. myös Ahokas ja Honkatukia 2010).

Myös muuttoliike voi vähentää alueen työttömyyttä ja tämä on jopa selvä yhteiskuntapolitiittinen tavoite. Jos työpaikkaa ei löydy omalta paikkakunnalta, työtöntä houkutellaan muuttamaan alueille, joilla työpaikkoja on (tai henkilö hakeutuu toiselle paikkakunnalle oma-aloitteisesti). Muuttoon liittyy kuitenkin usein henkilökohtaista kitkaa: asunnon vaihtaminen voi olla usein vaikeaa ja muutto katkaisee myös sosiaalisia sidoksia. Muutto voi lamatilanteessa olla myös tehoton keino työttömyyden vähentämisessä, jos talouden taantuma koskettaa kaikkia alueita.

Esittelen tässä pääluvussa työttömyyden kehitystä sen rakennepiirteiden avulla. Aluksi tarkastelen Kaakkois-Suomen kokonaistyöttömyyttä, sen jälkeen sukupuolten, eri ikäryhmien sekä pitkäaikaistyöttömyyttä. Omassa alaluvussa esitellään seutukuntien ja kuntien työttömyyden joitakin piirteitä sekä ulkomaan kansalaisten työttömyyttä sekä ammattiryhmittäistä ja koulutuksen mukaista työttömyyttä.

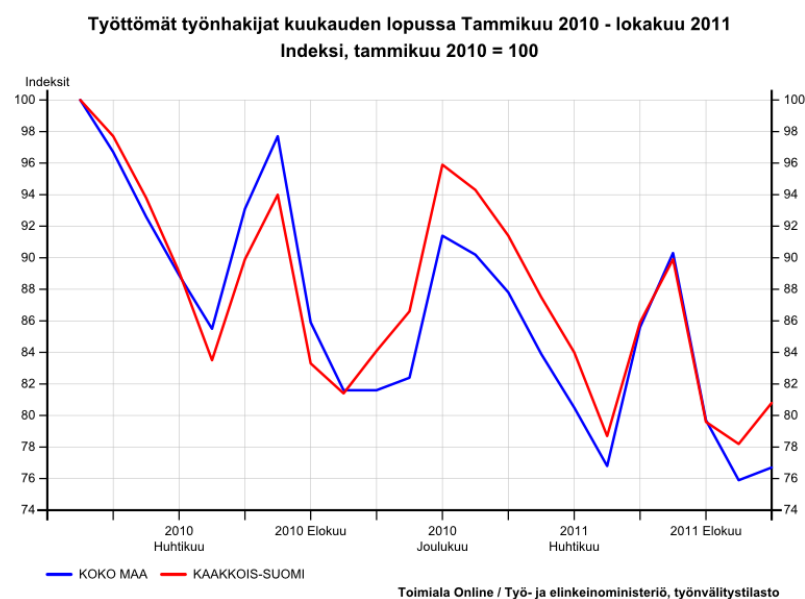
4.1. Kokonaistyöttömyyden kehitys

Ensimmäinen kuva näyttää työ- ja elinkeinotoimistoissa työttömänä työnhakijoina olevien henkilöiden määrän kehityksen Kaakkois-Suomessa ja koko maassa vuoden 2006 alusta lokakuun 2011 loppuun. Koska kehitys on esitetty indeksinä, se esittelee työttömyyden kehityseroja, mutta siitä ei näe työttömyyden tasoeroa.

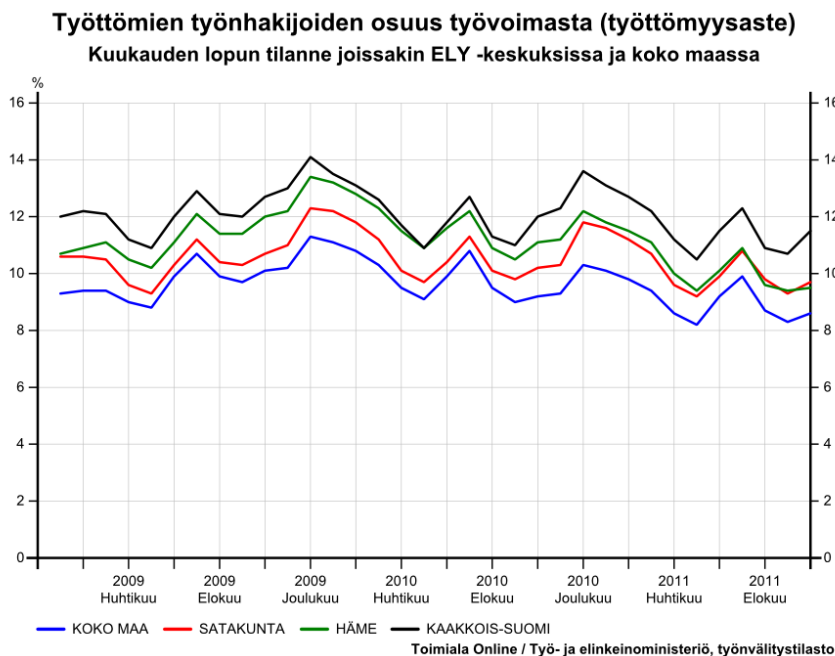
Kuvan merkittävin viesti on se, että koko maan ja Kaakkois-Suomen työttömyys muuttuu hyvin samaa tahtia, joskin pientä eroakin on. Työttömyyden kausivaihtelut näkyvät selvästi sahakuviona. Usein vuoden lopulla ja kesän alussa työttömien määrä kasvaa, kun opiskelusta valmistuneet siirtyvät työmarkkinoille. Kuva kertoo myös sen, että työttömyys oli laskusuuntainen kuvan aikasarjan alkuvuosina syksyyn 2008 saakka. Silloin käynnistynyt taloustaantuma nosti työttömyyttä alkuvuoteen 2010 saakka, jonka jälkeen aleneva suunta jatkui.

Seuraava kuva tarkentaa kehitystä vuoden 2010 alusta lokakuun 2011 loppuun.

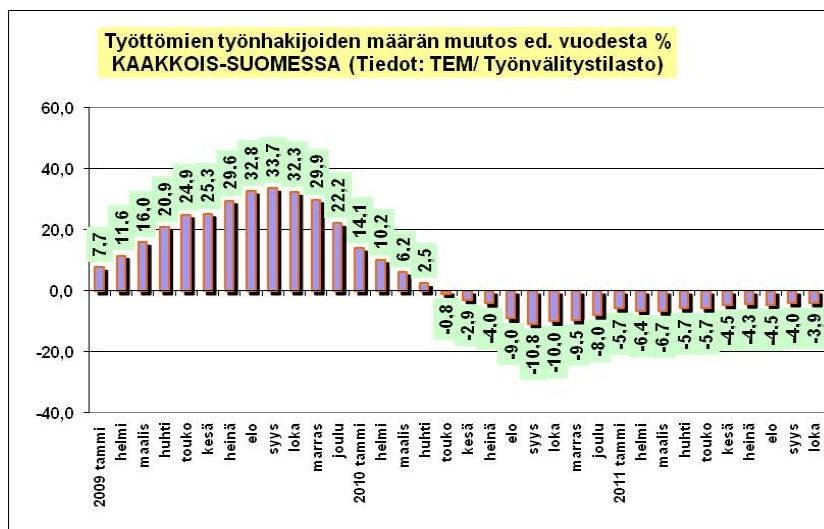
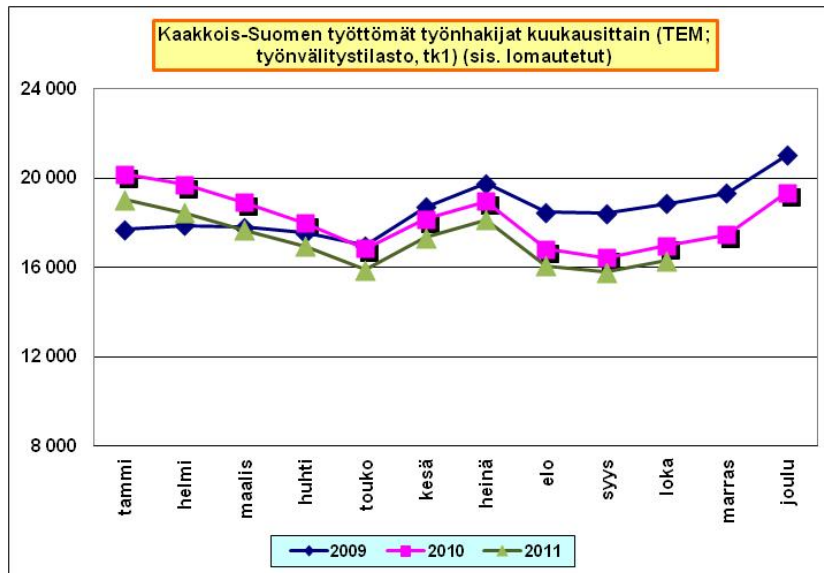
Koko maan ja Kaakkois-Suomen työttömyyden kehityksessä näkyy pientä eroa. Merkittävintä on se, että ke-
sän ja syksyn 2011 kuukausina Kaakkois-Suomen työttömyys on kehittynyt hieman epäsuotuisammin kuin maan
keskiarvo. Työttömyyden laskusuunta on kuitenkin jatkunut edelleen.

Seuraavassa kuvassa vertailen Kaakkois-Suomen työttömyyden tasoa muutamien muiden ELY-
keskusalueiden ja koko maan tasoon käyttämällä mittarina työttömänä olevien osuutta työvoimasta (työttömyysas-
tetta).

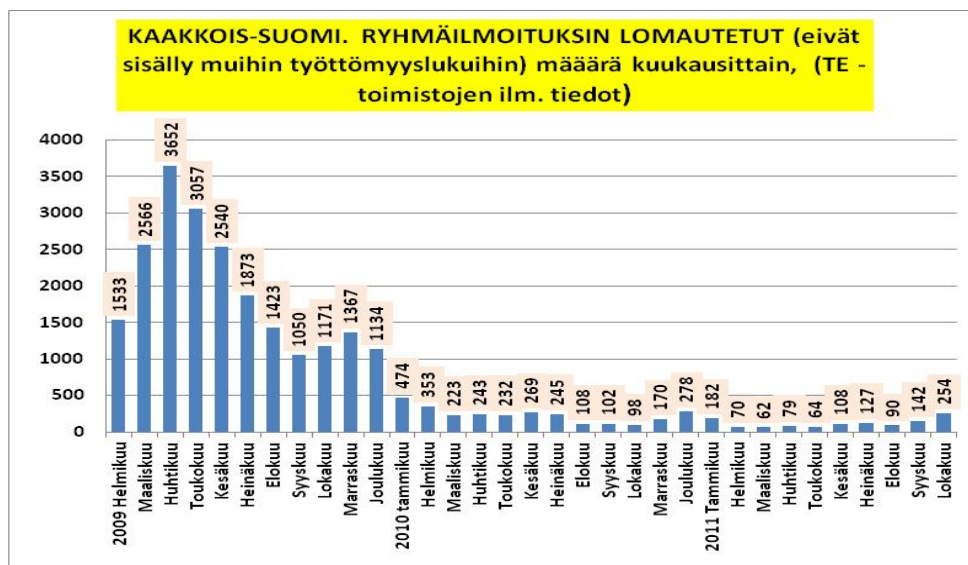

Vertailualueiksi olen maan keskiarvon ohella ottanut Hämeen ja Satakunnan ELY-keskusalueet, koska niiden elinkeinorakenteessa ja sijainnissa on samankaltaisuutta Kaakkois-Suomen kanssa. Kaakkois-Suomen työttömyys on koko aikasarjan ajan ollut suhteellisesti korkeinta. Häme ja Satakunta jäivät hieman alemmalle tasolle, kuitenkin maan keskiarvon yläpuolelle. Toinen huomionarvoinen piirre on se, että työttömyys kasvoi Hämeessä tammi-
kuun 2009 alusta lähdettäessä enemmän kuin Kaakkois-Suomessa ja Satakunnassa. Toukokuussa 2010 työttö-
myys oli Kaakkois-Suomessa ja Hämeessä samalla tasolla. Sen jälkeen Hämeen työttömyys alkoi laskea vauhdik-
kaammin kuin Kaakkois-Suomen.

Seuraavat kuvat esittelevät Kaakkois-Suomen työttömyyden kuukausittaisen kehityksen vuosivertailukuvana
sekä työttömyyden muutosprosentin edellisvuoden vastaavasta kuukaudesta. Luvuissa ovat mukana ne lomaute-
tut henkilöt, jotka ovat henkilökohtaisesti ilmoittautuneet työnhakijoiksi työ- ja elinkeinotoimistoon. Mukana eivät
sen sijaan ole nk. työnantajien ryhmäilmoituksilla ilmoittamat lomautetut, joita taantuman aikana oli enimmillään yli
3000. Kuva ryhmälomautetuista on jäljempänä.

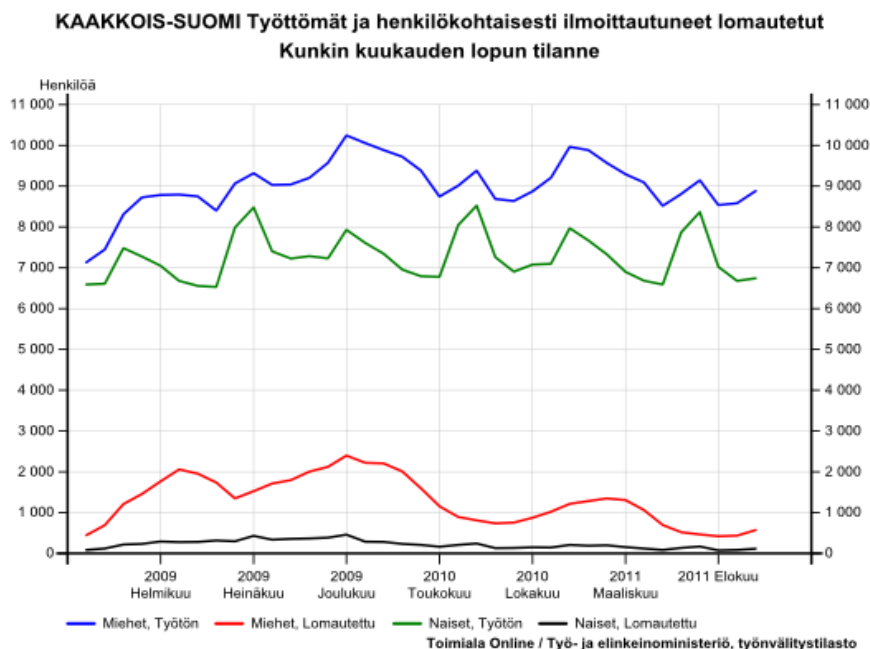
Työttömiä työnhakijoita oli syksyllä 2009 kolmannes enemmän kuin ennen taantumaa. Toukokuussa 2010 alitettiin edellisvuoden luku ja työttömyys kääntyi laskuun. Vuonna 2011 työttömyyden lasku on jatkunut, mutta laskun hidastuminen näkyy kuvissa. Ohessa on vielä kuva ryhmälomautettujen määristä.

Määrä laski selvästi talvella 2010. Vuonna 2011 määrät ovat pysyneet hieman matalampina kuin edellisvuonna. Syys-lokakuussa 2011 on näkyvissä käännettä ainakin pieneen kasvuun.

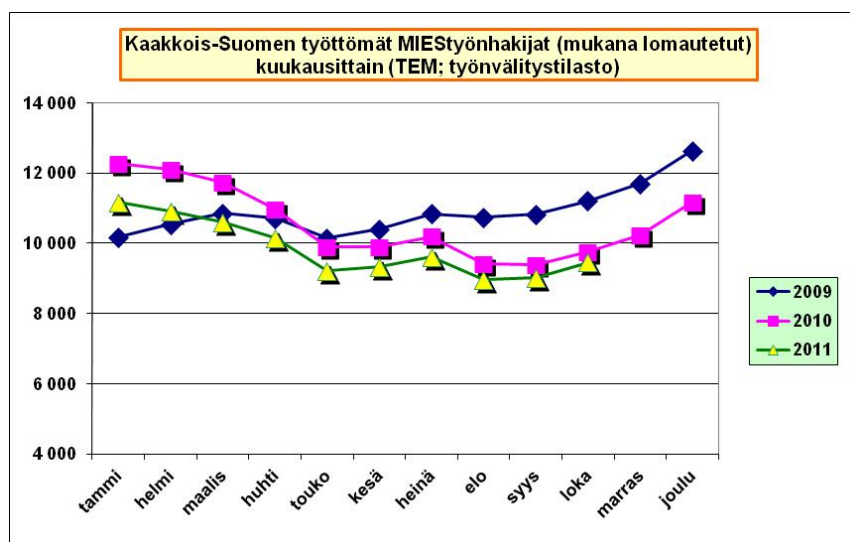
4.2. Sukupuolten työttömyys

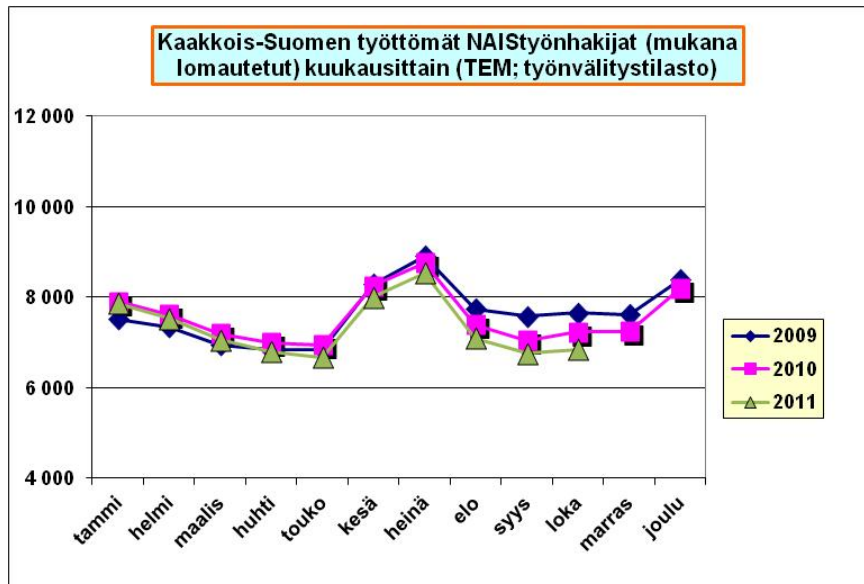
Taantuma ei koskettanut kaikkia toimialoja samalla tavalla ja tämä näkyy myös sukupuolten mukaisessa työttömyydessä. Seuraavat kuvat näyttävät miesten ja naisten työttömyyden kehityksen.

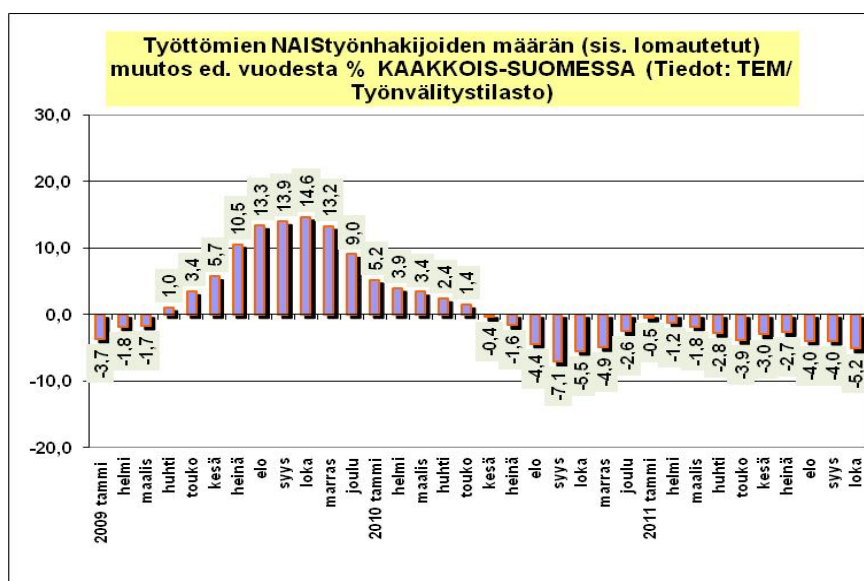
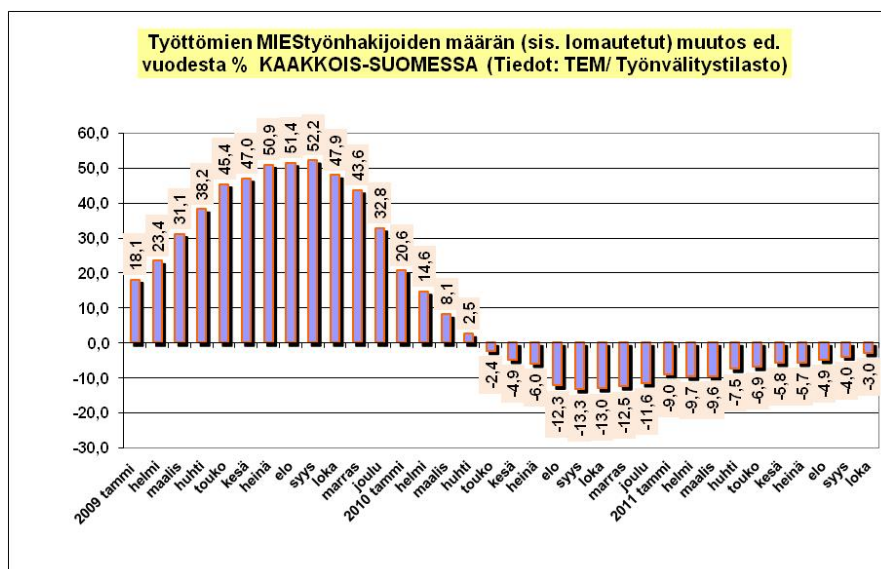
Merkittävin tieto on se, että lomautukset eivät ole koskettaneet naisia yhtä paljon kuin miehiä ja määrällisesti miehiä on naisia enemmän työttömänä. Näissä luvuissa eivät ole mukana työnantajien ryhmäilmoituksilla ilmoittamat lomautetut. Näistäkin suurin osa on oletettavasti miehiä, koska lomautuksia käytettiin paljon miesvaltaisilla toimialoilla. Ryhmälomautetuista on käytettävissä vain lukumäärätiedot.

Seuraavat kuvat esittelevät miesten ja naisten työttömyyden kehityksen vuosivertailukuvana.

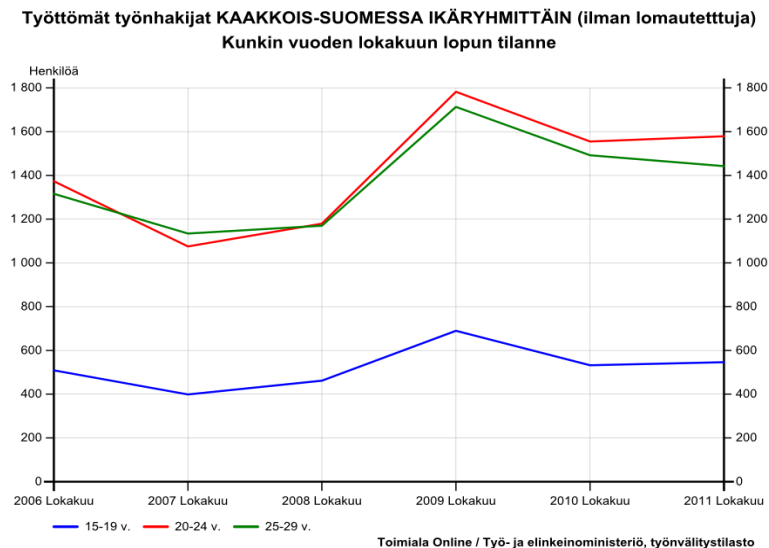
Kuvissa pystyakseli ei lähde nolasta, mikä hieman suurentaa tapahtuneita käännteitä. Naisten työttömyys on pysynyt selvästi miesten työttömyyttä tasaisempana kuvan vuosina. Ohessa olevat työttömyyden muutosprosentit vahvistavat tämän.

Loppuvuotta 2011 kohti miesten työttömyyden lasku on vaimentunut, mutta naisten hieman kiihtynyt.

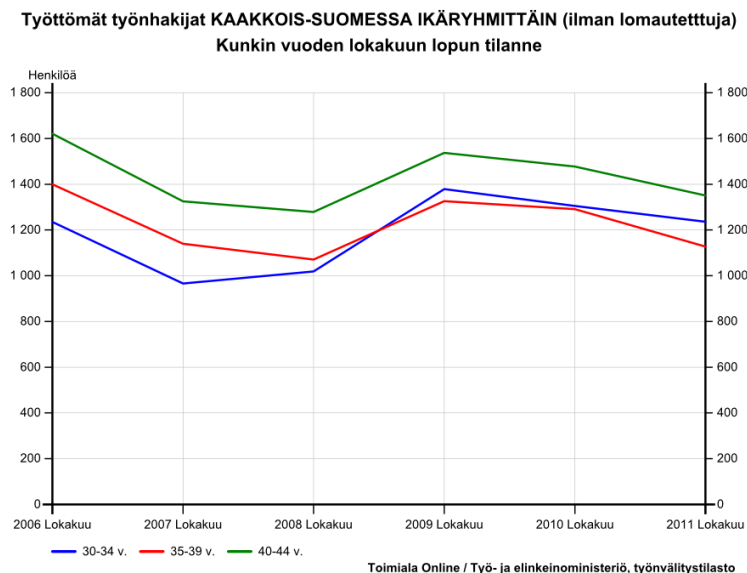
4.3. Työttömyys ikäryhmittäin

Tarkastelen tässä, miten työttömyys on kehittynyt eri ikäryhmissä. Olen jakanut työttömät 5-vuotisryhmiin.

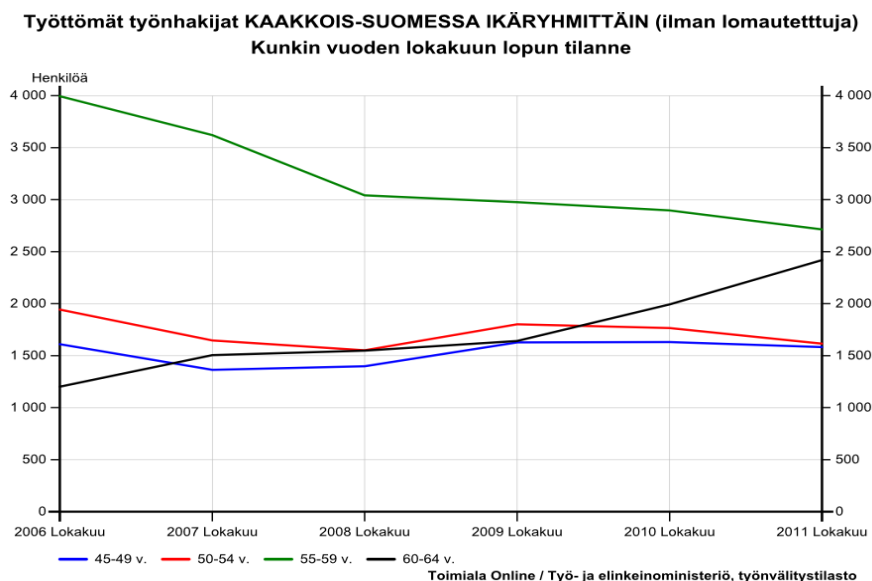
Kuvassa on havainnot kunkin vuoden lokakuulta. Nuorten ryhmässä alle 20-vuotiaiden työttömien määrä on pysynyt vakaimpana. Vanhempien nuorten ryhmissä taantuma lisäsi työttömyyttä selvästi. Viimeisen vuoden aikana alle 20-vuotiaiden työttömyys ei ole enää laskenut, 20–24-vuotiaiden on hieman noussut ja vain 25–29-vuotiaiden työttömien määrä on ollut edelleen pienessä laskusuunnassa. Kokonaisuudessaan nuorten työttömyys on taantuman kuluessa (lokakuusta 2008 lokakuuhun 2011) noussut selvästi aiempaa korkeammalle tasolle.

Seuraava kuva esittelee 30–44-vuotiaiden työttömyyden kehityksen.

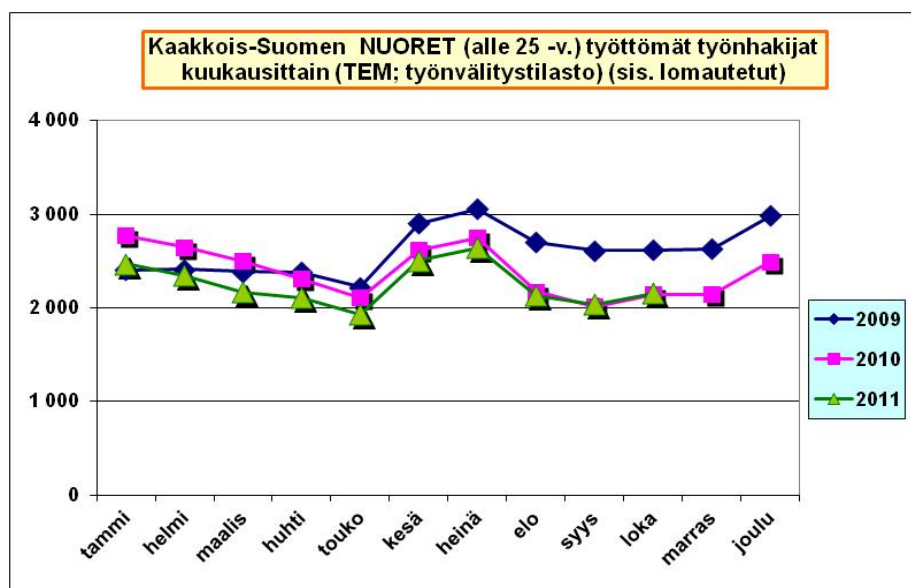
Tämänkin ryhmän työllisten määrä on hieman kasvanut lokakuusta 2008 lokakuuhun 2011. Selvintä kasvu on 30–34-vuotiaiden ryhmässä. Ehkä nuorimmilla on vaikeuksia sijoittua työhön kun työvoiman kysyntä on kohtalaisen varovaista.

Viimeinen ikäryhmäkuva näyttää vanhimpien ikäluokkien työttömien määrät.

Muutosten takana on ikäluokkien koon mukaista vaihtelua, joten suhteellista työttömyyden muutosta ei voi luvuista suoraan päätellä. 55–59-vuotiaiden työttömien määrä on vähentynyt ja 60–64-vuotiaiden kasvanut. Tämä muutos noudattaa ikäluokkien koon muutosta. Suuria ikäluokkia on siirtynyt alle 60-vuotiaista 60 vuotta täyttäneisiin. Yleistykseenä voi sanoa, että iäkkäämpien työttömien määrä ei taantumassa olennaisesti kasvanut, mutta ei ole toisaalta taantumaa hellitettyä vähentynytäkään.

Esitän vielä kuvan, jossa näkyy nuorten, alle 25-vuotiaiden työttömyyden kehitys vuosivertailukuvana.

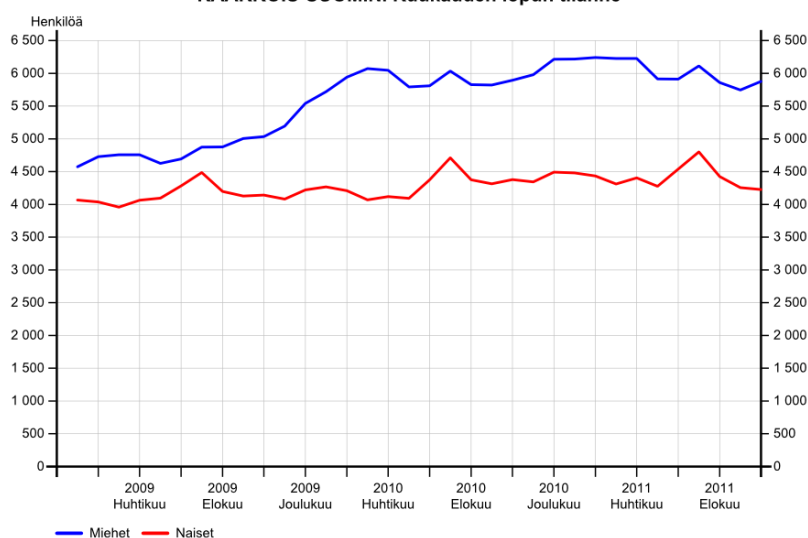
Nuorten työttömyyden lasku on syksyllä 2011 pysähtynyt koko Kaakkois-Suomen tasolla. Tilanne on kuitenkin alueittain erilainen, kuten myöhemmät seutukunnittaiset ja kunnittaiset kuvat näyttävät.

4.4. Pitkäaikaistyöttömyys

Taloustaantumien aikana työvoiman kysyntä hiljenee. Tämän yhtenä seurauksena on se, että monien työttömänä olevien työttömyys pitkittyy, kun työmahdollisuudet vähenevät. Työvoimapolitiikassa puhutaan vaikeasti työmarkkinoille työllistymisestä. Näiden henkilöiden pääjoukko on yhtäjaksoisesti pitkään (vähintään yhden vuoden) työttömänä olleet, mutta mukaan lasketaan kolme muutakin ryhmää: 16 kuukauden aikana vähintään 12 kuukautta työttömänä olleet sekä henkilöt, jotka ovat olleet jossakin työvoimapolitiittisin toimin rahoitetussa työssä tai koulutuksessa, mutta eivät ole sijoittuneet työhön yleisille työmarkkinoille toiminnan päättyttyä (kolmen kuukauden kuluessa) sekä vielä henkilöt, jotka ovat olleet useassa työvoimapolitiittisessä toimessa, mutta eivät ole onnistuneet sijoittumaan yleisille työmarkkinoille.

Esitän ensimmäisessä kuvassa koko ryhmän koon kehityksen sukupuolen mukaan.

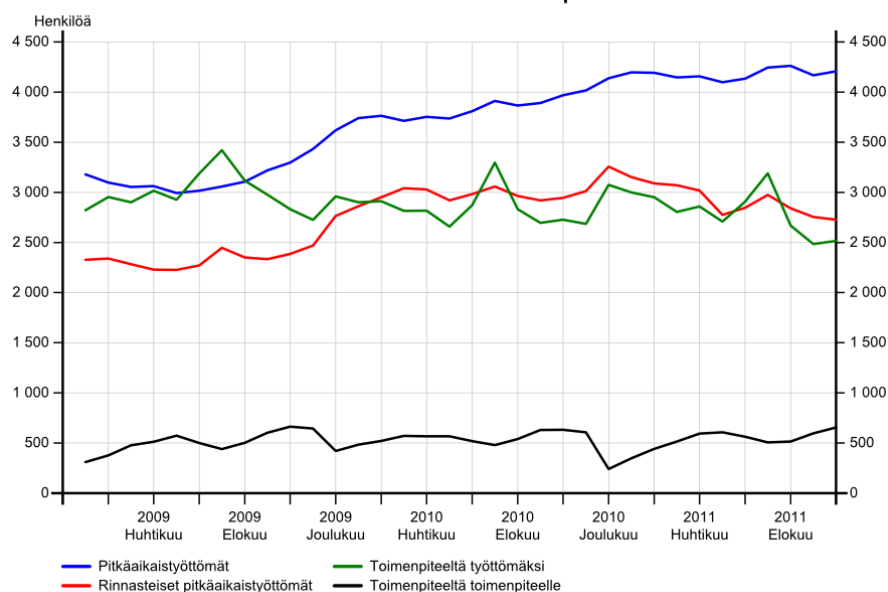
Vaikeasti työmarkkinoille työllistyvät työttömät työnhakijat yhteensä
KAAKKOIS-SUOMIN. Kuukauden lopun tilanne

Toimiala Online / Työ- ja elinkeinoministeriö, työnvälitystilasto

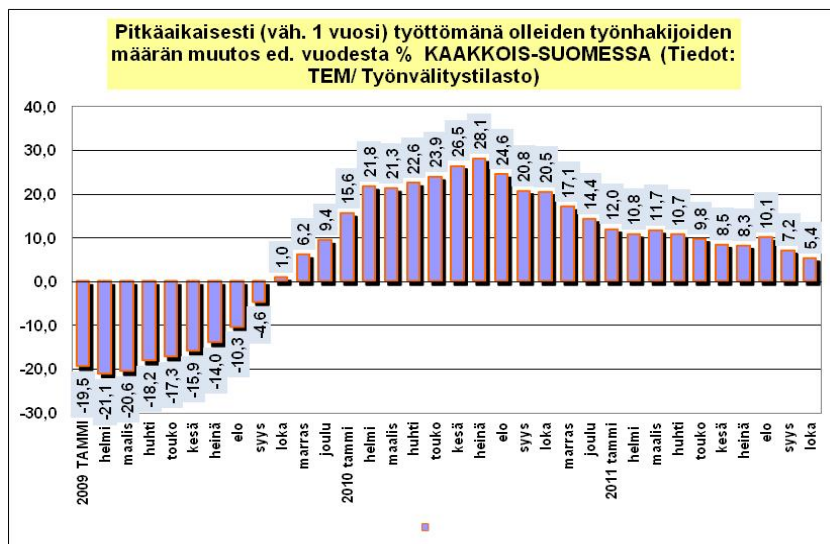
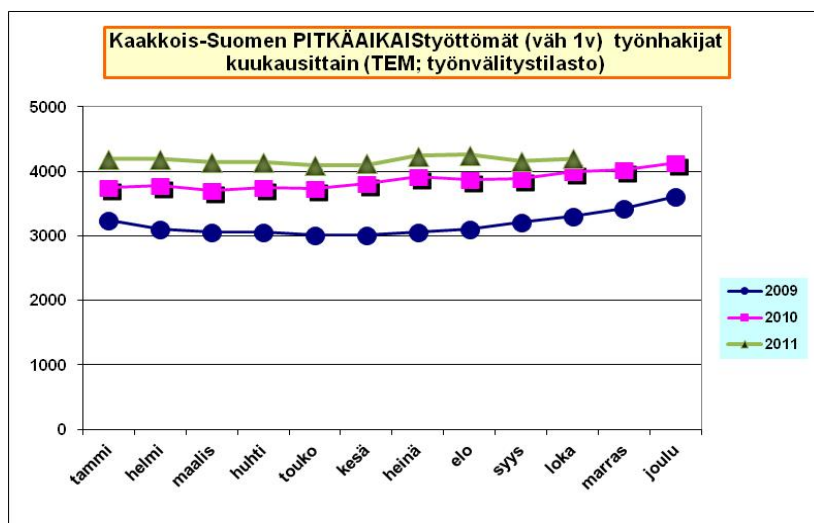
Miehiä on joukossa enemmän kuin naisia ja tämä ero on kasvanut taantumassa. Toinen huomio on se, että määrät eivät ole taantumasta hellitettyä laskeneet. Seuraavassa kuvassa on ryhmän erittely.

Vaikeasti työllistyvät ryhmittäin
KAAKKOIS-SUOMI. Kuukauden lopun tilanne

Toimiala Online / Työ- ja elinkeinoministeriö, työnvälitystilasto

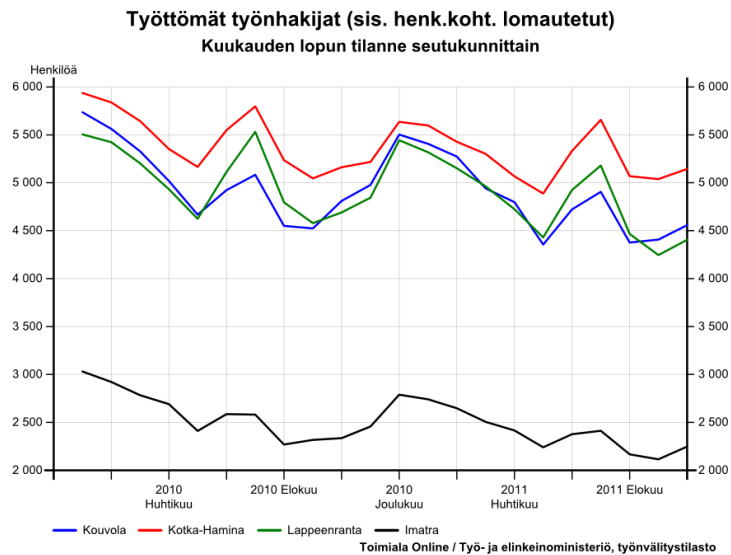
Selkein huomio on vähintään vuoden kestäneen yhtäjaksoisen pitkäaikaistyöttömyyden kasvu. Seuraava vuositilailukuva ja muutosprosenttikuvio vahvistavat tämän.

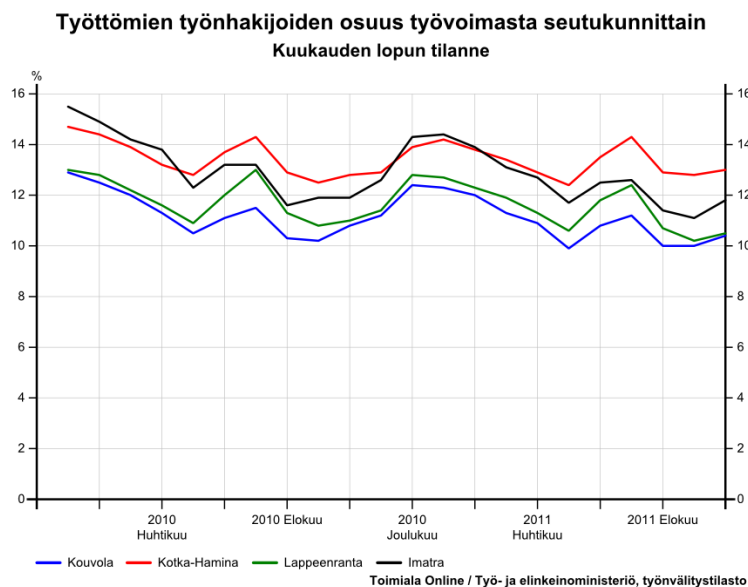
Samalla pitkäaikaistyöttömien osuus kaikista työttömistä on kasvanut. Lokakuussa 2011 se oli 25,8 %, kun ennen taantumaa lokakuussa 2008 luku oli 23 %. 1990-luvun laman tilanteesta ollaan vielä selvästi jäljessä. Vuoden 1995 lokakuussa, silloisen laman hellitettyä luku oli 32 %.

4.5. Työttömyys seutukunnittain ja kunnittain

Esittelen tässä luvussa Kaakkois-Suomen työttömyyden seutukunnittaista ja kunnittaista kehitystä. Ensimmäinen kuva esittelee työttömien määrän aikajaksolla tammikuu 2010 – lokakuu 2011 ja toinen kuva työttömien osuuden työvoimasta.

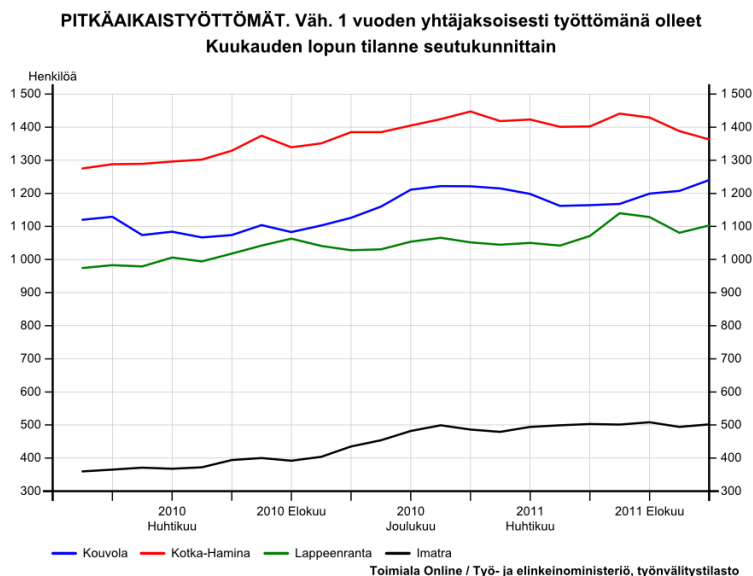

Vuoden 2011 aikana työttömyys on pysynyt sitkeimpänä Kotkan-Haminan seutukunnassa. Paras kehitys on Lappeenrannan seutukunnassa.

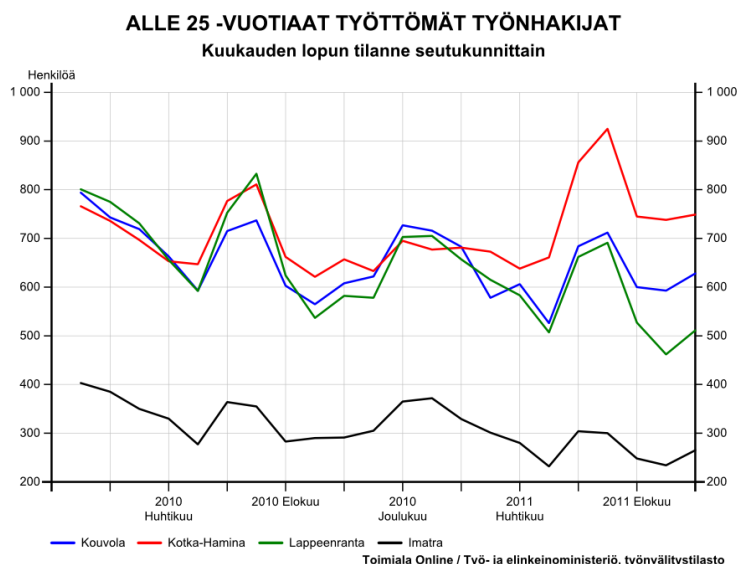

Kotkan-Haminan seutukunnan työttömyysaste oli lokakuussa 2011 Kaakkois-Suomen korkein. Vielä talvella 2010 ja 2011 Imatran seudun aste ylitti Kotka-Haminan asteen, mutta on sen jälkeen laskenut.

Seuraavat kuvat esittelevät pitkäaikaistyöttömien sekä nuorten, alle 25-vuotiaiden työttömien määrän kehityksen.

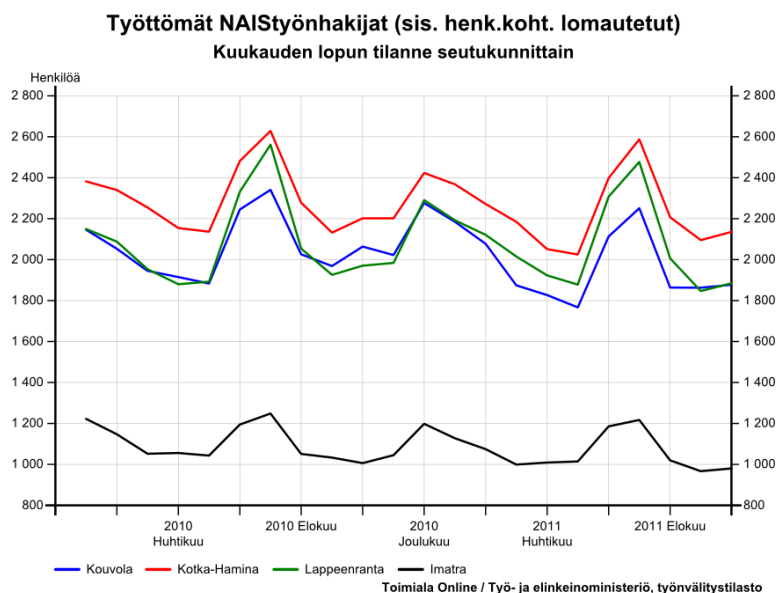
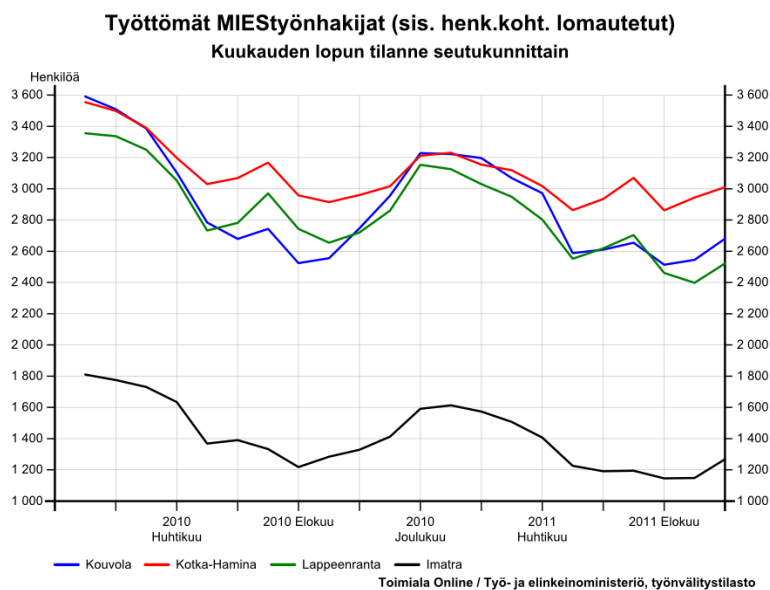

Pitkäaikaistyöttömyys on ollut noususuunnassa, tosin Kotkan-Haminan seutukunnassa nousu on tasaantunut.

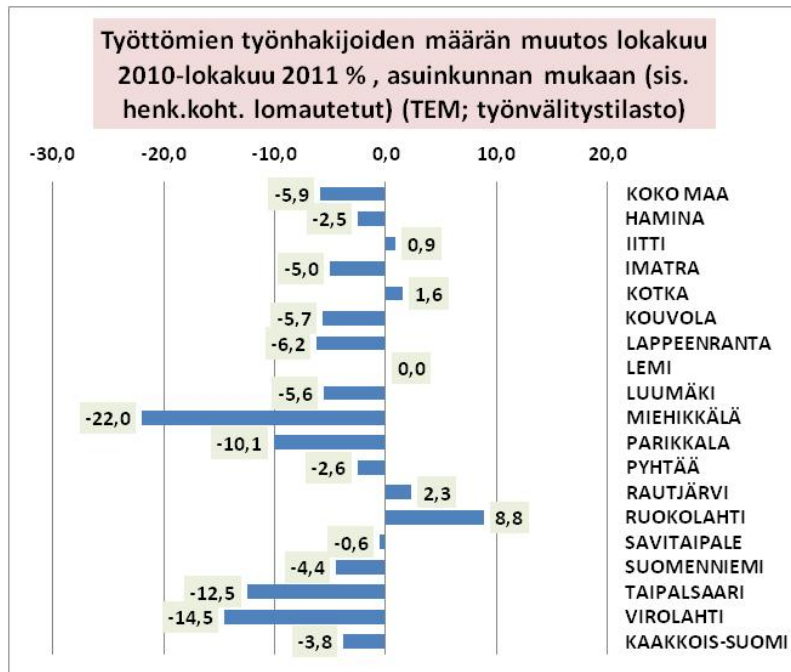
Nuorten työttömyydessä näkyy ikäryhmälle tyypillinen kausivaihtelu. Koulujen lukukausien päätyttyä työnhakijoiksi ilmoittautuu runsaasti ammattiin valmistuneita, joista monet ovat ainakin jonkin aikaa työttömänä. Kuva näyttää nuorten työttömyyden lisääntyneen Kotkan-Haminan seutukunnassa. Kouvolan seudulla ollaan vuonna 2011 pysytty joksikin vuoden 2010 tasolla, Imatran ja Lappeenrannan seutukunnissa on sen sijaan jonkin verran laskua.

Esitän vielä kuvaparin, jossa seutukuntien työttömät työnhakijat on esitetty sukupuolen mukaan.

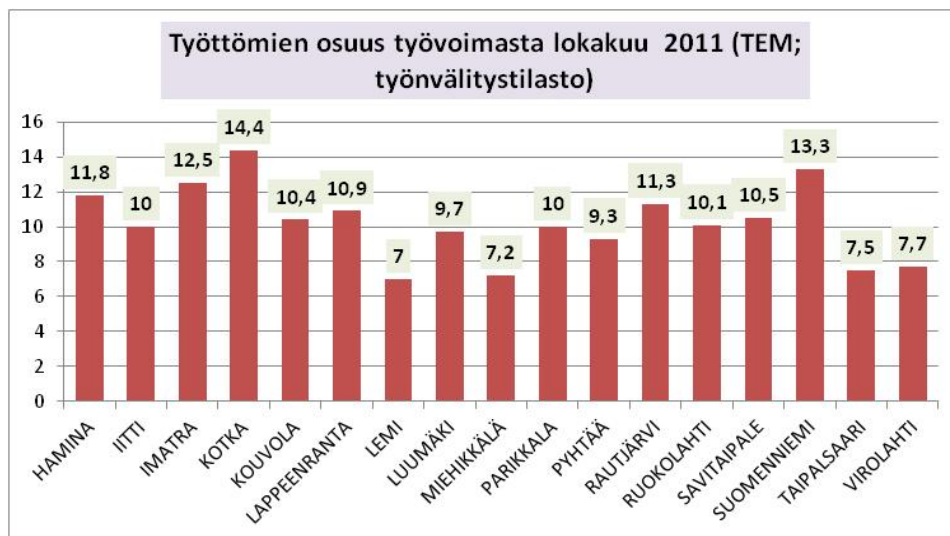

Miestyöttömien määrä on lisääntynyt lokakuusta 2010 lokakuuhun 2011 Kotkan-Haminan seutukunnassa, muualla määrät ovat hieman laskeneet. Naistyöttömien määrä on vähentynyt kaikissa seutukunnissa.

Seuraavat kuvasarjat esittelevät työttömien asuinkunnan mukaisia tilanteita. Ensimmäisissä kuvissa on esillä työttömien kokonaismäärän suhteellinen muutos lokakuusta 2010 lokakuuhun 2011 sekä työttömien osuus työvoimasta lokakuussa 2011.

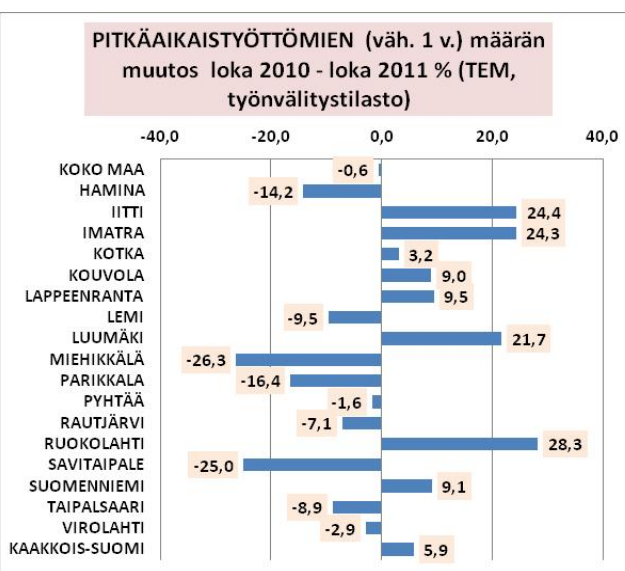
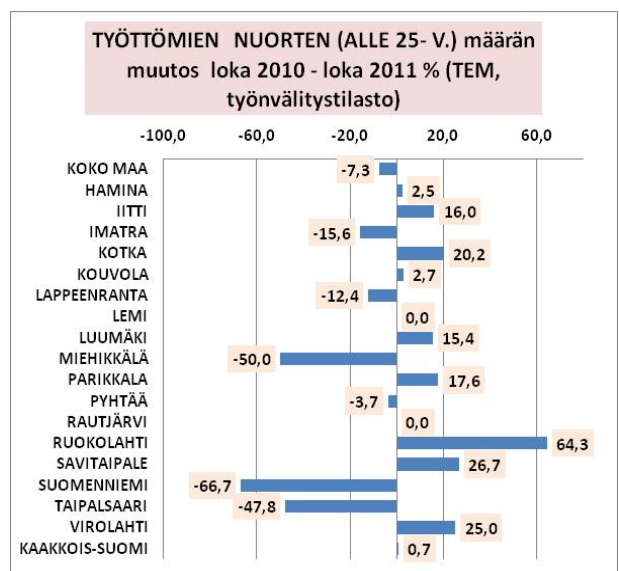
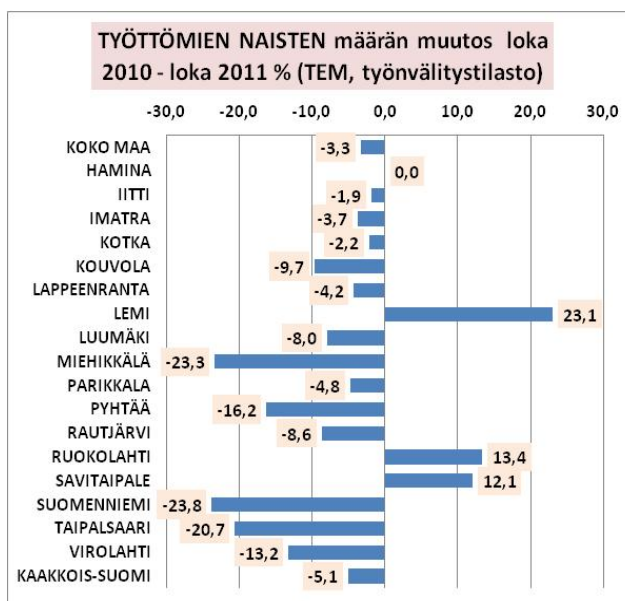
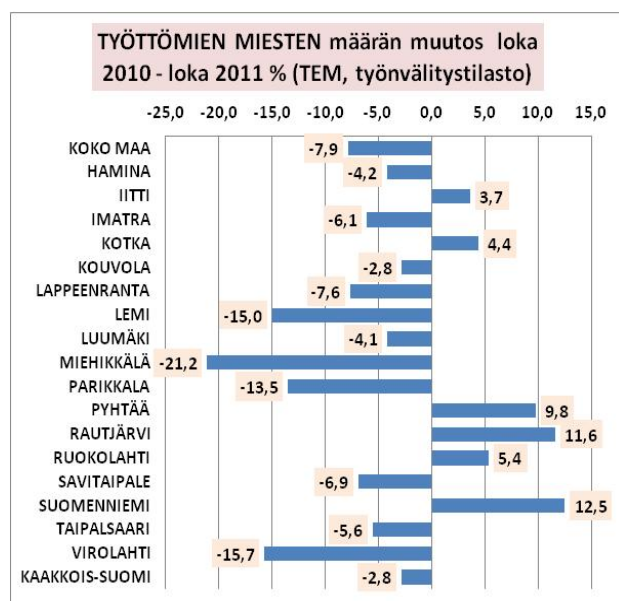

Koko maassa työttömien määrä laski 5,9 %, Kaakkois-Suomessa hieman vähemmän: -3,8 %. Suurimmassa osassa Kaakkois-Suomen kuntia työttömien määrä laski. Reippaimmat vähennykset olivat Miehiikkälän ja Virolahden kunnissa sekä Taipalsaarella ja Parikkalassa. Kaupunkikunnista Lappeenrannassa kehitys on ollut paras, Kouvola ja Imatra ovat kuitenkin melko lähellä ja miltei valtakunnallisessa laskuvauhdissa. Kotkassa työttömien määrä on kääntynyt kasvuun samoin kuin muutamissa muissa kunnissa.

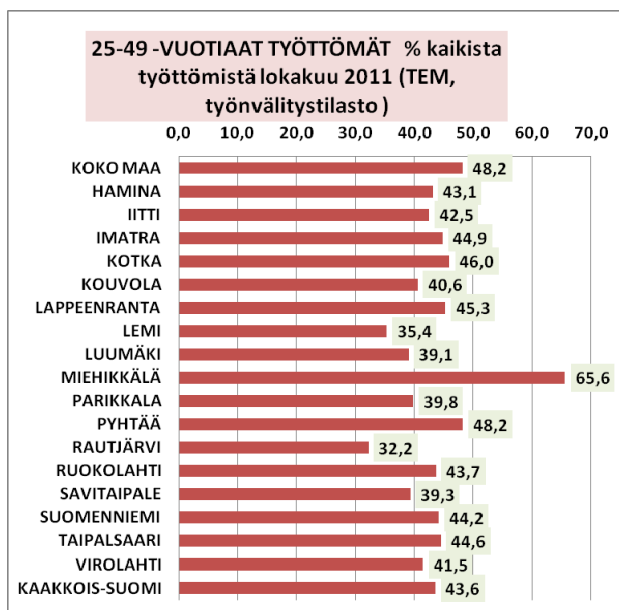
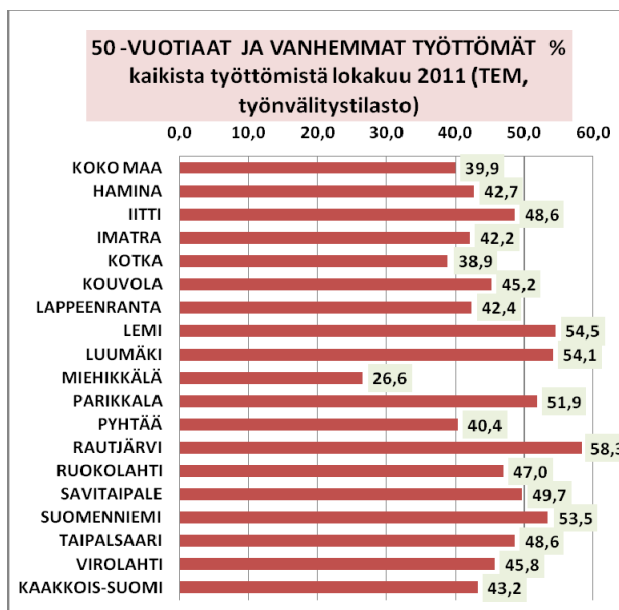
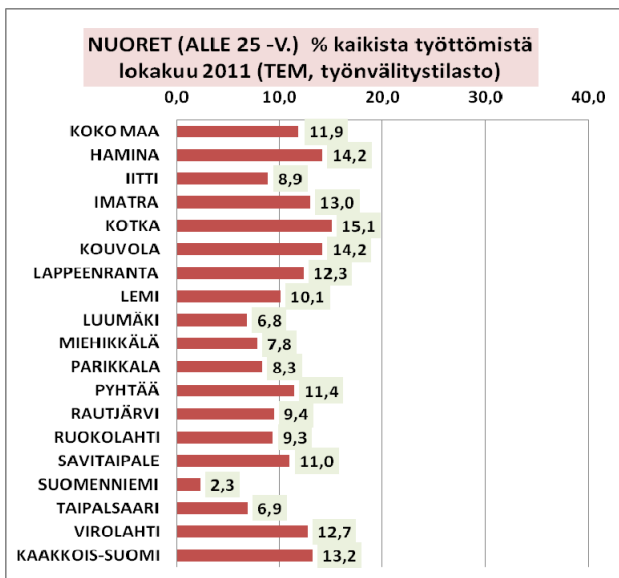
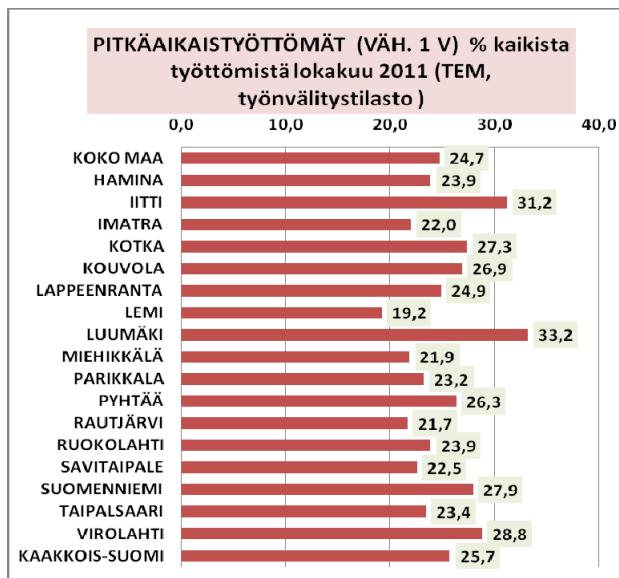
Kotkassa työttömyysaste (työttömien osuus työvoimasta) oli Kaakkois-Suomen korkein lokakuussa 2011. Neljässä kunnassa aste oli alle kahdeksan prosenttia.

Seuraavat kuvat näyttävät työttömien määrän muutosprosentit sukupuolen mukaan sekä nuorten ja pitkäaikaistyöttömien määrän suhteelliset muutokset.

Joissakin kunnissa miesten ja naisten työttömyyden kehitys on ollut erisuuntainen. Nuorten työttömyys on kasvanut useimmissa kunnissa, mutta vähennyskuntiakin on. Koko maan keskiarvoon verrattuna nuorten tilanne on Kaakkois-Suomessa heikompi. Pitkäaikaistyöttömyys on osassa kuntia kasvanut, osassa laskenut. Myös pitkäaikaistyöttömyyden kehitys on Kaakkois-Suomessa maan keskimäärää huonompi.

Seuraavassa on vielä kunnittaisia kuvia työttömyyden rakenteesta lokakuussa 2011. Mukana ovat pitkäaikais-työttömien sekä eri ikäryhmien osuudet kaikista työttömistä (luvuissa ovat mukana henkilökohtaisesti ilmoittautuneet lomautetut).

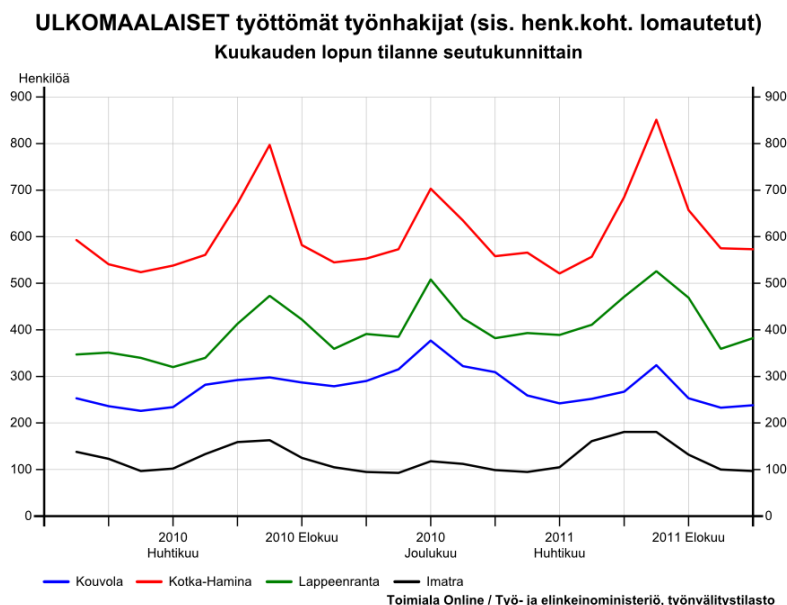

Kunnittaiset työttömyyden rakenteet poikkeavat jonkin verran toisistaan. Koko maassa 40 % työttömistä ja Kaakkois-Suomessa hieman enemmän on 50-vuotiaita tai vanhempia. Miehiikkälä eroottu selvästi kuntana, jossa työttömien pääjoukko on "nuoria aikuisia" eli 25–49-vuotiaita. Kotkassakin on iäkkäitä vähän suhteessa muihin kuntiin, mutta nuorten osuus työttömistä on korkea.

4.6. Ulkomaan kansalaisten työmarkkinoille osallistuminen

Kaakkois-Suomessa asuva ulkomaan kansalaisväestö on kaiken aikaa kasvanut. Kasvu näkyy myös työmarkkinoilla. Ulkomaan kansalaiset antavat hyvän lisän tarjolla olevaan työvoimaan. Toisaalta heidän työmarkkinoille sijoittumisensa on mutkallisempaa. Kielitaito on merkittävimpiä tekijöitä, jonka puuttuminen saattaa heikentää ulkomaalaisen työnhakijan asemaa työnhaussa.

Seuraava kuva esittelee ulkomaan kansalaisten työttömyyden kehitystä Kaakkois-Suomen seutukunnissa.

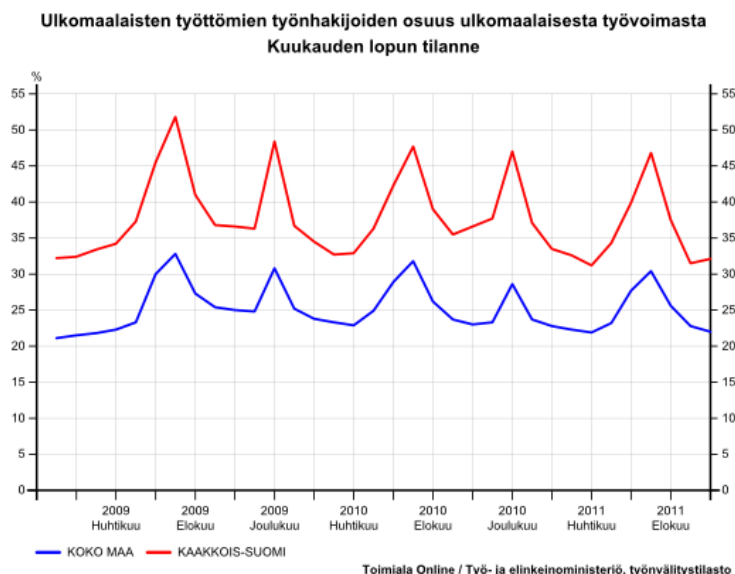
Määrällisesti eniten ulkomaalaisia työnhakijoita on Kotkan-Haminan työmarkkinoilla, kaksinkertainen määrä verrattuna esimerkiksi Kouvolan seutuun. Ulkomaan kansalaisten suhteellinen työttömyys eli työttömien osuus työvoimasta oli lokakuussa 2011 Kotkan-Haminan seudulla 38,1 %, selvästi korkeampi kuin maan keskiarvo 22 % (ulkomaalaisen työvoiman lukuna käytetään Tilastokeskuksen työssäkäyntitilaston vuoden 2009 tietoa. Lappeenrannan seutukunnassa työttömänä olevien ulkomaan kansalaisten osuus työvoimasta oli 31,2 %, Kouvolan seudulla 26,5 % ja Imatran seutukunnassa Kaakkois-Suomen matalin 24,2 %.

Oheinen taulukko esittelee miltä ulkomaalaisten työttömyys näyttää maan eri alueilla ja miten Kaakkois-Suomi sijoittuu silloisten TE-keskusalueiden joukossa. Tiedot ovat vuodelta 2009 Tilastokeskuksen työssäkäyntitilastosta.

Tilastokeskus, työssäkäyntitilasto						
Ulkomaan kansalaiset v. 2009						
TE-keskus	Työttömä	Työlliset	Työvoima	18-64v. Väestö yhteensä	Työllisyysaste	Työttömyysaste
KOKO MAA	18 570	59 602	78 172	121 014	49,3	23,8
UUSIMAA	8 271	33 600	41 871	63 759	52,7	19,8
VARSINAIS-SUOMI	1 815	4 576	6 391	10 118	45,2	28,4
SATAKUNTA	383	1 074	1 457	2 079	51,7	26,3
HÄME	1 190	2 627	3 817	5 637	46,6	31,2
PIRKANMAA	1 582	3 735	5 317	8 414	44,4	29,8
KAAKKOIS-SUOMI	1 408	2 604	4 012	6 479	40,2	35,1
ETELÄ-SAVO	330	715	1 045	1 644	43,5	31,6
POHJOIS-SAVO	340	1 061	1 401	2 267	46,8	24,3
POHJOIS-KARJALA	453	755	1 208	2 091	36,1	37,5
KESKI-SUOMI	829	1 316	2 145	3 205	41,1	38,6
ETELÄ-POHJANMAA	174	792	966	1 463	54,1	18,0
POHJANMAA	571	2 633	3 204	5 160	51,0	17,8
POHJOIS-POHJANMAA	593	1 677	2 270	3 788	44,3	26,1
KAINUU	218	337	555	933	36,1	39,3
LAPPI	334	877	1 211	2 256	38,9	27,6
AHVENANMAA	79	1 223	1 302	1 721	71,1	6,1

Kaakkois-Suomessa oli 18–64-vuotiaista ulkomaalaisväestöä lähes 6500 henkeä ja työvoimaa yli 4000 henkeä. Näin ollen työikäisistä oli työvoiman ulkopuolella 2500 henkeä, miltei saman verran kuin työllisiä. Työvoimasta oli työttömänä 35,1 %. Vaikka tämä ulkomaalaisten työttömyysaste ei ole aivan maan korkein, Kaakkois-Suomessa ulkomaalaisten työttömyys on suhteellisesti selvästi yleisempää kuin Suomessa keskimäärin. Esimerkiksi Pohjanmaalla hieman pienemmästä työvoimasta oli työttömänä 17,8 %.

Seuraava kuva osoittaa, että suhteellisen työttömyyden ero koko maan keskiarvon ja Kaakkois-Suomen välillä on säilynyt melko samansuuruisena.

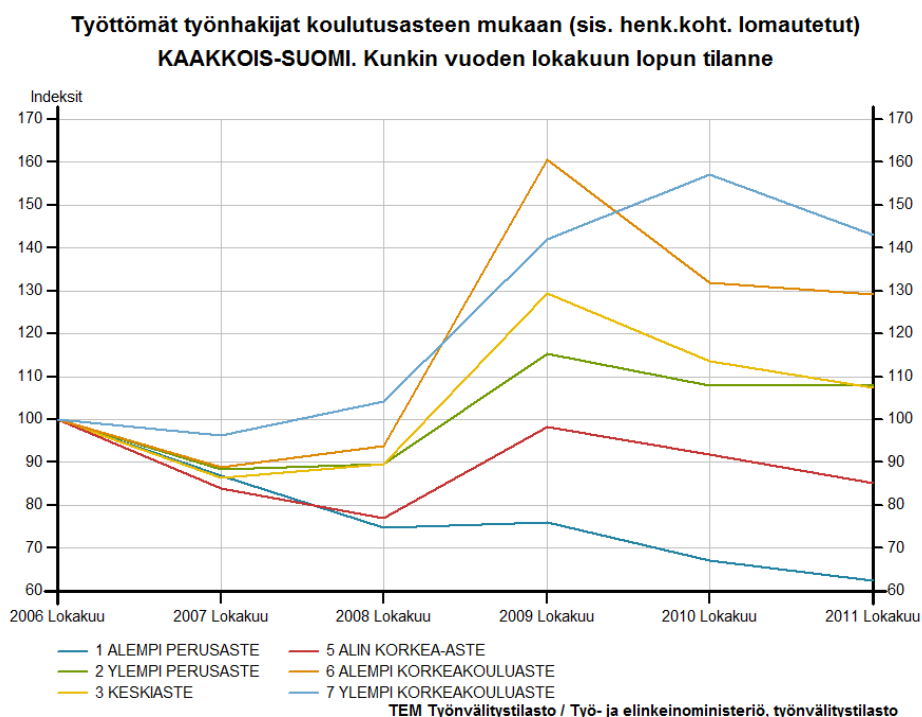

Ulkomaalaisten työttömyysaste on lähes kolminkertainen Suomen kansalaisiin verrattuna.

4.7. Koulutuksen mukainen ja ammattiryhmittäinen työttömyys

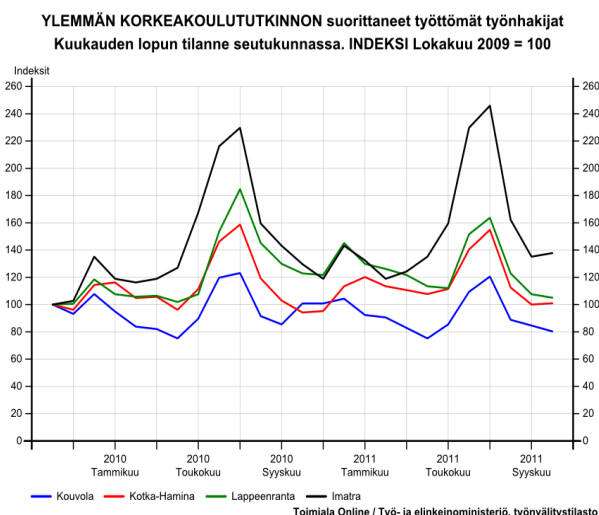
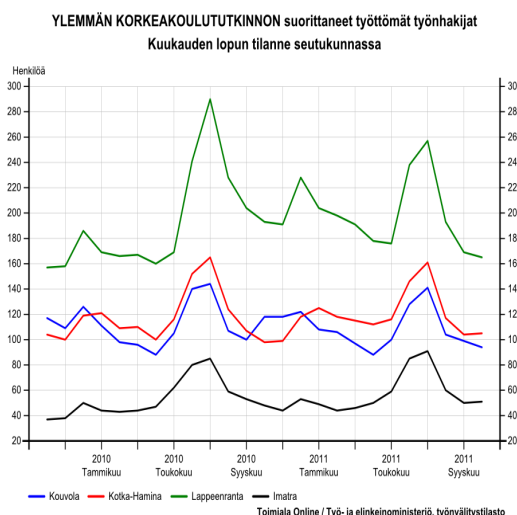
Esittelen tässä luvussa muutamien kuvien avulla työttömyyden muutosta, kun työttömät työnhakijat jaetaan koulutuksen ja ammattien mukaisiin ryhmiin. Tarkempia analyysejä on Kaakkois-Suomen ELY-keskuksen nettisivuilla Anitta Lehtisen laatimina.

Ensimmäinen kuva esittelee työttömien määrät koulutusasteen mukaan indeksinä lokakuusta 2006 lähtien lokakuuhun 2011 saakka. Lokakuuta 2008 voidaan pitää käänteenä, jolloin taloustaantuma alkoi yleisesti kääntää työttömyyttä ylöspäin.

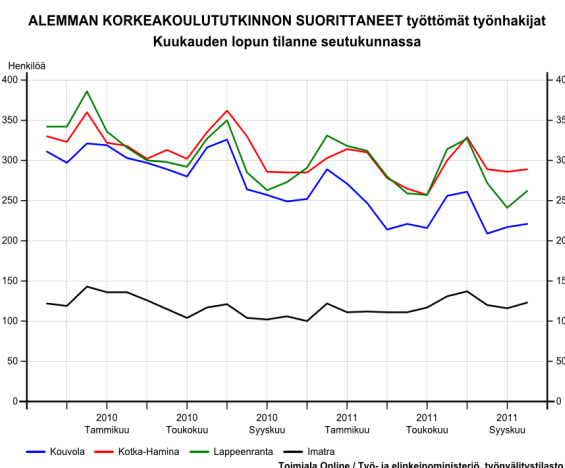

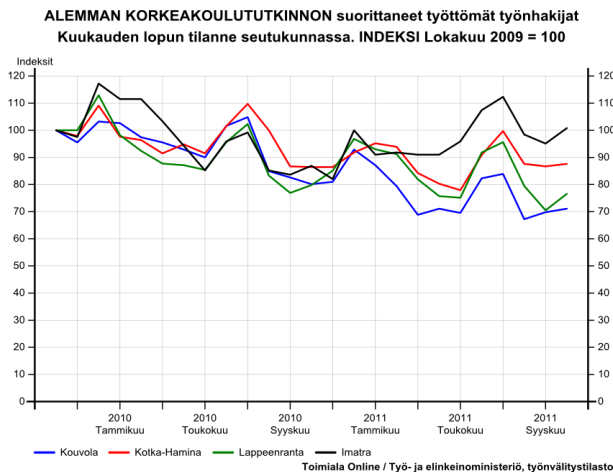
Alemman perusasteen suorittaneiden työttömyys on laskenut kaiken aikaa. Kyse on kuitenkin iäkkäämmän väestön myötä väistyvästä koulutustasosta. Kaikkiaan on hyvä huomata, että kuva ei ota huomioon tietyn koulutustason suorittaneiden (ml. työssä olevat) määriä, joten se ei kerro eri koulutusasteiden suorittaneiden suhteellisesta työttömyydestä. Kuvasta voi lähinnä verrata eri ryhmien määrällisen työttömyyden kehityksen eroja taantumaan tultaessa, sen aikana sekä taantumän hellittäessä.

Seuraava kuvasarja esittelee työttömyyden kehitystä seutukunnittain, koulutusasteittain. Kuvasarjan vasemmalla puolella on työttömien työnhakijoiden määrätiedot, oikealla puolella olevassa kuvassa esitellään työttömyyden muutos indeksinä, jolloin seutukuntien kehitystä voi verrata toisiinsa. Ensimmäisessä kuvassa ovat ylemmän korkeakoulututkinnon suorittaneet.

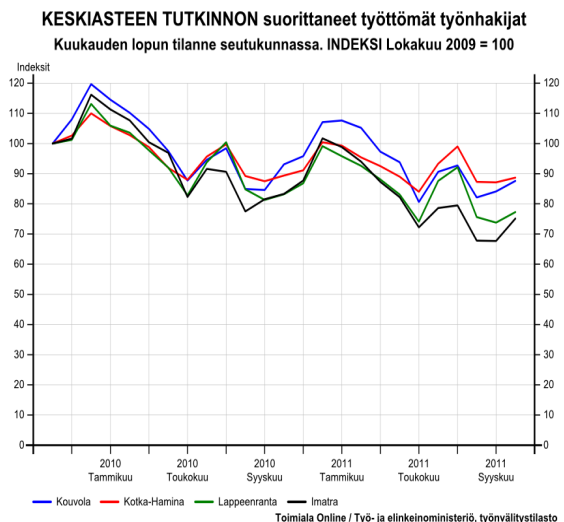
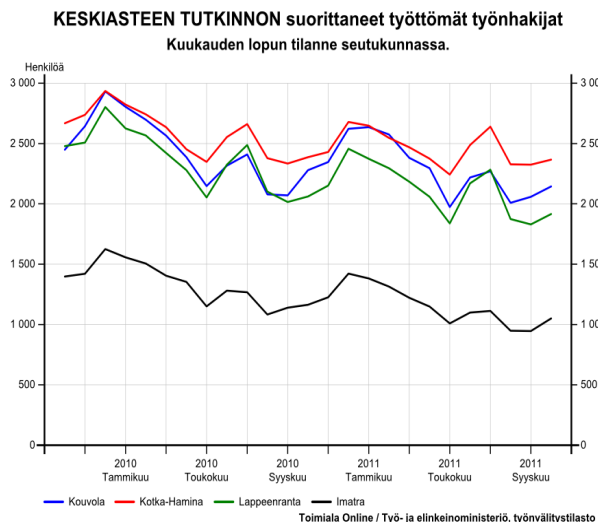

Aikasarja käsittää kahden vuoden jakson lokakuusta 2009 lokakuuhun 2011. Lähinnä luvuista voi etsiä näkemystä, miten ryhmän työttömyys on muuttunut kun taloustaantumasta on alettu siirtyä pois. Ylemmän korkeakoulututkinnon suorittaneita työttömiä työnhakijoita on määrällisesti eniten Lappeenrannan seutukunnassa, todennäköisesti mm. yliopiston sijainnin vuoksi. Lokakuussa 2009 oltiin jo selvästi taloustaantumassa. Sen jälkeen ryhmän työttömyys on laskenut ainoastaan Kouvola seutukunnassa. Kotkan-Haminan seudulla ollaan entisissä luvuissa, Lappeenrannan alueella hieman korkeammissa. Imatran seudulla on selvää kasvua.

Alemman korkeakoulututkinnon suorittaneiden työttömyys on kehittynyt suotuisammin kuin ylemmän korkeakoulututkinnon suorittaneiden. Paras kehitys on Kouvolan seutukunnassa, jossa vähennystä on jakson aikana lähes 30 prosenttia. Lappeenrannan seudun lasku on hieman vaisumpi, mutta kuitenkin selvä. Kotkan-Haminan seudullakin ryhmän työttömien määrä on vähentynyt yli 10 prosenttia, tosin ei enää viimeisen vuoden aikana. Imatran seudulla työttömien määrä on viimeisen vuoden aikana lisääntynyt hieman ja on lokakuun 2009 tasolla.

Keskiasteen tutkinto on yleisin ammatillinen tutkinto. Ryhmän työttömien määrä on vähentynyt kaikissa seutukunnissa myös viimeisen vuoden aikana. Alueiden välillä ei ole kovin suuria eroja, kuitenkin kehitys on Kymenlaaksossa jonkin verran heikempi kuin Etelä-Karjalassa. Imatran seudulla keskiasteen suorittaneiden työttömien määrä on selvästi vähentynyt tosin kuin korkeakoulututkinnon omaavien määrä.

Esitän vielä koko Kaakkois-Suomesta taulukon, jossa on mukana työttömien määrän kehitys tarkemmalla tutkintojaotuksella viimeisen vuoden kuluessa. Taulukosta näkee, minkä koulutuksen omaavien henkilöiden työttömyys on vähentynyt, minkä kasvanut. Mukana eivät ole kaikki ryhmät, ainoastaan ne, joissa työttömiä työnhakijoita on vähintään 50. Ryhmät on luokiteltu työttömyyden suhteellisen muutoksen mukaiseen järjestykseen.

KAAKKOIS-SUOMI TYÖTTÖMÄT TYÖNHAKIJAT KOULUTUKSEN MUKAAN					
Mukana väh. 50 henkeä sisältäneet		TEM; työnvälitystilasto			
	2010	2011	Muutos		
	Lokakuu	Lokakuu	henkeä	Muutos %	
MUU KOULUTUS, ASTE TUNTEMATON	167	270	103	61,7	
MAATILATALOUDEN PERUSKOULUTUS	87	105	18	20,7	
YLEISSIV. KOUL., ASTE TUNTEMATON	62	74	12	19,4	
PINTAKÄSITTELYALAN PERUSKOULUTUS	79	92	13	16,5	
KAUPAN JA HALLINNON AMM.TUTKINTO	48	52	4	8,3	
TRADENOMI, LIIKETAL. AMK-TUTKINTO	124	131	7	5,6	
MUU YLEISSIV. KOUL., YL. PERUSASTE	171	178	7	4,1	
MUU YLEISSIV. KOUL., AL. PERUSASTE	83	86	3	3,6	
PAPERI- JA KEMIANTEOLL. PERUSKOUL.	441	454	13	2,9	
PUUTARHATALOUDEN PERUSKOULUTUS	95	97	2	2,1	
TEKNIKKO, SÄHKÖTEKN., AUTOMAATIOTEK	50	51	1	2,0	
KAUNEUDENHOITOALAN PERUSKOULUTUS	122	124	2	1,6	
MUU KOULUTUS, KESKIASTE	126	128	2	1,6	
PUUALAN PERUSKOULUTUS	230	233	3	1,3	
PERUSKOULU	2769	2796	27	1,0	
LVI-ALAN PERUSKOULUTUS	132	133	1	0,8	
TIETOJENKÄS.PERUSKOUL.,KESKIASTE	78	77	-1	-1,3	
RAKENNUS-, YHDYSKUNTA-ALAN PERUSK.	437	429	-8	-1,8	
MAJOITUS-RAVITSEM-TAL.AL.PERUSKOUL.	673	657	-16	-2,4	
KOULUTUS YHTEENSÄ	16975	16311	-664	-3,9	
TERVEYS- JA SOSIAALIALAN PERUSKOUL.	315	302	-13	-4,1	
LIIKETAL.PERUST.(MERKANT.,MERKON.)	510	488	-22	-4,3	
MUU KAUP.,YHTEISKUNTAT.K., KESKIA.	57	54	-3	-5,3	
MERKONOMI, LIIKETAL.OPISTOTUTKINTO	615	580	-35	-5,7	
ARTESAANI, KÄSI- JA TAIDET. PERUSK.	138	130	-8	-5,8	
KESKIKOULU	618	579	-39	-6,3	
KANSAKOULU	2467	2293	-174	-7,1	
AUTO- JA KULJETUSALAN PERUSKOULUTUS	327	299	-28	-8,6	
KONE- JA METALLIALAN PERUSKOULUTUS	1051	958	-93	-8,8	
YLIOPPILASTUTKINTO	675	609	-66	-9,8	
SÄHKÖALAN PERUSKOULUTUS	558	502	-56	-10,0	
TEKSTIILI- JA VAATETUSALAN PERUSK.	231	204	-27	-11,7	
MUU PALVELUALOJEN KOUL.,KESKIASTE	296	261	-35	-11,8	
TEKNIKKO, RAK.TEKN. JA MAANMITT.TEK	59	52	-7	-11,9	
ELINTARVIKEALAN PERUSKOULUTUS	102	89	-13	-12,7	
MUU TEKNIKAN PERUSKOUL.,KESKIASTE	74	64	-10	-13,5	
LIIKENTEEN JA MERENKULUN PERUSKOUL.	183	158	-25	-13,7	
TEKNIKKO, PROSESSIT. JA MATER.TEKN.	64	54	-10	-15,6	
TEKNIKKO, KONETEKN.JA KULJ.TEKN.	153	126	-27	-17,6	
INS., KONE-, ENERGIA-, KULJ. TEKN.	90	68	-22	-24,4	
TERV.HUOLLON KOUL., ALIN KORKEA-A.	86	60	-26	-30,2	

Työnhakijalle määritetään asiakaspalvelussa ammatti. Seuraavassa taulukossa työttömänä olevat työnhakijat on ryhmitelty 2-numeroisiin ammattiryhmiin. Taulukossa ovat mukana ne ryhmät, joissa lokakuussa 2011 oli vähintään 50 henkilöä. Ryhmät on lajiteltu työttömyyden suhteellisen muutoksen mukaiseen järjestykseen.

KAAKKOIS-SUOMI TYÖTTÖMÄT TYÖNHAKIJAT (sis. henk. koht. lomautetut)				
AMMATTIRYHMÄ	2010 Lokakuu	2011 Lokakuu	Muutos 2010- 2011	Muutos %
57 POSTINJAKELU	48	61	13	27,1
85 KUMI- JA MUOVITUOTE	41	50	9	22,0
07 TAIDE- JA VIHDEALA	148	170	22	14,9
84 PAPERINVALMISTUS	632	712	80	12,7
90 VARTIOINTI- JA SUOJELU	87	98	11	12,6
83 KEMIANPROSESSI	53	59	6	11,3
41 PUUTARHA- JA PUISTOTYÖ	242	268	26	10,7
55 LIIKENTEEN JOHTO JA LIIKENNEPALVELU	56	61	5	8,9
63 MAA- JA VESIRAKENNUS	55	59	4	7,3
09 MUU TIEEELLINEN ASIAINTUNTIJATYÖ	89	95	6	6,7
62 TALONRAKENNUS	1139	1213	74	6,5
26 PANKKI- JA VAKUUTUSALA	79	84	5	6,3
95 KAUNEUDENHOITO JA HYGIENIA	80	84	4	5,0
44 METSÄTYÖ	99	103	4	4,0
54 TIELIIKENNE	450	468	18	4,0
18 HARRASTUSTOIM. OHJAUS, AMMATTIURHEILU	51	52	1	2,0
21 LIIKEYRITYSTEN JA JÄRJESTÖJEN JOHTAM.	165	167	2	1,2
34 TAVAROIDEN MYYNTI	816	824	8	1,0
03 OPETUSALA	200	200	0	0,0
80 GRAAFINEN ALA	77	76	-1	-1,3
91 MAJOITUSLIIKE- JA SUURTALOUS	727	713	-14	-1,9
25 TIEOTEKNIikka	237	232	-5	-2,1
23 TALOUSHALLINNON SUUNNITTELU JA TILINP.	152	148	-4	-2,6
30 MAINONTA JA MARKKINOINTI	74	72	-2	-2,7
40 MAATILATALOUS JA ELÄINTENHOITO	136	132	-4	-2,9
76 SÄHKÖ	621	602	-19	-3,1
88 PAKKAUS-, VARASTO- JA AHTAUS	469	453	-16	-3,4
AMMATIT YHTEENSÄ	16975	16311	-664	-3,9
15 SOSIAALIALA	321	307	-14	-4,4
X3 AMMATINVAIHTAJAT	270	258	-12	-4,4
10 TERVEYDEN- JA SAIRAANHOITO	438	416	-22	-5,0
X2 ILMAN AMMATTIA OLEVAT	1876	1778	-98	-5,2
77 PUU	400	377	-23	-5,8
29 MUU HALLINTO- JA TOIMISTOTYÖ	167	157	-10	-6,0
92 TARJOILU	273	256	-17	-6,2
01 KEMIAN JA FYSIIKAN ALA	147	136	-11	-7,5
33 MYYNTITYÖ JA KAUPPAEDUSTUS	229	211	-18	-7,9
64 TYÖKONEIDEN KÄYTTÖ	201	185	-16	-8,0
16 LASTEN PÄIVÄHOITO	228	208	-20	-8,8
94 KIIINTEISTÖNHOITO JA SIIVOUS	597	542	-55	-9,2
89 SEKATYÖ, TEOLLISUUS	167	151	-16	-9,6
75 KONEPÄJÄ JA RAKENNUSMETALLI	1548	1374	-174	-11,2
24 SIHTEERI- JA TOIMISTOTYÖ	864	762	-102	-11,8
71 OMPELU JA VAATETUS	210	182	-28	-13,3
82 ELINTARVIKETEOLLISUUS	149	127	-22	-14,8
00 TEKNIKAN ALA	972	785	-187	-19,2
27 MATKAILUALA	81	57	-24	-29,6

Paperinvalmistuksen hakijoita on runsaasti ja määrä on kasvanut. Myös talonrakennuksen työttömien määrä on lisääntynyt. Kiinnostavaa on, että tavaroiden myyntityössä työttömyys ei ole laskenut, vaikka mm. venäläisten ostosmatkailu on vuoden 2011 aikana lisääntynyt selvästi. Opetusalallakin työttömyys pysyy ennallaan.

Suhteellisesti suurimmat työttömien määrän vähennykset ovat tekniikan ja matkailun aloilla. Kiinnostavaa on myös sihteeri- ja toimistotyön työttömien määrän selvä vähennys. Aiemmin ryhmän tilanne on ollut heikompi. Konepaja- ja rakennusmetallityössä on edelleen runsaasti työttömiä hakijoita, vaikka määrä onkin vähentynyt.

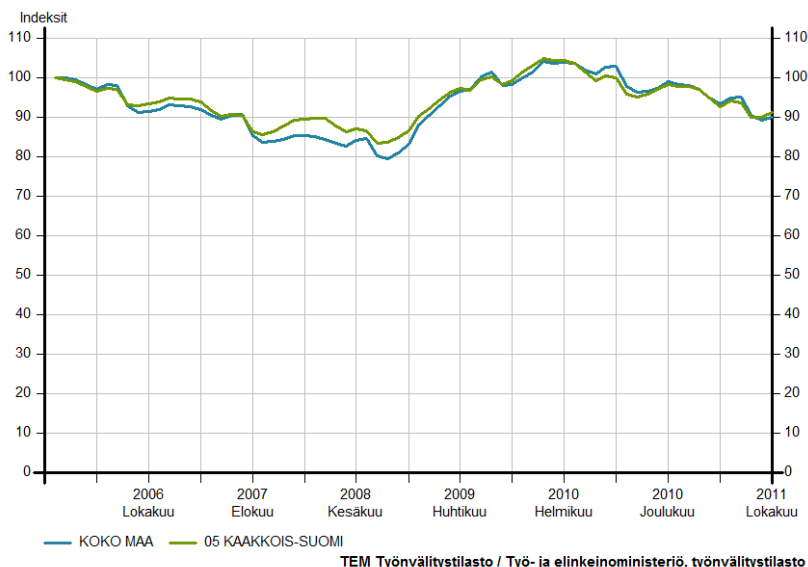
4.8. Työssä olevien ja muiden työnhakijoiden työnhaku

Kaikki työnhakijat eivät ole työttömiä. Lokakuussa 2011 Kaakkois-Suomen TE-toimistoissa oli asiakkaana kaikkiaan 33775 työnhakijaa, joista 16311 oli työttömänä olevia tai henkilökohtaisesti ilmoittautuneita lomautettuja. Toisin sanoen yli puolet työtä hakevista on muita kuin työttömänä olevia. Työtä voi hakea työssä tai koulutuksessa ollessaan tai jos on jostakin muusta syystä työvoiman ulkopuolella. Esimerkiksi lyhytaikaisessa työssä olevat tai oppilaitoksista pian valmistuvat hakeutuvat tyypillisesti TE-toimistojen asiakkaaksi jo ennen työn tai koulutusjakson päättymistä.

Seuraavassa kuvassa on kaikkien työnhakijoiden määrän kehitys indeksinä vuoden 2006 alusta lokakuun 2011 loppuun. Ajanjakso kattaa siten viimeisimmän taloustaantumaa sekä sitä edeltävän ja sitä seuranneen ajan. Mukana on vertailu koko maan keskiarvokehitykseen.

KAIKKI TYÖNHAKIJAT TE -TOIMISTOISSA

Indeksi Tammikuu 2006 = 100

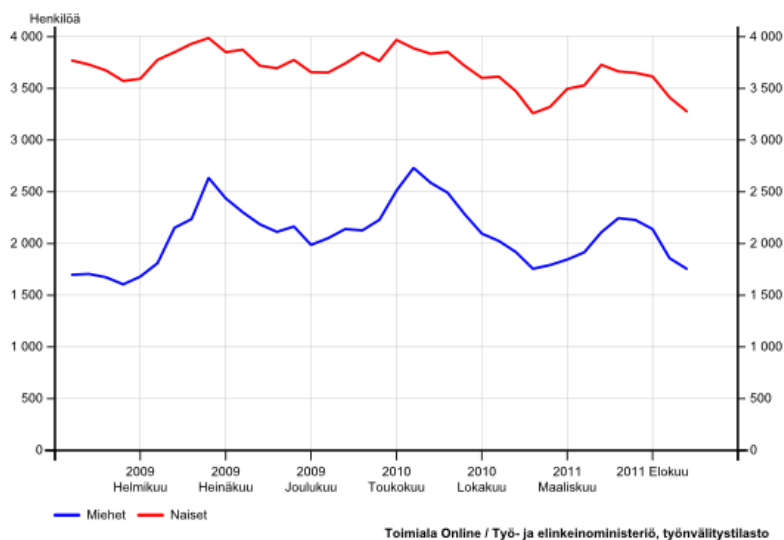

Koko maan keskiarvokäyrä ja Kaakkois-Suomen käyrä ovat melko samankaltaiset. Suurimmat erot ovat taantumaa edeltävässä ja taantumien alkuvaiheena kehityksessä. Ennen taantumaa hakijamäärät laskivat koko maassa enemmän kuin Kaakkois-Suomessa, mutta myös nousivat taantumassa nopeammin ja saavuttivat uudelleen Kaakkois-Suomen tason.

Merkittävä osa työnhakijoista työskentelee yleisillä työmarkkinoilla, mutta etsii samalla uutta työpaikkaa. Oheinen kuva näyttää, että naisia on tässä ryhmässä selvästi enemmän kuin miehiä.

1205. Työssä yleisillä työmarkkinoilla olevat työnhakijat KAAKKOIS-SUOMESSA

Kuukauden lopun tilanne

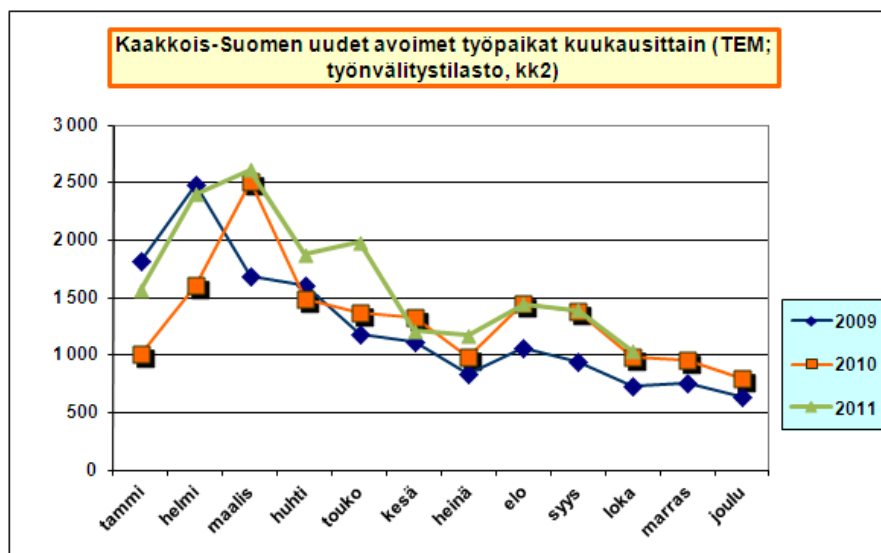
Määrät ovat viime aikoina hieman laskeneet. Kuitenkin taantuma vaikutti ryhmän suuruuteen melko vähän. Naisten määrä on pysynyt taantumassakin tasaisempana kuin miesten.

4.9. TE-toimistojen avoimien työpaikkojen kehitys

Käsittelen tässä luvussa lyhyesti työ- ja elinkeinotoimistoihin ilmoitettujen avoimien työpaikkojen määrän kehitystä (tarkempaa tietoa on saatavissa mm. Kaakkois-Suomen ELY-keskuksen työmarkkinoiden seurantaraporttien sarjasta nettisivuilta Anitta Lehtisen laatimana). On tärkeä huomata, että työnantajien toimistoihin ilmoittamat työpaikat eivät kata koko työvoiman kysyntää, eivät myöskään nk. ulkoista kysyntää. Ulkoisella kysynnällä ymmärretään

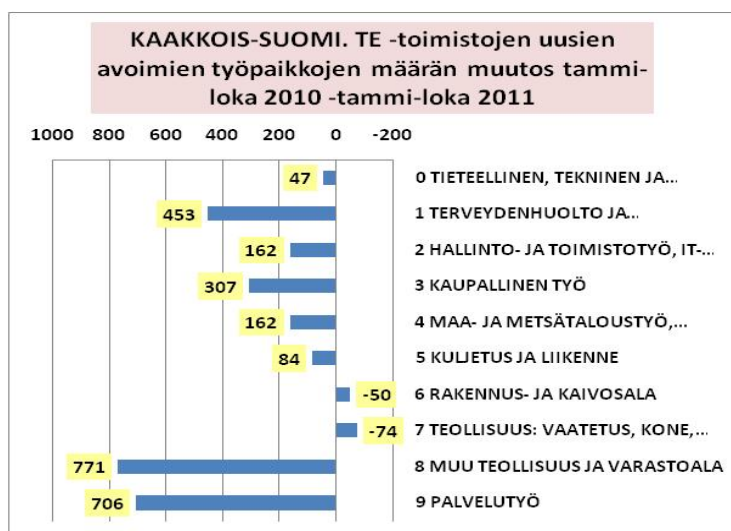
niitä työpaikkoja, joihin haetaan työvoimaa työorganisaation ulkopuolelta. Työpaikkojahan täytetään paljon myös ”talon sisältä” tai kutsumalla entisiä työntekijöitä töihin.

Oheinen kuva esittelee uusien työpaikkojen määrän kehitystä kolmen viime vuoden aikana. ”Uusi paikka” tarkoittaa uutta työvoiman tilausta. Suurin osa työpaikoista on rekrytointeja, joissa haetaan uutta henkilöä pois lähteneen tilalle tai haetaan lomasijaisia jne. Paikat eivät siten kuvasta kovin hyvin alan työllisyyden muutosta: ts. sitä, kasvaako vai väheneekö alalla työssä olevien kokonaismäärä. Paikkoja voi olla toimialalla merkittävästi auki, vaikka työllisten määrä ei kasva tai jopa vähenee. Uusien avoimien paikkojen määrää voivat kasvattaa esimerkiksi tilapäisten töiden kasvu tai alan suuri vaihtuvuus. Jos työntekijät eivät viihdy työpaikoissa, vaikka työt olisivatkin toistaiseksi jatkuvia, he ehkä vaihtavat alaa tai työnantajaa. Kun työnantaja etsii uuden työntekijän poislähteneen tilalle, paikka tulee uudelleen avoimeksi ja tilastoon.

Työpaikat ovat vuonna 2011 lisääntyneet vuoteen 2010 verrattuna miltei kaikkina kuukausina. Myös vuoteen 2008 nähden paikkoja on ollut tarjolla enemmän.

Toinen kuva näyttää miten paikkojen ammattialoittainen määrä on muuttunut edelliseen vuoteen verrattuna..

Työpaikat lisääntyivät tammi-lokakuun 2011 aikana kaikkiaan 2568 paikan verran (+18 %) edellisvuoden luvuista. Ammattialoittaisiin lukuihin vaikuttaa merkittävästi mm. eri toimialojen kesäajan työntekijöiden määrät. Joillakin teollisuudenaloilla (mm. paperinvalmistuksessa) on vuonna 2011 palkattu loma-ajan työntekijöitä enemmän kuin vuonna 2010, mikä on nostanut muutoslukua.

Työpaikkalisäys painottui yksityissektoriin. Yritysten paikat lisääntyivät 20 %, kuntayhtymien 15 %, kuntien 10 %. Valtion paikkoja tuli avoimeksi tammi-lokakuussa 2011 vain 191, jossa on lisäystä 10 paikkaa.

Lähdeviitteet

- Ahokas J.; Honkatukia J. 2010. Poliittikatoimien vaikutukset työvoiman tarpeeseen Suomen taloudessa 2010–2025. VATT-tutkimuksia 161. Helsinki 2010.
- Alasoini T. 2008. Työelämän kehittäminen osana laaja-alaista innovaatiotoimintaa ja -politiikkaa: parempaa työn tuottavuutta ja työelämän laatua. Työpoliittinen aikakauskirja 2/2008, 6–18. Työ- ja elinkeinoministeriö. Helsinki.
- Eläketurvakeskus. 2010. Tiedote 27.1.2010
- Hakola T., Määttänen N. 2007. Vuoden 2005 eläkeuudistuksen vaikutus eläkkeelle siirtymiseen ja eläkkeisiin. Arviointia stokastisella elinkaarimallilla. Eläketurvakeskuksen tutkimuksia 2007:1, Elinkeinoelämän Tutkimuslaitos ETLA sarja B 226
- Hietaniemi M., Ritola S. (toim.). 2007. Suomen eläkejärjestelmä. Eläketurvakeskuksen käsikirjoja 2007:5. Gummerus.
- Hoffrén J.; Rättö H. 2009. GPI hinnoittelee taloudellisen hyvinvoinnin. Tilastokeskus, Tieto&trendit 2/2009, 46–48.
- Huovari J., Maliranta M. 2008. Aineettomatkin panokset punnittava. Helsingin Sanomat, Vieraskynä 29.6.2008.
- Ikääntymisraportti. 2009. Kokonaisarvio ikääntymisen vaikutuksista ja varautumisen riittävyydestä. Valtioneuvoston kanslian julkaisusarja 1/2009. Valtioneuvoston kanslia. Helsinki.
- Ilmarinen J. 2006. Pitkää työtä! Ikääntyminen ja työelämän laatu Euroopan unionissa. Työterveyslaitos, sosiaali- ja terveysministeriö. Jyväskylä.
- Kaitila V., Nevalainen A., Maliranta M., Mankinen R. 2008. Tuottavuuden mittaaminen – Suomi kansainvälisessä vertailussa. ETLA, keskusteluaiheita n: 1123.
- Karisalmi S., Tuominen E., Kaliva K. 2008. Eläkeaikomukset ja eläkkeelle siirtyminen. Seurantatutkimus Joustava eläkeikä -tutkimuksen aineistosta. Eläketurvakeskuksen tutkimuksia 2008:2. Helsinki.
- Kestävän talouskasvun ja työllisyyden ohjelma. 2010. Valtioneuvoston kanslian julkaisusarja 16/2010. VNK.
- Lehto A-M., Sutela H. 2010. Tilastokeskuksen työvoimatutkimus ja työolotutkimus osoittavat: Ikääntyvien työpanos on vahvassa kasvussa. Tilastokeskus, Tieto&trendit 2/2010, 18–22.
- Leveälähti S., Järvinen J., Foredata Oy. 2011. Osaamistarjonnan riittävyys alueilla 2010-luvulla – Arviointia työvoiman kysynnän ja tarjonnan kohtaannosta. TEM-raportteja 30/2011. Työ- ja elinkeinoministeriö. Helsinki.
http://www.tem.fi/files/31313/osaamistarjonnan_riittavyys.pdf
- Manka M-L. 2009. Työpaikan ilmapiirillä on suuri vaikutus työuran pituuteen. Helsingin Sanomat. Vieraskynä 20.4.2009.
- Melinina N. 2010. Mitä Kuusankosken työllisyydessä tapahtui ennen Voikkaan paperitehtaan sulkemista: Kuusankosken työllisyys muutoksessa (lisensiaatintutkielma 1992). Kaakkois-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen julkaisuja 5/2010. (pdf).
- Melinina N. 2009. Työvoiman tarjonta Kaakkois-Suomessa vuoteen 2020. Tulevaisuuden ennakoitua. Kaakkois-Suomen TE-keskus. Julkaisuja, heinäkuu 2009.
- Melinina N. 2007a. Miten havainnollistaa ja arvioida tulevaa työvoiman rekrytointitarvetta. Työpoliittinen aikakauskirja 4/2007, 57–72.
- Melinina N. 2007b. Uuden työvoiman kysyntä Kaakkois-Suomessa vv. 2000–2020. Kaakkois-Suomen TE-keskuksen julkaisuja, kesäkuu 2007. Kouvola.
- Melinina N., Tahvanainen S. 2008. Iäkäs työvoima Euroopan työmarkkinoilla – toimia iäkkäiden työmarkkina-aseman parantamiseksi erään EU-hankkeen ja ajankohtaisen keskustelun näkökulmasta. Kaakkois-Suomen TE-keskus. Julkaisut ja tutkimukset. 2.4.2008. <http://www.te-keskus.fi/Public/download.aspx?ID=10708&GUID={9379BF20-7F10-49AE-968E-A5F695661F0A}>
- Myrskylä P. 2008. Väestön kehityksestä lähivuosina, s. 30–46, teoksessa Ilmarinen J., Hussi T. (toim.) (2008) Työhön osallistuminen ja työllisyyden kehitys. Raportti työhön osallistumisen tulo- ja lähtövirroista sekä Työterveyslaitoksen toiminnasta strategiakaudella 2004–2007. Sosiaali- ja terveysministeriön julkaisuja 2008:20. Helsinki.
- Parkkinen P. 2007. Riittääkö työvoima terveydenhuolto- ja sosiaalipalveluihin? VATT, Keskustelualoitteita 433. Helsinki.
- Piekkala H. 2008. Kilpailukykyä tiedosta ja taidosta. Kansantaloudellinen aikakauskirja 2/2008, 161–173.
- Pohjola M. 2010. Taantuman syvyydestä. Kansantaloudellinen aikakauskirja 3/2010, 249–252.
- Pohjola M. 2009. Työn tuottavuus talouskasvun lähteenä, 253–261, teoksessa Pärnänen, A. ja Okkonen, K-M. (toim.) Työelämän suurten muutosten vuosikymmenet. Tilastokeskus. Helsinki.
- Pohjola M. 2007a. Kauppa tuottavuuden ja talouskasvun lähteenä. Kansantaloudellinen aikakauskirja 3/2007, 319–339.
- Pohjola M. 2007b. Työn tuottavuuden kehitys ja siihen vaikuttavat tekijät. Kansantaloudellinen aikakauskirja 2/2007, 144–160.
- Rikama S., Lappalainen, M. 2010. Kasvavat ja kannattavat terveyspalvelut kiinnostavat sijoittajia. Tilastokeskus. Tieto&trendit 1/2010.
- Räisänen H., Tuomala, J. 2007. Mitä ovat rekrytointiongelmien – mikroaineiston näkökulma. Teoksessa Rekrytointiongelmien, työvoiman tarjonta ja liikkuvuus. Valtioneuvoston kanslian julkaisusarja 5/2007. Helsinki.
- Suomalaiset ja työelämä. 2008. Työ murroksessa kyselyn aineistoraportti. Työterveyslaitoksen tutkimus. Otettuna julkaisusta Kunta-työnantaja 4/2008.
- TEM, Toimiala Online -järjestelmä / Tilastokeskus ja ETLA
- Tenhunen Sanna. 2010. Employment and accrued pension rights among the elderly – a peek into the pension registers. Finnish Centre for Pensions. Working Papers 2010:1. Helsinki.
- Tilastokeskus, aluetilinpäiden kotisivu: <http://tilastokeskus.fi/meta/til/atlp.html>
- Tilastokeskus, Asiakaskohtainen suhdannepalvelu <http://www.stat.fi/tup/suhdannepalvelu/tietosisalto.html>
- Tilastokeskus, luokitukset, Toimialaluokitus 2008. <http://tilastokeskus.fi/meta/luokitukset/toimiala/910-2008/index.html>
- Tilastokeskus, työssäkäyntitilaston kotisivu <http://tilastokeskus.fi/meta/til/tyokay.html>
- Tilastokeskus, verkkokoulu / työmarkkinatilastot <http://www.tilastokeskus.fi/tup/verkkokoulu/data/tvt/02/01/index.html>
- Tilastokeskus, työvoimatutkimus <http://www.tilastokeskus.fi/tk/el/tyoll13s.html#Vertmuu> (poiminta 16.11.2009)
- Tilastokeskus, verkkopalvelut (Statfin) http://pxweb2.stat.fi/database/StatFin/databasetree_fi.asp
- Tilastokeskus, väestöennusteen kotisivu <http://www.stat.fi/til/vaenn/index.html>
- Toikka M. (toim.). 2008. Kaakkois-Suomen ekotehokkuusindikaattorit 2007. Kaakkois-Suomen ympäristökeskuksen moniste 25. Lappeenranta 2008. <http://www.ymparisto.fi/default.asp?contentid=321653&lan=fi&clan=fi>
- Toomingas A., Kilbom A. 2007. Good practice in integrating ageing workers – examples from some European countries. Arbetslivsrapport nr 2007:5. Arbetslivsinstitutet. Stockholm.
- Transnational Exchange for Active Ageing. 2007. Age Management Strategy. European Profiles S.A. January.
- Tuominen E., Takala, M., Forma, P. (toim.). 2010. Työolot ja työssä jaksaminen. Eläketurvakeskuksen tutkimuksia 2010:2. Helsinki.
- Työvoima 2025 – Täystyöllisyys, korkea tuottavuus ja työpaikat hyvinvoinnin perustana työikäisen väestön vähentyessä. 2007. Työministeriö. Työpoliittinen tutkimus 325. Helsinki.

Julkaisusarjan nimi ja numero Raportteja 10/2012					
Tekijät Niilo Melolinna		Julkaisuaika tammikuu 2012			
		Julkaisija Kaakkois-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus			
		Hankkeen rahoittaja/toimeksiantaja			
Julkaisun nimi Kaakkois-Suomen työmarkkinoiden katsaus 2011					
<p>Tiivistelmä</p> <p>Raportissa käsitellään Kaakkois-Suomen ja sen osa-alueiden työmarkkinoiden ajankohtaisia piirteitä: mennyttä kehitystä, nykytilaa sekä ennusteita tulevast. Raportin tarkoituksena on paitsi esitellä Kaakkois-Suomen työmarkkinoiden tilannetta monipuolisesti myös analysoida tapahtunutta kehitystä.</p> <p>Tarkasteltavina ovat väestön, tuotannon ja työllisyyden sekä työttömyyden rakenne- ja kehityspiirteet. Viimeisimmät tilastotiedot ovat vuoden 2011 syksyltä. Aluejakoina käytetään koko Kaakkois-Suomea, mutta useita tietoja esitellään myös maakunnittain, seutukunnittain ja joitakin myös kunnittain.</p> <p>Raportista näkyy viimeisimmän, vuoden 2008 lopussa voimistuneen taloustaantumun vaikutukset työmarkkinoihin sekä myös kehitys taantumasta hellitettyä. Tuotanto ja työllisyys laskivat selvästi taantumassa, Erityisesti vaikeuksissa olivat teollisuus ja kuljetukset. Palvelut menestyivät paremmin. Taantumasta väistyessä osa toimialoista on toipunut varsin hyvin, osa hitaammin.</p> <p>Työttömyys kasvoi taantumassa, erityisesti lomautukset lisääntyivät. Työttömyys alkoi vähentyä vuoden 2010 keuhalla ja on ollut hitaahkossa laskusuunnassa koko vuoden 2011 ajan, tosin joillakin alueilla työttömien määrä on kääntynyt uudelleen kasvuun.</p> <p>Kaakkois-Suomen väestö vähenee luontaisesti kuolleisuutta pienemmän syntyvyyden vuoksi. Alue menettää lisäksi väestöä maan sisäisessä muuttoliikkeessä, mutta toisaalta saa lisäväestöä maahanmuutosta.</p> <p>Raportissa on käytetty useita tilastolähteitä. Tärkeimpiä ovat Tilastokeskuksen väestö- ja työssäkäyntitilasto sekä aluetilinpito, Etlan maakuntaennuste, työ- ja elinkeinoministeriön Toimiala Online -järjestelmä sekä työ- ja elinkeinoministeriön työnvälitys -tilastojärjestelmä.</p> <p>Raportin on laatinut ELY-keskuksen erikoistutkija, yht. lis. Niilo Melolinna virkatyönä.</p>					
Asiasanat					
ISBN (PDF)	ISBN (painettu)	ISSN-L	ISSN (verkojulkaisu)	ISSN (painettu)	URN
978-952-257-456-5		2242-2854	2242-2854		URN:ISBN:978-952-257-456-5
Kokonaissivumäärä	Kieli	Hinta (sis. alv 9 %)			
84	suomi	—			
Julkaisun myynti/jakaja Kaakkois-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, Salpausselänkatu 22, 45100 Kouvola, p. 020 63 60090 (vaihe) Julkaisu on saatavana vain verkossa: www.ely-keskus.fi/julkaisut sekä www.doria.fi					
Julkaisun kustantaja Kaakkois-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus					
Painopaikka ja -aika —					

RAPORTEJA 10 | 2012

KAAKKOIS-SUOMEN TYÖMARKKINOIDEN KATSAUS 2011

Kaakkois-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

ISSN-L 2242-2854

ISSN 2242-2854 (verkkajulkaisu)

ISBN 978-952-257-456-6 (pdf)

www.ely-keskus.fi/julkaisut